

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΤΡΟΦΙΜΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΚΑΙ
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΟΙΝΟΤΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ**

ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΠΑΑ 2014-2020

Μονάδα Επενδύσεων στις Γεωργικές
Εκμεταλλεύσεις
Ταχ. Δ/ση: Λ. Αθηνών 54-56, 10441 (ΑΘΗΝΑ)
Πληροφορίες: Ε. Αλευρά, Κ. Τσολακίδη,
Ε. Τσιατούρας
Τηλ: 210 5275256, 013, 210
e-mail: ealevra@mou.gr, ksolakidi@mou.gr,
etsiatouras@mou.gr
Fax: 210 5275270

ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

Αθήνα, 25-09-2020
Αρ. Πρωτ. 4950
ΦΕΚ: 4377 Β' /05-10-2020

ΑΠΟΦΑΣΗ

Καθορισμός πλαισίου εφαρμογής της Δράσης 4.1.2 «Υλοποίηση επενδύσεων που συμβάλλουν στην εξοικονόμηση ύδατος» του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ) της Ελλάδας 2014-2020.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΤΡΟΦΙΜΩΝ

Έχοντας υπόψη:

1. Τους κανονισμούς και αποφάσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης:

- 1.1. Τον Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17^{ης} Δεκεμβρίου 2013, περί καθορισμού κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής, το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας και περί καθορισμού γενικών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1083/2006, όπως κάθε φορά ισχύει.
- 1.2. Τον Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17^{ης} Δεκεμβρίου 2013 για τη στήριξη της Αγροτικής Ανάπτυξης από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) και την κατάργηση του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1698/2005 του Συμβουλίου όπως κάθε φορά ισχύει.

- 1.3. Τον Κανονισμό (ΕΕ) 1306/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17^{ης} Δεκεμβρίου 2013 σχετικά με τη χρηματοδότηση, τη διαχείριση και την παρακολούθηση της κοινής γεωργικής πολιτικής και την κατάργηση των κανονισμών (ΕΟΚ) αριθ. 352/78, (ΕΚ) αριθ. 165/94, (ΕΚ) αριθ. 2799/98, (ΕΚ) αριθ. 814/2000, (ΕΚ) αριθ. 1290/2005 και (ΕΚ) αριθ. 485/2008 του Συμβουλίου.
- 1.4. Τον Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1307/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17^{ης} Δεκεμβρίου 2013 «περί θεσπίσεως κανόνων για άμεσες ενισχύσεις στους γεωργούς βάσει καθεστώτων στήριξης στο πλαίσιο της Κοινής γεωργικής πολιτικής και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 637/2008 και του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 73/2009 του Συμβουλίου.
- 1.5. Τον Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1308/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17^{ης} Δεκεμβρίου 2013 για τη θέσπιση κοινής οργάνωσης των αγορών γεωργικών προϊόντων και την κατάργηση των κανονισμών (ΕΟΚ) αριθ. 922/72, (ΕΟΚ) αριθ. 234/79, (ΕΚ) αριθ. 1037/2001 και (ΕΚ) αριθ. 1234/2007 του Συμβουλίου.
- 1.6. Τον κατ' εξουσιοδότηση Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 640/2014 της Επιτροπής της 11^{ης} Μαρτίου 2014 για τη συμπλήρωση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1306/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά το ολοκληρωμένο σύστημα διαχείρισης και ελέγχου και τους όρους απόρριψης ή ανάκτησης πληρωμών καθώς και τις διοικητικές κυρώσεις που εφαρμόζονται στις άμεσες ενισχύσεις, τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης και την πολλαπλή συμμόρφωση.
- 1.7. Τον κατ' εξουσιοδότηση Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 807/2014 της Επιτροπής της 11^{ης} Μαρτίου 2014 για τη συμπλήρωση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) και για τη θέσπιση μεταβατικών διατάξεων όπως κάθε φορά ισχύει.
- 1.8. Τον Εκτελεστικό Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 808/2014 της Επιτροπής της 17^{ης} Ιουλίου 2014 σχετικά με τη θέσπιση κανόνων εφαρμογής του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) όπως κάθε φορά ισχύει.
- 1.9. Τον Εκτελεστικό Κανονισμό (ΕΕ) 809/2014 της Επιτροπής της 17^{ης} Ιουλίου 2014 για τη θέσπιση κανόνων εφαρμογής του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1306/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά το ολοκληρωμένο σύστημα διαχείρισης και ελέγχου, τα μέτρα αγροτικής ανάπτυξης και την πολλαπλή συμμόρφωση όπως κάθε φορά ισχύει.
- 1.10. Τον Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1725/2018 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23^{ης} Οκτωβρίου 2018 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τα θεσμικά και λοιπά όργανα και τους οργανισμούς της Ένωσης και την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών, και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 45/2001 και της απόφασης αριθ. 1247/2002/ΕΚ.
- 1.11. Την Οδηγία 2000/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23^{ης} Οκτωβρίου 2000 «για τη θέσπιση πλαισίου κοινοτικής δράσης στον τομέα της πολιτικής των υδάτων».
- 1.12. Την Οδηγία 91/676/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 12^{ης} Δεκεμβρίου 1991 «για την προστασία των υδάτων από τη νιτρορύπανση γεωργικής προέλευσης».
- 1.13. Την αριθ. C (2015) 9170/11.12.2015 απόφαση της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, για την έγκριση του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης της Ελλάδας 2014-2020.
- 1.14. Την Ειδική Έκθεση (2014) του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου με θέμα «Εφαρμόζοντας την αρχή της οικονομίας: συγκράτηση των δαπανών για τις συγχρηματοδοτούμενες από την Ε.Ε. επιχορηγήσεις έργων αγροτικής ανάπτυξης».

2. Τις διατάξεις Νόμων και Π.Δ.:

- 2.1. Το Ν. 4314/2014 «Α) Για τη διαχείριση, τον έλεγχο και την εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την προγραμματική περίοδο 2014-2020, Β) Ενσωμάτωση της Οδηγίας 2012/17 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 13ης Ιουνίου 2012 (ΕΕ L 156/16.6.2012) στο ελληνικό δίκαιο, τροποποίηση του Ν. 3419/2005 (ΦΕΚ Α' 297) και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ 265 Α') και ιδίως την παράγραφο 2 του άρθρου 69 αυτού, όπως ισχύει κάθε φορά.
- 2.2. Το Ν. 2690/1997 (ΦΕΚ 45 Α') με τον οποίο κυρώθηκε ο Κώδικας Διοικητικής Διαδικασίας.
- 2.3. Το Ν. 3508/2006 (ΦΕΚ 249 Α') «Ρυθμίσεις θεμάτων του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων», και ειδικότερα το άρθρο 3 αυτού.
- 2.4. Το Ν. 3874/2010 (ΦΕΚ 151 Α') «Μητρώο Αγροτών και Αγροτικών Εκμεταλλεύσεων» όπως ισχύει κάθε φορά.
- 2.5. Το Π.Δ. 57/2020 (ΦΕΚ 97 Α') "Προσαρμογή της Ελληνικής Νομοθεσίας προς την Οδηγία 2006/42/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου «σχετικά με τα μηχανήματα και την τροποποίηση της οδηγίας 95/16/ΕΚ» και κατάργηση των Π.Δ. 18/96 και 377/93."
- 2.6. Το Ν. 4384/2016 (ΦΕΚ 78 Α') «Αγροτικοί Συνεταιρισμοί, μορφές συλλογικής οργάνωσης του αγροτικού χώρου και άλλες διατάξεις» όπως ισχύει κάθε φορά.
- 2.7. Το άρθρο 90 του «Κώδικα Νομοθεσίας για την Κυβέρνηση και Κυβερνητικά όργανα» που κυρώθηκε με το πρώτο άρθρο του Π.Δ. 63/2005 (ΦΕΚ 98 Α').
- 2.8. Το Π.Δ. 97/2017 «Οργανισμός Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων» (ΦΕΚ 138/Α'/2017).
- 2.9. Το Π.Δ. 83/2019 (ΦΕΚ 121 Α') «Διορισμός Αντιπροέδρου της Κυβέρνησης, Υπουργών, Αναπληρωτών Υπουργών και Υφυπουργών».
- 2.10. Το Νόμο 4622/2019 (ΦΕΚ 133Α') «Επιτελικό κράτος, οργάνωση, λειτουργία και διαφάνεια της Κυβέρνησης».

3. Τις αποφάσεις:

- 3.1. Την αριθ. 282966/09-07-2007 (ΦΕΚ 1205 Β') Κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων με θέμα «Έγκριση του Κανονισμού διαδικασίας πληρωμών του Ν.Π.Ι.Δ. με την επωνυμία ΟΠΕΚΕΠΕ των ενισχύσεων που βαρύνουν τον ΕΛΕΓΕΠ».
- 3.2. Την αριθ. 145116/02-02-2011 (ΦΕΚ 354 Β') Κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας, Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων με θέμα «Καθορισμός μέτρων, όρων και διαδικασιών για την επαναχρησιμοποίηση υγρών αποβλήτων και άλλες διατάξεις».
- 3.3. Την αριθ. 191002/05-09-2013 (ΦΕΚ 2220 Β') Κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας, Υγείας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής με θέμα «Τροποποίηση της υπ' αριθ. 145116/2011 κοινής υπουργικής απόφασης {Καθορισμός μέτρων, όρων και διαδικασιών για την επαναχρησιμοποίηση υγρών αποβλήτων και συναφείς διατάξεις}».
- 3.4. Την αριθ. 145026/14-01-2014 (ΦΕΚ 31 Β') Κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας και Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής με θέμα «Σύσταση, διαχείριση και λειτουργία Εθνικού Μητρώου Σημείων Υδροληψίας (Ε.Μ.Σ.Υ.) από Επιφανειακά και Υπόγεια Υδατικά Συστήματα», όπως τροποποιήθηκε και ισχύει βάσει της με αριθ. οικ. 145893/12-

05-2014 (ΦΕΚ 1212 Β') ΚΥΑ και με αριθ. οικ. 140424/06-03-2017 (ΦΕΚ 814 Β') ΚΥΑ και του άρθρου 17 της με αριθ. 146896/17-10-2014 (ΦΕΚ 2878 Β') ΚΥΑ.

- 3.5. Την αριθ. 24944/20-09-2016 (ΦΕΚ 3066 Β') Κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων με θέμα «Αναδιάρθρωση, των Ειδικών Υπηρεσιών του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020», όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει.
- 3.6. Την αριθ. 2545/17-10-2016 (ΦΕΚ 3447 Β') Κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης, Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων με θέμα «Εκχώρηση αρμοδιοτήτων της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης (ΕΥΔ ΠΑΑ) του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020 (ΠΑΑ 2014-2020) Α. Στις Ειδικές Υπηρεσίες Διαχείρισης Επιχειρησιακών Προγραμμάτων (ΕΠ) Περιφερειών και Β. Στις Γενικές Διευθύνσεις Περιφερειακής Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής των Περιφερειών, ως Ενδιάμεσοι Φορείς Διαχείρισης (ΕΦΔ) Πράξεων ΠΑΑ» όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει.
- 3.7. Την υπ' αριθμ. 5358/10-08-2020 (ΦΕΚ 3374 Β) Απόφαση του Πρωθυπουργού και του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων «Ανάθεση αρμοδιοτήτων στον Υφυπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, Κωνσταντίνο Σκρέκα».
- 3.8. Την αριθμ. 104/7056/21-01-2015 (ΦΕΚ 147 Β') υπουργική απόφαση με θέμα «Εθνικές επιλογές, διοικητικά μέτρα και διαδικασίες εφαρμογής των άμεσων ενισχύσεων κατ' εκτέλεση του Καν. (ΕΕ) 1307/2013 και του Καν. (ΕΕ) 1306/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου», όπως ισχύει κάθε φορά.
- 3.9. Την αριθμ. 1420/82031/22-07-2015 (ΦΕΚ 1709 Β') υπουργική απόφαση με θέμα «Κώδικας Ορθής Γεωργικής Πρακτικής για την Προστασία των Νερών από τη Νιτρορύπανση Γεωργικής Προέλευσης», όπως ισχύει κάθε φορά.
- 3.10. Την αριθ. 1065/19-04-2016 (ΦΕΚ 1273 Β') απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων με θέμα «Θέσπιση διαδικασιών του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου του Προγράμματος «Αγροτική Ανάπτυξη της Ελλάδας 2014-2020» όπως ισχύει κάθε φορά.
- 3.11. Την αριθμ. 397/18235/16-02-2017 (ΦΕΚ 601 Β') υπουργική απόφαση με θέμα «Αρμόδια Αρχή, διαδικασία και δικαιολογητικά αναγνώρισης των Οργανώσεων Παραγωγών (Ο.Π.) και των Ενώσεων τους (Ε.Ο.Π.), καθώς και των Ομάδων Παραγωγών (Ομ.Π)», όπως ισχύει κάθε φορά.
- 3.12. Την αριθμ. 165/20277/06-02-2018 (ΦΕΚ 863 Β') υπουργική απόφαση με θέμα «Εξειδίκευση τεχνικών προδιαγραφών εκπόνησης μελετών υπολογισμού της δυνητικής εξοικονόμησης και της πραγματικής μείωσης χρήσης του ύδατος σε επενδύσεις βελτίωσης υφιστάμενων υποδομών άρδευσης, σύμφωνα με το εγκεκριμένο Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης της Ελλάδας 2014-2020», όπως ισχύει κάθε φορά.
- 3.13. Την αριθ. οικ. 721/21-11-2016 (ΑΔΑ: 60ΩΛ4653Π8-Τ2Δ) Διαπιστωτική Πράξη της Ειδικής Γραμματείας Υδάτων, «Λειτουργία του Εθνικού Μητρώου Σημείων Υδροληψίας (Ε.Μ.Σ.Υ.) σύμφωνα με την παράγραφο 6 του άρθρου 3 της με αριθ. 145026/2014 (ΦΕΚ 31 Β') Κοινής Υπουργικής Απόφασης», όπως ισχύει.
4. Το Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης της Ελλάδας 2014-2020 (ΠΑΑ 2014-2020) και ειδικότερα το σημείο 8.2.4 «Μ04 - Επενδύσεις σε υλικά στοιχεία του ενεργητικού (άρθρο 17)» όπως ισχύει κάθε φορά.
5. Την υπ' αριθμ. 2176/06-08-2020 σύμφωνη γνώμη της ΕΥΔ ΠΑΑ.
6. Την υπ' αριθμ. 47476/28-07-2020 σύμφωνη γνώμη του ΟΠΕΚΕΠΕ.
7. Το γεγονός ότι από την εφαρμογή των διατάξεων της παρούσας απόφασης δεν προκαλείται δαπάνη σε βάρος του κρατικού προϋπολογισμού.

ΑΠΟΦΑΣΙΖΟΥΜΕ

Άρθρο 1

Σκοπός

Σκοπός της παρούσας είναι να καθορίσει το θεσμικό πλαίσιο για την εφαρμογή του υπομέτρου 4.1 «Στήριξη επενδύσεων στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις» του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020 (εφεξής ΠΑΑ 2014-2020) και συγκεκριμένα για τη δράση 4.1.2 «Υλοποίηση επενδύσεων που συμβάλλουν στην εξοικονόμηση ύδατος».

Άρθρο 2

Πεδίο Εφαρμογής

Η δράση 4.1.2 «Υλοποίηση επενδύσεων που συμβάλλουν στην εξοικονόμηση ύδατος» του ΠΑΑ 2014-2020 εφαρμόζεται σε όλη την Ελληνική Επικράτεια παρέχοντας στήριξη σε συλλογικά σχήματα αγροτών και σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις φυσικών και νομικών προσώπων για επενδύσεις στην παραγωγή γεωργικών προϊόντων λαμβάνοντας υπόψη τους περιορισμούς των επόμενων άρθρων και παραρτημάτων.

Άρθρο 3

Στόχοι

1. Η δράση 4.1.2. έχει ως σκοπό την επίτευξη των στόχων του άρθρου 5 του Καν. (ΕΕ) 1305/2013. Πιο συγκεκριμένα, η δράση 4.1.2. συμβάλλει στην περιοχή εστίασης 5α «Αύξηση της αποδοτικότητας της χρήσης ύδατος από τη γεωργία» και έμμεσα στην περιοχή εστίασης 2α «Βελτίωση της οικονομικής αποδοτικότητας όλων των γεωργικών εκμεταλλεύσεων και διευκόλυνση της αναδιάρθρωσης και του εκσυγχρονισμού των γεωργικών εκμεταλλεύσεων, ιδίως προκειμένου να αυξηθεί η συμμετοχή και ο προσανατολισμός στην αγορά και η διαφοροποίηση της γεωργίας».
2. Στόχοι είναι:
 - 2.1. Η αποκατάσταση, διατήρηση και ενίσχυση των οικοσυστημάτων που συνδέονται με τη γεωργία με την εξοικονόμηση ύδατος μέσω της μείωσης της ποσότητας που αντλείται από τα υπόγεια ή επιφανειακά υδατικά συστήματα.
 - 2.2. Η προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων μέσω της αύξησης της αποδοτικότητας χρήσης ύδατος με την εισαγωγή προηγμένων αρδευτικών συστημάτων στη γεωργία.
 - 2.3. Η βελτίωση του περιβαλλοντικού προφίλ των γεωργικών εκμεταλλεύσεων και η άμβλυση των επιπτώσεων στην κλιματική αλλαγή μέσω της βελτίωσης της διαχείρισης του ύδατος.
 - 2.4. Η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των βιώσιμων ελληνικών γεωργικών εκμεταλλεύσεων μέσω της ενίσχυσης επενδύσεων ώστε να εκσυγχρονιστούν.
3. Για την επίτευξη των ανωτέρω στόχων παρέχεται στήριξη για:
 - 3.1. Επενδύσεις αγοράς, μεταφοράς και εγκατάστασης καινούριου μηχανολογικού και λοιπού εξοπλισμού οι οποίες στοχεύουν στην εξοικονόμηση ύδατος.
 - 3.2. Επενδύσεις στις έγγειες βελτιώσεις οι οποίες στοχεύουν στην αειφόρο διαχείριση των υδατικών πόρων.

Άρθρο 4

Ορισμοί και Εννοιολογικοί Προσδιορισμοί

Ισχύουν οι παρακάτω ορισμοί και εννοιολογικοί προσδιορισμοί:

1. **Αίτηση πληρωμής** είναι το σύνολο των απαραίτητων εγγράφων που υποβάλλει ο δικαιούχος προκειμένου να του καταβληθεί η αναλογούσα δημόσια οικονομική στήριξη. Ενδεικτικά αναφέρονται η αίτηση, τα παραστατικά, τα δικαιολογητικά κ.λπ. που αποτελούν το φάκελο πληρωμής.
2. **Αίτηση στήριξης** είναι το σύνολο των απαραίτητων εγγράφων που υποβάλλει ο δικαιούχος για ένταξη στο παρόν καθεστώς στήριξης. Ενδεικτικά αναφέρονται η αίτηση υπαγωγής στο μέτρο, το επιχειρηματικό σχέδιο, τα δικαιολογητικά που αποδεικνύουν τις προϋποθέσεις επιλεξιμότητας, τα απαραίτητα δικαιολογητικά για τη βαθμολόγηση της αίτησης κ.λπ. που αποτελούν το φάκελο υποψηφιότητας.
3. **Ανάκτηση** είναι η επιστροφή των αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών.
4. **Απόφαση ένταξης πράξης** είναι η απόφαση αρμόδιου οργάνου που περιγράφει τους όρους και τις προϋποθέσεις υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου και γίνεται αυτοδίκαια αποδεκτή.
5. **Αρδευτική εγκατάσταση γεωργικής εκμετάλλευσης** είναι η εγκατάσταση που ανήκει σε ένα παραγωγό ή σε ομάδα παραγωγών και διαθέτει άδεια χρήσης νερού δυνάμει της κοινής υπουργικής απόφασης 146896/2014 (Β' 2878), όπως ισχύει κάθε φορά.
6. **Αχρεωστήτως καταβληθέν ποσό** είναι κάθε δαπάνη στην οποία δεν αντιστοιχεί ίσης ή μεγαλύτερης αξίας παραδοθέν προϊόν, έργο ή υπηρεσία σύμφωνα με τους όρους της απόφασης ένταξης πράξης με την οποία αναλήφθηκε η υποχρέωση της δαπάνης.
7. **Γεωργική εκμετάλλευση** είναι το σύνολο των μονάδων που χρησιμοποιεί για γεωργικές δραστηριότητες και διαχειρίζεται ένας γεωργός στην επικράτεια του ίδιου κράτους μέλους.
8. **Γεωργικό προϊόν** είναι ό,τι περιλαμβάνεται στα προϊόντα που απαριθμούνται στο Παράρτημα Ι που προβλέπεται στο άρθρο 32 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, εκτός των προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας που καλύπτονται από τον κανονισμό (ΕΚ) 1379/2013, όπως ισχύει κάθε φορά.
9. **Γεωργικός τομέας** είναι το σύνολο των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στην πρωτογενή γεωργική παραγωγή, τη μεταποίηση και την εμπορία γεωργικών προϊόντων.
10. **Δικαιούχος** είναι το φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή συλλογικό σχήμα για το οποίο έχει εκδοθεί απόφαση ένταξης πράξης.
11. **Δυνητική εξοικονόμηση ύδατος** είναι η μείωση του νερού που δύναται να επιτευχθεί αποκλειστικά και μόνο από την προτεινόμενη επένδυση, χωρίς να έχει κανέναν αρνητικό αντίκτυπο στις υφιστάμενες αρδευόμενες καλλιέργειες.
12. **Έδρα νομικού προσώπου/συλλογικού σχήματος** είναι έννοια αντίστοιχη με τον τόπο μόνιμης κατοικίας των φυσικών προσώπων (άρθρα 51 και 64 του Αστικού Κώδικα). Η έδρα καθορίζεται υποχρεωτικά από τη συστατική πράξη ή το καταστατικό.
13. **Εθνικό μητρώο αγροτικών συνεταιρισμών και άλλων συλλογικών φορέων:** Συστάθηκε με βάση το άρθρο 19 του Ν. 4384/2016 (ΦΕΚ 78 Α'), όπως ισχύει κάθε φορά, και σε αυτό εγγράφονται οι Αγροτικοί Συνεταιρισμοί (ΑΣ), οι Κλαδικοί Εθνικοί ΑΣ και Κλαδικοί ΑΣ, οι Αγροτικές Εταιρικές Συμπράξεις, οι Αναγκαστικοί Συνεταιρισμοί και το Ταμείο Αγροτικής Συνεταιριστικής Εκπαίδευσης.
14. **Ενώσεις οργανώσεων παραγωγών (Ε.Ο.Π.)** είναι οι αυτοτελείς νομικές οντότητες του συνεταιριστικού ή εμπορικού δικαίου ή σαφώς οριζόμενα μέρη νομικών οντοτήτων οι οποίες συγκροτούνται με πρωτοβουλία αναγνωρισμένων οργανώσεων παραγωγών και αναγνωρίζονται και λειτουργούν σύμφωνα με τις διατάξεις του ενωσιακού δικαίου και τα συμπληρωματικά εθνικά μέτρα εφαρμογής του, σύμφωνα με το Ν. 4384/2016 (ΦΕΚ 78 Α') και την Υ.Α. 397/18235 (ΦΕΚ 601 Β').
15. **Μακροχρόνιες υποχρεώσεις** είναι οι δεσμεύσεις που οφείλει να τηρεί ο δικαιούχος από το έτος που αφορά η ενιαία δήλωση εκμετάλλευσης που έπεται της ημερομηνίας ολοκλήρωσης υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου και για πέντε έτη. Η μελλοντική κατάσταση συμπίπτει με το πρώτο έτος των μακροχρονίων υποχρεώσεων.
16. **Μητρώο Αγροτών και Αγροτικών Εκμεταλλεύσεων (εφεξής ΜΑΑΕ):** Συστάθηκε με βάση το άρθρο 1 του Ν. 3874/2010 (ΦΕΚ 151 Α'), όπως ισχύει κάθε φορά και σε αυτό εγγράφονται όλα τα φυσικά και

νομικά πρόσωπα που ασκούν στην επικράτεια αγροτική δραστηριότητα ή κατέχουν αγροτική εκμετάλλευση.

17. **Μητρώο αξιολογητών.** Σε κάθε Περιφέρεια δύναται να συσταθεί μητρώο αξιολογητών με απόφαση του Περιφερειάρχη. Σε αυτό συμμετέχουν, μετά από αίτηση τους, υπάλληλοι των ΔΑΟΚ, των ΔΑΟΠ, των αποκεντρωμένων και περιφερειακών υπηρεσιών του ΥΠΑΑΤ και των αποκεντρωμένων διοικήσεων, των ειδικοτήτων που περιγράφονται στο άρθρο 20 της παρούσας, σε συνέχεια πρόσκλησης που εκδίδεται από τον Περιφερειάρχη ύστερα από εισήγηση της υπηρεσίας της Περιφέρειας που ορίστηκε δικαιούχος ενεργειών τεχνικής βοήθειας του ΠΑΑ. Για την εξέταση των αιτημάτων εγγραφής στο μητρώο δύναται να συσταθεί με απόφαση Περιφερειάρχη επιτροπή αξιολόγησης αιτημάτων. Μέσω του μητρώου αξιολογητών δύναται να πραγματοποιούνται όλα τα στάδια της αξιολόγησης (αξιολόγηση, γνωμοδοτική επιτροπή, επιτροπή ενδικοφανών προσφυγών) των προτάσεων που υποβλήθηκαν στο πλαίσιο της πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος. Η εγγραφή στο μητρώο αξιολογητών δεν είναι υποχρεωτική για τη συμμετοχή στα στάδια της αξιολόγησης, ωστόσο είναι απαραίτητη προϋπόθεση για την αποζημίωση όσων συμμετέχουν σε αυτά, εφόσον οι εργασίες αξιολόγησης πραγματοποιηθούν εκτός ωραρίου εργασίας και εκτός χρόνου που καλύπτεται από υπερωριακή απασχόληση για τα υπηρεσιακά τους καθήκοντα και έχει προβλεφθεί σε σχετική κοινή υπουργική απόφαση καθορισμού αμοιβής τους.
18. **Μητρώο Ομάδων Παραγωγών (Ομ.Π.), Οργανώσεων Παραγωγών (Ο.Π.) και Ενώσεων τους (Ε.Ο.Π.):** Συστάθηκε με βάση το άρθρο 7 της υπ. αριθ. 397/18235/16-02-2017 απόφασης (ΦΕΚ 601 Β'), όπως ισχύει κάθε φορά, και σε αυτό εγγράφονται οι αναγνωρισμένες Ομάδες Παραγωγών (Ομ.Π.), Οργανώσεις Παραγωγών (Ο.Π.) και οι Ενώσεις τους (Ε.Ο.Π.).
19. **Νέος γεωργός** είναι το πρόσωπο ηλικίας 41ετών ή νεότερο, κατά τη στιγμή της υποβολής της αίτησης, το οποίο διαθέτει επαρκή επαγγελματικά προσόντα και ικανότητες και εγκαθίσταται για πρώτη φορά σε γεωργική εκμετάλλευση ως υπεύθυνος της εκμετάλλευσης αυτής.
20. **Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Αγροτικής Ανάπτυξης (ΟΠΣΑΑ)** είναι το πληροφοριακό σύστημα για την υλοποίηση των μέτρων, υπομέτρων και δράσεων του ΠΑΑ 2014-2020 του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Νόμο 4314/2014. Επιτρέπει τη διασύνδεση με το ΠΣΚΕ και άλλα πληροφοριακά συστήματα για την ανταλλαγή δεδομένων που σχετίζονται με τον προγραμματισμό, την αξιολόγηση, τη διαχείριση και τον έλεγχο του ΠΑΑ.
21. **Ολοκλήρωση υλοποίησης επενδυτικού σχεδίου:** Ως ημερομηνία ολοκλήρωσης του σχεδίου θεωρείται η ημερομηνία της εντολής πληρωμής της τελικής πληρωμής ή αποδοχής αιτήματος ολοκλήρωσης του σχεδίου χωρίς υποβολή νέου αιτήματος πληρωμής. Η ημερομηνία αυτή δεν μεταβάλλεται ακόμα και αν μετά από αυτήν την ημερομηνία ακολουθήσουν μεταβολές στη δημόσια δαπάνη που οφείλονται στην αποδοχή τυχόν ενδικοφανών προσφυγών του δικαιούχου ή στην επιβολή ποινών. Σημειώνεται ότι η διάρκεια ολοκλήρωσης υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου δεν μπορεί να υπερβαίνει τα 3 έτη από την ημερομηνία κατά την οποία το επενδυτικό σχέδιο συμπεριληφθεί σε απόφαση ένταξης.
22. **Ομάδες παραγωγών (Ομ.Π.)** είναι οι αυτοτελείς νομικές οντότητες του συνεταιριστικού ή εμπορικού δικαίου ή σαφώς οριζόμενα μέρη αυτών, στους τομείς της γεωργίας που συγκροτούνται, αναγνωρίζονται και λειτουργούν, σύμφωνα με τις διατάξεις του ενωσιακού δικαίου και τα συμπληρωματικά εθνικά μέτρα εφαρμογής του, σύμφωνα με το Ν. 4384/2016 (ΦΕΚ 78 Α') και την Υ.Α. 397/18235 (ΦΕΚ 601 Β').
23. **Οργανώσεις παραγωγών (Ο.Π.)** είναι οι αυτοτελείς νομικές οντότητες του συνεταιριστικού ή εμπορικού δικαίου ή σαφώς οριζόμενα μέρη αυτών, οι οποίες συγκροτούνται, αναγνωρίζονται και λειτουργούν, σύμφωνα με τις διατάξεις του ενωσιακού δικαίου και τα συμπληρωματικά εθνικά μέτρα εφαρμογής του, σύμφωνα με το Ν. 4384/2016 (ΦΕΚ 78 Α') και την Υ.Α. 397/18235 (ΦΕΚ 601 Β').

24. **Εθνικό Μητρώο Σημείων Υδροληψίας (Ε.Μ.Σ.Υ):** Με την υπ' αριθμ 145026/10.01.2014 ΚΥΑ (ΦΕΚ 31 Β') συστάθηκε το Εθνικό Μητρώο Σημείων Υδροληψίας (ΕΜΣΥ). Το ΕΜΣΥ είναι ηλεκτρονικό μητρώο, το οποίο αναπτύσσεται και τηρείται στην Ειδική Γραμματεία Υδάτων με τη μορφή συστήματος βάσης γεωχωρικών δεδομένων και υπηρεσιών. Σύμφωνα με την σχετική ΚΥΑ, στο Εθνικό Μητρώο Σημείων Υδροληψίας εγγράφονται από τις Διευθύνσεις Υδάτων των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων τα υφιστάμενα ενεργά και ανενεργά σημεία υδροληψίας.
25. **Πληροφοριακό Σύστημα Διαχείρισης Κρατικών Ενισχύσεων (ΠΣΚΕ)** είναι το σύστημα που περιλαμβάνει τις διαδικασίες και τα δεδομένα που απαιτούνται για τη διαχείριση, έλεγχο και υλοποίηση του υπομέτρου 4.1. Οι διαδικασίες αφορούν ενδεικτικά στην υποβολή αιτήσεων στήριξης, στην αξιολόγησή τους, στη βαθμολόγησή τους, στις τροποποιήσεις και ανακλήσεις πράξεων, στην υποβολή αιτημάτων πληρωμής, στο διοικητικό τους έλεγχο και γενικότερα στην εφαρμογή και διαχείριση με ηλεκτρονικό τρόπο των πράξεων υλοποίησης του υπομέτρου 4.1.
26. **Πραγματική μείωση της χρήσης ύδατος** είναι η μείωση στη χρήση του νερού που συμβαίνει στην πραγματικότητα και οφείλεται αποκλειστικά και μόνο στην προτεινόμενη επένδυση, χωρίς να έχει κανέναν αρνητικό αντίκτυπο στις υφιστάμενες αρδευόμενες καλλιέργειες.
27. **Συλλογικά σχήματα αγροτών** νοούνται τα αγροτικά συνεργατικά σχήματα που λειτουργούν σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία, όπως αγροτικοί συνεταιρισμοί, ομάδες και οργανώσεις παραγωγών καθώς και ενώσεις οργανώσεων παραγωγών, ΚΟΙΝΣΕΠ κ.λπ.
28. **Συλλογικές επενδύσεις** είναι επενδύσεις οι οποίες υλοποιούνται από συλλογικά σχήματα αγροτών και αφορούν στο σύνολο των μελών τους, με στόχο τη δημιουργία οικονομιών κλίμακας αλλά και τη βέλτιστη αξιοποίηση των υλοποιούμενων επενδύσεων.
29. **Συλλογικό Δίκτυο Άρδευσης** είναι το δίκτυο που τελεί υπό τη διαχείριση ενός Φορέα Διαχείρισης (Οργανισμός Εγγείων Βελτιώσεων (ΟΕΒ) ή ΟΤΑ α' ή β' βαθμού) και διαθέτει άδεια χρήσης νερού δυνάμει της κοινής υπουργικής απόφασης 146896/2014 (Β' 2878) όπως ισχύει κάθε φορά.
30. **Σχέδιο διαχείρισης λεκάνης απορροής ποταμού(ΣΔΛΑΠ)** είναι η μελέτη που περιλαμβάνει όλα τα απαραίτητα στοιχεία για κάθε Λεκάνη Απορροής Ποταμού και συνολικά για κάθε Υδατικό Διαμέρισμα προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ μέσα από μια ολοκληρωμένη προσέγγιση στη διαχείριση του νερού.
31. **Τόπος μόνιμης κατοικίας** είναι ο τόπος της κύριας και μόνιμης εγκατάστασης του ατόμου. Σύμφωνα με το άρθρο 51 του Αστικού Κώδικα, όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει, ο υποψήφιος έχει μία και μόνο μόνιμη κατοικία τον τόπο της κύριας και μόνιμης εγκατάστασης του, το οποίο βεβαιώνεται από τον οικείο Δήμο με βεβαίωση Δημάρχου.
32. **Υποβολή ηλεκτρονικής αίτησης στήριξης (εφεξής ηλεκτρονική υποβολή):** Πρόκειται για την ηλεκτρονική οριστικοποίηση της αίτησης στήριξης στο Πληροφοριακό Σύστημα Κρατικών Ενισχύσεων. Την υποβολή της αίτησης στήριξης ακολουθεί η κατάθεση του αιτήματος στήριξης (φυσικός φάκελος).
33. **Υφιστάμενες υποδομές άρδευσης** (σε συλλογικό δίκτυο ή σε γεωργική εκμετάλλευση): Όλες οι υποδομές άρδευσης οι οποίες υφίστανται σε μία ήδη αρδευόμενη περιοχή πριν την προτεινόμενη επένδυση (π.χ. ατομικές υδροληψίες, ατομικά δίκτυα, σωλήνες άρδευσης ανοιχτοί ή κλειστοί, δευτερεύοντα ή τριτεύοντα δίκτυα, κ.α.)

Άρθρο 5

Επιλεξιμότητα φυσικών και νομικών προσώπων

Δικαιούχοι της δράσης 4.1.2 μπορούν να κριθούν φυσικά ή νομικά πρόσωπα του εμπορικού δικαίου, κάτοχοι γεωργικών εκμεταλλεύσεων, εφόσον κατά την ηλεκτρονική υποβολή του αιτήματος στήριξης πληρούνται οι κατά περίπτωση προϋποθέσεις:

1. Οι υποψήφιοι φυσικά πρόσωπα πρέπει:
 - 1.1. Να έχουν συμπληρώσει το 18^ο έτος της ηλικίας τους, να έχουν πλήρη δικαιοπρακτική ικανότητα σύμφωνα με τις διατάξεις του αστικού κώδικα.
 - 1.2. Να έχουν υποβάλλει ενιαία δήλωση εκμετάλλευσης κατά το έτος που ορίζεται στην πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος.
 - 1.3. Να είναι φορολογικά και ασφαλιστικά ενήμεροι. Στην περίπτωση που ο υποψήφιος φυσικό πρόσωπο έχει υποβάλλει αίτημα ασφάλισης στον Ενιαίο Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης (ΕΦΚΑ) αλλά δεν έχει ολοκληρωθεί η διαδικασία εγγραφής, οφείλει να προσκομίσει έγγραφο του ΕΦΚΑ που να βεβαιώνει ότι εκκρεμεί η διαδικασία αυτή και συνεπώς δεν μπορεί να εκδοθεί ασφαλιστική ενημερότητα.
 - 1.4. Να μην είναι άμεσα συνταξιοδοτούμενοι, δηλαδή να μην λαμβάνουν κύρια σύνταξη σύμφωνα με το Ενιαίο Σύστημα Κοινωνικής Ασφάλισης και τον Ενιαίο Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης προς το πρόσωπό τους στο εσωτερικό ή από οποιοδήποτε ταμείο του εξωτερικού, εξαιρουμένων των περιπτώσεων δικαιούχων συντάξεως λόγω θανάτου (κύριας σύνταξης εκ μεταβιβάσεως) καθώς και συνταξιοδότησης λόγω αναπηρίας, του άρθρου 37 του Ν. 3996/2011 (170 Α'), όπως ισχύει. Οι συντάξεις αναπηρίας του άρθρου 5, παράγραφοι α, β και γ του Ν.1287/1982 (123 Α') κρίνονται κατά περίπτωση.
2. Οι υποψήφιοι νομικά πρόσωπα του εμπορικού δικαίου πρέπει:
 - 2.1. Να έχουν υποβάλλει ενιαία δήλωση εκμετάλλευσης κατά το έτος που ορίζεται στην πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος.
 - 2.2. Να είναι φορολογικά και ασφαλιστικά ενήμερα.
 - 2.3. Να έχουν διάρκεια κατ' ελάχιστο 10 έτη από το έτος υποβολής της αίτησης στήριξης και σε κάθε περίπτωση τέτοια ώστε να καλύπτεται η περίοδος των μακροχρονίων υποχρεώσεων. Συνεπώς αν το έτος υποβολής είναι το έτος ν, το νομικό πρόσωπο πρέπει να έχει διάρκεια τουλάχιστον μέχρι την 31.12 του έτους ν+10. Στην περίπτωση κατά την οποία η διάρκεια δεν ορίζεται ή έχει λήξει πρέπει να οριστεί / ανανεωθεί πριν την υποβολή της αίτησης στήριξης.
 - 2.4. Να μην τελούν υπό πτώχευση, λύση, αναγκαστική διαχείριση, εκκαθάριση.
 - 2.5. Να έχουν κύρια δραστηριότητα την άσκηση της γεωργίας.

Άρθρο 6

Επιλεξιμότητα γεωργικών εκμεταλλεύσεων

Κατά την ηλεκτρονική υποβολή του αιτήματος στήριξης, πρέπει να ισχύουν τα εξής:

1. Το σύνολο της γεωργικής εκμετάλλευσης πρέπει να έχει περιληφθεί στην ενιαία δήλωση εκμετάλλευσης κατά το έτος που ορίζεται στην πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος.
2. Όλες οι εκμεταλλεύσεις πρέπει να πληρούν τα κοινοτικά πρότυπα που τις αφορούν. Εξαιρούνται για χρονικό όριο μέχρι 24 μήνες από την ημερομηνία εγκατάστασης, οι εκμεταλλεύσεις των νέων γεωργών που εγκαθίστανται για πρώτη φορά σε γεωργική εκμετάλλευση προκειμένου να συμμορφωθούν προς τις προδιαγραφές της Ευρωπαϊκής Ένωσης που ισχύουν για τα γεωργικά προϊόντα, συμπεριλαμβανομένης της εργασιακής ασφάλειας.
3. Δεν παρέχεται καμία στήριξη, ακόμα και αν πληρούνται οι παραπάνω προϋποθέσεις, στις ακόλουθες περιπτώσεις:
 - 3.1. Σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις για δαπάνες οι οποίες έχουν ήδη ενταχθεί ή/και ενισχυθεί από ίδιες ή άλλες συγχρηματοδοτούμενες δράσεις, συμπεριλαμβανομένων των καθεστώτων στήριξης του Ν. 3908/2011 (ΦΕΚ 8 Α') «Ενίσχυση Ιδιωτικών Επενδύσεων για την Οικονομική Ανάπτυξη, την Επιχειρηματικότητα και την Περιφερειακή Συνοχή» και του Ν. 4399/2016 (ΦΕΚ 117 Α') «Σύσταση

Καθεστώτων Ενισχύσεων Ιδιωτικών Επενδύσεων για την περιφερειακή και οικονομική ανάπτυξη της χώρας-Σύσταση Αναπτυξιακού Συμβουλίου και άλλες διατάξεις» όπως ισχύουν κάθε φορά.

- 3.2. Σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις των οποίων οι κάτοχοι δηλώνουν ψευδή ή ανακριβή στοιχεία εκ προθέσεως προκειμένου να ενταχθούν στη δράση της παρούσας.
- 3.3. Σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις των οποίων οι κάτοχοι δημιουργούν τεχνητά τις προϋποθέσεις που απαιτούνται για την ένταξη στη δράση της παρούσας.
- 3.4. Σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις για τις οποίες έχει εκδοθεί απόφαση καταλογισμού για παραβάσεις των υποχρεώσεων που απορρέουν από την ένταξή τους στο Μέτρο 121 του ΠΑΑ 2007 – 2013 ή στο Υπομέτρο 4.1 του ΠΑΑ 2014 – 2020 και η σχετική επιστροφή του ποσού εκκρεμεί.

Άρθρο 7

Επιλεξιμότητα Συλλογικών Σχημάτων

1. Επιλέξιμα συλλογικά σχήματα μπορεί να είναι οι ομάδες παραγωγών, οι οργανώσεις παραγωγών και οι ενώσεις οργανώσεων παραγωγών της ΥΑ 397/18235/24-2-2017 (ΦΕΚ 601 Β'), όπως ισχύει κάθε φορά, καθώς και τα συλλογικά σχήματα του αγροτικού συνεταιριστικού δικαίου, όπως αγροτικοί συνεταιρισμοί, ενώσεις αυτών και ΚΟΙΝΣΕΠ. Τα υποψήφια συλλογικά σχήματα, κατά την ηλεκτρονική υποβολή του αιτήματος στήριξης, πρέπει:
 - 1.1. Οι αγροτικοί συνεταιρισμοί και οι ΚΟΙΝΣΕΠ να είναι εγγεγραμμένοι και ενήμεροι στο οικείο μητρώο. Τα λοιπά συλλογικά σχήματα να είναι αναγνωρισμένα.
 - 1.2. Να έχουν εξουσιοδοτήσει ένα φυσικό πρόσωπο να λειτουργεί ως νόμιμος εκπρόσωπος.
 - 1.3. Να έχουν διακριτή λογιστική διαχείριση στην περίπτωση που το συλλογικό σχήμα υπάγεται στο καθεστώς άλλου νομικού προσώπου.
 - 1.4. Να εμφανίζουν, τις τρεις προηγούμενες χρήσεις από το έτος υποβολής της αίτησης στήριξης, μέσο κύκλο εργασιών μεγαλύτερο των 30.000€ και κερδοφόρο μέσο όρο αποτελεσμάτων προ φόρων, τόκων και αποσβέσεων. Από τον περιορισμό αυτό εξαιρούνται όσα συλλογικά σχήματα συστάθηκαν εντός της προηγούμενης τριετίας από το έτος υποβολής καθώς, για τους σκοπούς της παρούσας, θεωρούνται νεοσύστατα.
 - 1.5. Να είναι φορολογικά και ασφαλιστικά ενήμερα. Στην περίπτωση που το συλλογικό σχήμα υπάγεται στο καθεστώς άλλου νομικού προσώπου, τότε η υποχρέωση αφορά το νομικό πρόσωπο στο οποίο υπάγεται.
 - 1.6. Να μην τελούν υπό πτώχευση, λύση, αναγκαστική διαχείριση, εκκαθάριση. Στην περίπτωση που το συλλογικό σχήμα υπάγεται στο καθεστώς άλλου νομικού προσώπου, τότε η υποχρέωση αφορά το νομικό πρόσωπο στο οποίο υπάγεται.
2. Δεν παρέχεται καμία στήριξη, ακόμα και αν πληρούνται οι παραπάνω προϋποθέσεις, στις ακόλουθες περιπτώσεις:
 - 2.1. Σε συλλογικά σχήματα για δαπάνες οι οποίες έχουν ήδη ενταχθεί ή/και ενισχυθεί από ίδιες ή άλλες συγχρηματοδοτούμενες δράσεις, συμπεριλαμβανομένων και αυτών του Ν. 3908/2011 (ΦΕΚ 8 Α') «Ενίσχυση Ιδιωτικών Επενδύσεων για την Οικονομική Ανάπτυξη, την Επιχειρηματικότητα και την Περιφερειακή Συνοχή» και του Ν. 4399/2016 (ΦΕΚ 117 Α') «Σύσταση Καθεστώτων Ενισχύσεων Ιδιωτικών Επενδύσεων για την περιφερειακή και οικονομική ανάπτυξη της χώρας-Σύσταση Αναπτυξιακού Συμβουλίου και άλλες διατάξεις» όπως ισχύει κάθε φορά, για την υλοποίηση επενδυτικού σχεδίου ίδιου ή ανάλογου με το υποβαλλόμενο στις δράσεις της παρούσας.
 - 2.2. Σε συλλογικά σχήματα στα οποία διαπιστώνεται ότι δηλώνουν ψευδή ή ανακριβή στοιχεία εκ προθέσεως προκειμένου να ενταχθούν στη δράση της παρούσας.

- 2.3. Σε συλλογικά σχήματα τα οποία δημιουργούν τεχνητά τις προϋποθέσεις που απαιτούνται για την ένταξη στη δράση της παρούσας.
- 2.4. Σε συλλογικά σχήματα για τα οποία προκύπτει υποχρέωση σύνταξης και έγκρισης ισολογισμών για τα έτη της τριετίας που προηγείται του έτους υποβολής και αυτά δεν το έχουν πράξει.

Άρθρο 8

Γενικές προϋποθέσεις επιλεξιμότητας επενδύσεων

1. Οι επενδύσεις κρίνονται επιλέξιμες για στήριξη όταν κατά την ηλεκτρονική υποβολή της αίτησης συντρέχουν ταυτόχρονα οι παρακάτω γενικές προϋποθέσεις:
 - 1.1. Προβλέπονται σε επιλέξιμο επενδυτικό σχέδιο.
 - 1.2. Τεκμηριώνεται η νόμιμη κατοχή των ακινήτων στα οποία εγκαθίστανται μόνιμα επενδύσεις, σύμφωνα με το άρθρο 11.
 - 1.3. Έχουν εύλογο κόστος υλοποίησης σύμφωνα με το άρθρο 13.
 - 1.4. Αφορούν καινούρια και αμεταχειρίστα επενδυτικά αγαθά.
 - 1.5. Αφορούν αποκλειστικά την προς στήριξη εκμετάλλευση, τεκμηριώνεται η σκοπιμότητά τους, προσαρμόζονται λειτουργικά στις συνθήκες και στις δραστηριότητες της εκμετάλλευσης και έχουν δυναμικότητα, μέγεθος, ποσότητα ανάλογες της παραγωγικής ικανότητας της εκμετάλλευσης, σύμφωνα με τα όσα ορίζονται στα άρθρα 12 και 14.
 - 1.6. Συμμορφώνονται με τα ενωσιακά (κοινοτικά) πρότυπα, τις εθνικές προδιαγραφές που έχουν θεσπιστεί για εφαρμογή σε συγχρηματοδοτούμενα μέτρα και την εθνική νομοθεσία.
 - 1.7. Πραγματοποιούνται μετά την ηλεκτρονική υποβολή της αίτησης στήριξης, με εξαίρεση τις γενικές δαπάνες οι οποίες μπορεί να έχουν πραγματοποιηθεί έως και 24 μήνες πριν από την ηλεκτρονική υποβολή. Εφόσον η υλοποίηση των επενδύσεων προηγείται της απόφασης ένταξης, αυτές πραγματοποιούνται με αποκλειστική ευθύνη του υποψηφίου χωρίς η υλοποίηση αυτή να υποχρεώνει το Ελληνικό Δημόσιο σε συγχρηματοδότησή τους.
 - 1.8. Δεν έχουν ενισχυθεί και δεν θα ενισχυθούν από άλλη πηγή.
 - 1.9. Προβλέπεται από την ισχύουσα εθνική νομοθεσία να χαρακτηρίζονται ως «γεωργικές» (π.χ. μηχάνημα που ταξινομείται ως «γεωργικό» και όχι ως «μηχάνημα έργου»). Στην περίπτωση που δεν προβλέπεται από τη νομοθεσία η δυνατότητα χαρακτηρισμού / ταξινόμησης της επένδυσης ως γεωργικής, τότε πρέπει απαραίτητα να χρησιμοποιείται στην εκτέλεση γεωργικών ή κτηνοτροφικών εργασιών.
 - 1.10. Η ύπαρξη κατάλληλης αδειοδότησης ή βεβαίωση απαλλαγής κατά την υποβολή αιτήματος στήριξης ή κατά την υποβολή του αιτήματος πληρωμής που αφορά τη σχετική δαπάνη όπως ορίζεται στο άρθρο 9 της παρούσας.
 - 1.11. Τηρούν το σύνολο των προϋποθέσεων των παραρτημάτων της παρούσας που τις αφορούν.
 - 1.12. Ικανοποιούν ανά κατηγορία τις ειδικές προϋποθέσεις που τίθενται στο άρθρο 9.
 - 1.13. Δε δημιουργούνται τεχνητά οι προϋποθέσεις που απαιτούνται για να καθοριστούν επιλέξιμες.
2. Οι συλλογικές επενδύσεις κρίνονται επιλέξιμες για στήριξη όταν, επιπλέον των προϋποθέσεων της ανωτέρω παραγράφου, συντρέχουν τα εξής:
 - 2.1. Ο προγραμματισμός της επένδυσης πραγματοποιείται στη βάση ενός επιχειρηματικού σχεδίου το οποίο καταρτίζεται και υποβάλλεται από κοινού και αφορά το σύνολο των μελών του συλλογικού σχήματος.
 - 2.2. Υποβάλλεται μία μοναδική αίτηση στήριξης ανά πρόσκληση η οποία αφορά επενδύσεις που προορίζονται αποκλειστικά για κοινή χρήση από τα μέλη του συλλογικού σχήματος.

- 2.3. Οι αιτούμενες επενδύσεις προσαρμόζονται λειτουργικά στις συνθήκες και στις δραστηριότητες των μελών του συλλογικού σχήματος και έχουν δυναμικότητα, μέγεθος, ποσότητα ανάλογες της συνολικής παραγωγικής ικανότητας αυτών.
- 2.4. Η υλοποίηση της επένδυσης πραγματοποιείται προς όφελος του συνόλου των μελών του συλλογικού σχήματος με σκοπό τη βελτίωση συνολικά των επιδόσεων των εκμεταλλεύσεων των μελών.

Άρθρο 9

Επιλέξιμες επενδύσεις και ειδικές προϋποθέσεις επιλεξιμότητας επενδύσεων

Εντός των κατηγοριών που ακολουθούν, ενισχύονται οι εξής επενδύσεις:

1. Αγορά, μεταφορά και εγκατάσταση καινούριου μηχανολογικού και λοιπού εξοπλισμού με στόχο την εξοικονόμηση ύδατος:
 - 1.1. Υποκατηγορίες επενδύσεων
 - 1.1.1. Αρδευτικά συστήματα α) στάγδην άρδευσης και β) μικροκαταιονισμού (σταθεροί μικροεκτοξευτές τοπικής άρδευσης χαμηλού ύψους).
 - 1.1.2. Δεξαμενές όγκου έως 500 κ.μ. (όπως πλαστικές, μεταλλικές κ.λπ.) που δεν απαιτούν εκσκαφές ή επιχώσεις φυσικού εδάφους, για την εξυπηρέτηση των αρδευτικών συστημάτων της εκμετάλλευσης, υπό την προϋπόθεση ότι πληρούνται από τα όμβρια ύδατα που κυρίως προέρχονται από την απορροή εγκαταστάσεων της εκμετάλλευσης ή/και με μεταφορά νερού από αδειοδοτημένα σημεία υδροληψίας.
 - 1.1.3. Μηχανολογικός και λοιπός εξοπλισμός (όπως π.χ. αγωγοί μεταφοράς) που αποσκοπεί στην επαναχρησιμοποίηση των υδάτων για άρδευση (π.χ. από βιολογικό καθαρισμό).
 - 1.1.4. Ολοκληρωμένες λύσεις άρδευσης, όπως διευκρινίζεται κατωτέρω στην υποπαραγράφο 1.2.12.
 - 1.2. Προϋποθέσεις, περιορισμοί και όροι που έχουν εφαρμογή και απαιτούνται για την στήριξη των επενδύσεων κατά την ηλεκτρονική υποβολή (εκτός και αν ορίζεται διαφορετικά):
 - 1.2.1. Τα αρδευτικά συστήματα των κατηγοριών 1.1.1 και 1.1.4 πρέπει αποδεδειγμένα να συμβάλλουν στην εξοικονόμηση ύδατος σύμφωνα με τα ποσοστά που αναφέρονται στον παρακάτω πίνακα. Για το σκοπό αυτό, υποβάλλεται μελέτη άρδευσης σχετικά με τη δυνητική και την πραγματική εξοικονόμηση ύδατος που προκύπτει από την επένδυση. Οι τεχνικές προδιαγραφές εκπόνησης της μελέτης υπολογισμού της δυνητικής εξοικονόμησης και της πραγματικής μείωσης χρήσης ύδατος εξειδικεύονται στην ΥΑ 165/20277/2018 (863 Β'). Οι λοιπές κατηγορίες επενδύσεων (1.1.2 και 1.1.3) εξαιρούνται από τους όρους και τις υποχρεώσεις του παρακάτω πίνακα. Η μελέτη υπολογισμού της πραγματικής μείωσης χρήσης ύδατος υποβάλλεται μετά την ολοκλήρωση της επένδυσης σε χρόνο που θα οριστεί στην πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος.

Υδατικά συστήματα που επηρεάζονται	Τύπος επένδυσης	Όροι και υποχρεώσεις
<p>Η κατάσταση των υπόγειων ή επιφανειακών υδατικών συστημάτων που επηρεάζονται από την επένδυση, όπως αυτά προσδιορίζονται από το αντίστοιχο Σχέδιο Διαχείρισης Λεκάνης Απορροής Ποταμών (ΣΔΛΑΠ), είναι</p> <p>καλή για ποσοτικούς λόγους</p>	<p>Αντικατάσταση συστήματος άρδευσης με άλλο σύστημα διαφορετικού τύπου</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ύπαρξη άδειας χρήσης ύδατος για το σημείο υδροληψίας που αφορά στην επένδυση. • Εφαρμόζεται ή θα εφαρμοστεί ως μέρος της επένδυσης υδρομέτρηση. • Δυνητική εξοικονόμηση κατανάλωσης ύδατος ίση με τουλάχιστον 20% η οποία τεκμηριώνεται από σχετική μελέτη με την υποβολή της αίτησης στήριξης σύμφωνα με τα τεχνικά χαρακτηριστικά του υφιστάμενου και του μελλοντικού συστήματος άρδευσης.
	<p>Αντικατάσταση συστήματος άρδευσης με άλλο σύστημα ίδιου τύπου εξαιτίας μεγάλων απωλειών ύδατος (ο εξοπλισμός είναι παλιός και δεν λειτουργεί σωστά πλέον)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ύπαρξη άδειας χρήσης ύδατος για το σημείο υδροληψίας που αφορά στην επένδυση. • Εφαρμόζεται ή θα εφαρμοστεί ως μέρος της επένδυσης υδρομέτρηση. • Δυνητική εξοικονόμηση κατανάλωσης ύδατος ίση με τουλάχιστον 10% η οποία τεκμηριώνεται από σχετική μελέτη με την υποβολή της αίτησης στήριξης σύμφωνα με τα τεχνικά χαρακτηριστικά του υφιστάμενου και του μελλοντικού συστήματος άρδευσης.
	<p>Επέκταση υποδομής σε τεμάχια που αρδεύονταν κατά το πρόσφατο παρελθόν</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Η νέα έκταση δεν αρδεύεται σήμερα, αλλά δηλωνόταν ως αρδευόμενη στο ΟΣΔΕ έως 5 χρόνια πριν την υποβολή της αίτησης στήριξης. • Υποδεικνύεται το σημείο υδροληψίας και η ποσότητα ύδατος. • Εφαρμόζεται ή θα εφαρμοστεί ως μέρος της επένδυσης υδρομέτρηση. • Προσκόμιση άδειας χρήσης ύδατος / αναθεωρημένης άδειας χρήσης ύδατος για το σημείο υδροληψίας που αφορά στην επένδυση και περιλαμβάνει το σύνολο της αρδευόμενης έκτασης, με την τελευταία αίτηση πληρωμής. Κατά την έκδοση της άδειας χρήσης ύδατος η αρμόδια Αρχή λαμβάνει υπόψη της α) τους στόχους της Οδηγίας 2000/60 και το αντίστοιχο ΣΔΛΑΠ, β) τη μελέτη όπου ορίζεται στην εθνική νομοθεσία. • Δυνητική εξοικονόμηση κατανάλωσης ύδατος ίση με τουλάχιστον 20% η οποία τεκμηριώνεται από σχετική μελέτη με την υποβολή της αίτησης στήριξης σύμφωνα με τα τεχνικά χαρακτηριστικά του υφιστάμενου και του μελλοντικού συστήματος άρδευσης.
	<p>Νέα αρδευόμενη έκταση που ήταν ξηρική</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Υποδεικνύεται το σημείο υδροληψίας και η ποσότητα ύδατος. • Εφαρμόζεται ή θα εφαρμοστεί έως μέρος της επένδυσης υδρομέτρηση. • Προσκόμιση άδειας χρήσης ύδατος / αναθεωρημένης άδειας χρήσης ύδατος για το σημείο υδροληψίας που αφορά στην επένδυση και περιλαμβάνει το σύνολο της αρδευόμενης έκτασης, με την τελευταία αίτηση πληρωμής. Κατά την έκδοση της άδειας χρήσης ύδατος η αρμόδια Αρχή λαμβάνει υπόψη της α) τους στόχους της Οδηγίας 2000/60 και το αντίστοιχο ΣΔΛΑΠ, β) τη μελέτη όπου ορίζεται στην εθνική νομοθεσία.
<p>Η κατάσταση των υπόγειων ή επιφανειακών υδατικών συστημάτων που επηρεάζονται από την επένδυση, όπως αυτά προσδιορίζονται από το αντίστοιχο Σχέδιο Διαχείρισης Λεκάνης Απορροής Ποταμών (ΣΔΛΑΠ),</p>	<p>Αντικατάσταση συστήματος άρδευσης με άλλο σύστημα διαφορετικού τύπου</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ύπαρξη άδειας χρήσης ύδατος για το σημείο υδροληψίας που αφορά στην επένδυση. • Εφαρμόζεται ή θα εφαρμοστεί ως μέρος της επένδυσης υδρομέτρηση. • Δυνητική εξοικονόμηση κατανάλωσης ύδατος ίση με τουλάχιστον 25% η οποία τεκμηριώνεται από σχετική μελέτη με την υποβολή της αίτησης στήριξης σύμφωνα με τα τεχνικά χαρακτηριστικά του υφιστάμενου και του μελλοντικού συστήματος άρδευσης. • Πραγματική εξοικονόμηση της χρήσης ύδατος ανερχόμενη τουλάχιστον στο 50% της δυνητικής εξοικονόμησης ύδατος που καθίσταται δυνατή χάρη στην επένδυση. Επιπλέον η επένδυση επιφέρει εξοικονόμηση της κατανάλωσης ύδατος στο σύνολο της εκμετάλλευσης κατά τουλάχιστον 50% της δυνητικής εξοικονόμησης ύδατος που καθίσταται δυνατή χάρη στην επένδυση. Αναθεώρηση της υπάρχουσας άδειας χρήσης νερού λαμβάνοντας υπόψη την πραγματική εξοικονόμηση ύδατος. Η αναθεωρημένη άδεια θα προσκομίζεται με την τελευταία αίτηση πληρωμής.
	<p>Αντικατάσταση</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ύπαρξη άδειας χρήσης ύδατος για το σημείο υδροληψίας που αφορά στην

Υδατικά συστήματα που επηρεάζονται	Τύπος επένδυσης	Όροι και υποχρεώσεις
είναι λιγότερο από καλή για ποσοτικούς λόγους (κακή)	συστήματος άρδευσης με άλλο σύστημα ίδιου τύπου εξαιτίας μεγάλων απωλειών ύδατος (ο εξοπλισμός είναι παλιός και δεν λειτουργεί σωστά πλέον)	<p>επένδυση.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Εφαρμόζεται ή θα εφαρμοστεί ως μέρος της επένδυσης υδρομέτρησης. • Δυνητική εξοικονόμηση κατανάλωσης ύδατος ίση με τουλάχιστον 10% η οποία τεκμηριώνεται από σχετική μελέτη με την υποβολή της αίτησης στήριξης σύμφωνα με τα τεχνικά χαρακτηριστικά του υφιστάμενου και του μελλοντικού συστήματος άρδευσης. • Πραγματική εξοικονόμηση της χρήσης ύδατος ανερχόμενη τουλάχιστον στο 50% της δυνητικής εξοικονόμησης ύδατος που καθίσταται δυνατή χάρη στην επένδυση. Επιπλέον η επένδυση επιφέρει εξοικονόμηση της κατανάλωσης ύδατος στο σύνολο της εκμετάλλευσης κατά τουλάχιστον 50% της δυνητικής εξοικονόμησης ύδατος που καθίσταται δυνατή χάρη στην επένδυση. • Αναθεώρηση της υπάρχουσας άδειας χρήσης νερού λαμβάνοντας υπόψη την πραγματική εξοικονόμηση ύδατος. Η αναθεωρημένη άδεια θα προσκομίζεται με την τελευταία αίτηση πληρωμής.
	Επέκταση υποδομής σε τεμάχια που αρδεύονταν κατά το παρελθόν	<ul style="list-style-type: none"> • Η νέα έκταση δεν αρδεύεται σήμερα, αλλά δηλωνόταν ως αρδευόμενη στο ΟΣΔΕ έως 5 χρόνια πριν την υποβολή της αίτησης στήριξης. • Υποδεικνύεται το σημείο υδροληψίας και η ποσότητα ύδατος. • Εφαρμόζεται ή θα εφαρμοστεί ως μέρος της επένδυσης υδρομέτρησης. • Προσκόμιση άδειας χρήσης ύδατος / αναθεωρημένης άδειας χρήσης ύδατος για το σημείο υδροληψίας που αφορά στην επένδυση και περιλαμβάνει το σύνολο της αρδευόμενης έκτασης, με την τελευταία αίτηση πληρωμής. Κατά την έκδοση της άδειας χρήσης ύδατος η αρμόδια Αρχή λαμβάνει υπόψη της α) τους στόχους της Οδηγίας 2000/60 και το αντίστοιχο ΣΔΛΑΠ, β) τη μελέτη όπου ορίζεται στην εθνική νομοθεσία. • Δυνητική εξοικονόμηση κατανάλωσης ύδατος ίση με τουλάχιστον 20% η οποία τεκμηριώνεται από σχετική μελέτη με την υποβολή της αίτησης στήριξης σύμφωνα με τα τεχνικά χαρακτηριστικά του υφιστάμενου και του μελλοντικού συστήματος άρδευσης. • Πραγματική εξοικονόμηση της χρήσης ύδατος ανερχόμενη τουλάχιστον στο 50% της δυνητικής εξοικονόμησης ύδατος που καθίσταται δυνατή χάρη στην επένδυση. Επιπλέον η επένδυση επιφέρει εξοικονόμηση της κατανάλωσης ύδατος στο σύνολο της εκμετάλλευσης κατά τουλάχιστον 50% της δυνητικής εξοικονόμησης ύδατος που καθίσταται δυνατή χάρη στην επένδυση.
	Νέα αρδευόμενη έκταση που ήταν ξηρική	Δεν είναι επιλέξιμη.

- 1.2.2. Για τις επενδύσεις των παραγράφων 1.1.1, 1.1.2 (εφόσον πληρούνται από υδροληψία) ή 1.1.4 πρέπει να εφαρμόζεται υδρομέτρηση ή να εφαρμοστεί υδρομέτρηση μέχρι την ημερομηνία υποβολής της τελευταίας αίτησης πληρωμής.
- 1.2.3. Δεν ενισχύονται επενδύσεις τεχνητής βροχής/καταιονισμού (ενδεικτικά: σταθεροί εκτοξευτήρες, αυτοπροωθούμενος εκτοξευτήρας/κανόνι, αυτοπροωθούμενη ράμπα με εκτοξευτήρες), συστήματα με αυλάκια και επιφανειακής άρδευσης με λεκάνες.
- 1.2.4. Δεν ενισχύεται η αντικατάσταση μεμονωμένων εξαρτημάτων, π.χ. αντικατάσταση μόνο των μικροεκτοξευτήρων του δικτύου.
- 1.2.5. Για τον υπολογισμό της δυνητικής εξοικονόμησης λαμβάνονται υπόψη οι εκτιμώμενες καταναλώσεις ύδατος κατά το χρόνο άρδευσης των αγροτεμαχίων.
- 1.2.6. Δεν ενισχύονται εγκαταστάσεις μεταφοράς αρδευτικού νερού μέσω κλειστών αγωγών συνολικού μήκους άνω των 500 μέτρων ανά επενδυτικό σχέδιο.

- 1.2.7. Για τις επενδύσεις των παραγράφων 1.1.1, 1.1.2 (εφόσον πληρούνται από υδροληψία) και 1.1.4 δηλώνονται το σημείο υδροληψίας και τα αρδευόμενα αγροτεμάχια με συντεταγμένες.
- 1.2.8. Στις περιπτώσεις ύπαρξης ενεργού σημείου υδροληψίας, απαιτείται η προσκόμιση άδειας χρήσης ύδατος κατά την υποβολή της αίτησης στήριξης. Στις περιπτώσεις που αυτή δεν υφίσταται ή υφίσταται αλλά δεν είναι σε ισχύ, τότε προσκομίζεται φωτοαντίγραφο της πρωτοκολλημένης αίτησης για τη χορήγηση άδειας χρήσης ύδατος. Η άδεια χρήσης ύδατος μπορεί να έχει εκδοθεί ή να εκδοθεί στο όνομα του υποψηφίου ή να είναι κοινή με περισσότερα του ενός φυσικά ή νομικά πρόσωπα, υποψηφίους ή μη επενδυτικού σχεδίου. Στην περίπτωση που η άδεια χρήσης ύδατος χορηγείται σε ΤΟΕΒ ή σε Δήμο/Δημοτική επιχείρηση, τότε αυτή πρέπει να συνοδεύεται από βεβαίωση του ΤΕΟΒ ή του Δήμου/Δημοτικής Επιχείρησης προς τον δικαιούχο για την επιτρεπόμενη χρήση (ποσότητα, καλλιέργεια, έκταση). Η άδεια χρήσης νερού προσκομίζεται, το αργότερο, με την τελευταία αίτηση πληρωμής του επενδυτικού σχεδίου.
- 1.2.9. Ως εκτάσεις (τεμάχια) που αρδεύονταν κατά το πρόσφατο παρελθόν νοούνται οι εκτάσεις οι οποίες δεν αρδεύονται στην υφιστάμενη κατάσταση αλλά είχαν δηλωθεί ως αρδευόμενες στο ΟΣΔΕ έστω ένα έτος κατά την πενταετία που προηγείται του έτους που ορίζεται ως υφιστάμενη κατάσταση.
- 1.2.10. Στην περίπτωση νέας έκτασης που δεν αρδεύεται στην υφιστάμενη κατάσταση αλλά δηλωνόταν ως αρδευόμενη στο ΟΣΔΕ έως 5 χρόνια πριν την υποβολή της αίτησης στήριξης και το σημείο υδροληψίας που την αφορά επηρεάζει υπόγεια ή επιφανειακά υδατικά συστήματα των οποίων η κατάσταση έχει χαρακτηριστεί ως λιγότερο από καλή για ποσοτικούς λόγους, πρέπει για το σημείο υδροληψίας ή α) να έχει υποβληθεί αίτημα στο Ε.Μ.Σ.Υ μέχρι τις 31.12.14 ή β) να αποδεικνύεται στο πλαίσιο αδειοδότησης του σημείου υδροληψίας, η παλαιότητα της χρήσης σε συνδυασμό με την ποσότητα του χρησιμοποιούμενου ύδατος που συνδέεται με τη δραστηριότητα, με βάση την ημερομηνία έναρξης ισχύος του 1ου Σχεδίου Διαχείρισης Λεκανών Απορροής του οικείου Υδατικού Διαμερίσματος, σύμφωνα με την ΥΑ 146896/17.10.2014 (ΦΕΚ 2878 Β').
- 1.2.11. Η επένδυση πρέπει να είναι σύμφωνη με τους όρους χρήσης της υφιστάμενης, της νέας ή αναθεωρημένης άδειας χρήσης ύδατος.
- 1.2.12. Οι επενδύσεις της παραγράφου 1.1.4 αφορούν γεωργία ακριβείας και περιλαμβάνουν ενδεικτικά δαπάνες αγοράς και εγκατάστασης Η/Υ και λογισμικού διαχείρισης γεωργικής εκμετάλλευσης, δικτύου μετεωρολογικών δεδομένων, εγκατάστασης δομημένης καλωδίωσης ή ασύρματου δικτύου, εδαφολογικής ανάλυσης, αισθητήρες, μετρητές, αυτοματοποιημένο έλεγχο συστημάτων άρδευσης, συστήματα απομακρυσμένου ελέγχου και προγραμματισμού. Για τον εξοπλισμό αυτό, με την αίτηση στήριξης υποβάλλεται μελέτη εγκατάστασης του εξοπλισμού και με την αίτηση πληρωμής μελέτη εφαρμογής του.
- 1.2.13. Η αιτούμενη δαπάνη δεν πρέπει να υπερβαίνει τα ποσά που αναφέρονται στα παραρτήματα 4 (Εύλογο κόστος) και 5 (Ανώτατες Επιλέξιμες Δαπάνες).
- 1.2.14. Σε περίπτωση που η άδεια χρήσης νερού αφορά και σε άλλες χρήσεις πέραν της άρδευσης (π.χ. ύδρευση κτηνοτροφικής εκμετάλλευσης) ο δικαιούχος υποχρεούται στην τοποθέτηση ξεχωριστού υδρόμετρου για την αρδευτική χρήση.
- 1.2.15. Όταν πρόκειται για υδροληψία από περισσότερα του ενός φυσικά ή νομικά πρόσωπα, δικαιούχους ή μη επενδυτικού σχεδίου, ο δικαιούχος οφείλει, επιπλέον του υδρόμετρου

που τοποθετείται στην κεφαλή της υδροληψίας, να τοποθετήσει και ατομικό υδρόμετρο προκειμένου να είναι εφικτή η καταγραφή της ατομικής του κατανάλωσης. Στην περίπτωση αυτή αλλά και σε κάθε άλλη περίπτωση που προκύπτει η ανάγκη εγκατάστασης περισσότερων του ενός υδρομέτρων ανά σημείο υδροληψίας η δαπάνη που προκύπτει από την εγκατάστασή τους είναι επιλέξιμη.

1.2.16. Σε κάθε περίπτωση τηρούνται οι γενικές προϋποθέσεις του άρθρου 8.

2. Επενδύσεις στις έγγειες βελτιώσεις

2.1. Υποκατηγορίες επενδύσεων:

- 2.1.1. Γεωτρήσεις και πηγάδια-φρέατα αποκλειστικά αρδευτικής χρήσης, συμπεριλαμβανομένου του εξοπλισμού τους (π.χ. σωληνώσεις, αντλία, γεννήτρια, ηλεκτρολογικός πίνακας, υδρομετρητής) και της απαραίτητης κτιριακής υποδομής (π.χ. μικρό αντλιοστάσιο).
- 2.1.2. Επιμέρους εξοπλισμός για τον εκσυγχρονισμό υφιστάμενων γεωτρήσεων/πηγαδιών (ενδεικτικά: αλλαγή αντλίας, γεννήτριας, ηλεκτρολογικού πίνακα, εγκατάσταση υδρομετρητή).
- 2.1.3. Δεξαμενές (χωμάτινες, μεταλλικές, κ.λπ.) που απαιτούν εκσκαφές ή επιχώσεις φυσικού εδάφους και χρησιμεύουν για την αποθήκευση νερού βροχής (όμβρια) για την εξυπηρέτηση των αρδευτικών συστημάτων της εκμετάλλευσης.

2.2. Προϋποθέσεις, περιορισμοί και όροι που έχουν εφαρμογή και απαιτούνται για τη στήριξη των επενδύσεων κατά την ηλεκτρονική υποβολή (εκτός και αν ορίζεται διαφορετικά):

- 2.2.1. Για να ενισχυθούν οι δαπάνες κατασκευής και εξοπλισμού γεώτρησης/πηγαδιού (υποκατηγορίες επενδύσεων 2.1.1 και 2.1.2) προσδιορίζεται το σημείο υδροληψίας με συντεταγμένες και το υπόγειο υδατικό σύστημα που το εξυπηρετεί. Ειδικότερα, για την κατασκευή γεώτρησης/πηγαδιού (υποκατηγορία 2.1.1), πρέπει η κατάσταση των υδάτων του υπόγειου υδατικού συστήματος που εξυπηρετεί το σημείο υδροληψίας να έχει χαρακτηριστεί ως «καλή» για ποσοτικούς λόγους.
- 2.2.2. Για τις επενδύσεις των παραγράφων 2.1.1 ή 2.1.2 πρέπει να εφαρμόζεται υδρομέτρηση ή να εφαρμοστεί υδρομέτρηση μέχρι την ημερομηνία κατάθεσης της τελευταίας αίτησης πληρωμής.
- 2.2.3. Για την υποκατηγορία επενδύσεων 2.1.1 και 2.1.3 απαιτείται κατά την υποβολή η προσκόμιση απόφασης έγκρισης περιβαλλοντικών όρων, εφόσον εμπίπτουν στις υποκατηγορίες δημοσίων και ιδιωτικών έργων/ δραστηριοτήτων, Α1 και Α2 σύμφωνα με την ΥΑ 37674/2016 (2471 Β') όπως κάθε φορά ισχύει.
- 2.2.4. Για την υποκατηγορία επενδύσεων 2.1.2, με την αίτηση στήριξης απαιτείται η προσκόμιση άδειας χρήσης νερού για την υφιστάμενη γεώτρηση/πηγάδι αποκλειστικά στο όνομα του υποψηφίου. Όταν η άδεια χρήσης νερού δεν υφίσταται, τότε προσκομίζεται φωτοαντίγραφο της πρωτοκολλημένης αίτησης για τη χορήγησή της. Η άδεια χρήσης νερού προσκομίζεται, το αργότερο, με την τελευταία αίτηση πληρωμής του επενδυτικού σχεδίου.
- 2.2.5. Η αιτούμενη δαπάνη υλοποίησης δεν πρέπει να υπερβαίνει τα ποσά που αναφέρονται στα Παραρτήματα 4 (Εύλογο κόστος) και 5 (Ανώτατες Επιλέξιμες Δαπάνες).
- 2.2.6. Σε κάθε περίπτωση τηρούνται οι γενικές προϋποθέσεις του άρθρου 8.

3. Γενικές Δαπάνες, στις οποίες περιλαμβάνεται κάθε δαπάνη λήψης υπηρεσιών που συνδέονται άμεσα με την υλοποίηση του επενδυτικού σχεδίου. Ενδεικτικά, στις γενικές δαπάνες περιλαμβάνονται οι αμοιβές για τη σύνταξη και την υποβολή αίτησης στήριξης και αιτήσεων πληρωμής, οι αμοιβές για την εκπόνηση των αναγκαίων μελετών και την έκδοση των απαραίτητων αδειοδοτήσεων για την ολοκλήρωση του επενδυτικού σχεδίου. Στις γενικές δαπάνες περιλαμβάνονται επίσης η δαπάνη τοποθέτησης της προβλεπόμενης επεξηγηματικής πινακίδας και η δαπάνη τοποθέτησης υδρόμετρου.
- 3.1. Προϋποθέσεις, περιορισμοί και όροι που έχουν εφαρμογή και απαιτούνται για τη στήριξη των επενδύσεων της κατηγορίας αυτής κατά την ηλεκτρονική υποβολή, πέραν των όσων ορίζονται στο άρθρο 8:
- 3.1.1. Οι γενικές δαπάνες ενισχύονται μέχρι συγκεκριμένου ποσοστού επί του εγκεκριμένου προϋπολογισμού του επενδυτικού σχεδίου, ως εξής:
- i. 12% για επενδυτικά σχέδια που απαιτούν την υποβολή μελετών ή/και την έκδοση νέων αδειοδοτήσεων που συνδέονται άμεσα με την υλοποίηση του επενδυτικού σχεδίου.
 - ii. 8% για τα λοιπά επενδυτικά σχέδια.
- 3.1.2. Εντός των ανωτέρω ποσοστών δύνανται να χρηματοδοτηθούν οι εξής δαπάνες:
- i. Η σύνταξη και υποβολή της αίτησης στήριξης.
 - ii. Η τεχνική στήριξη στην οποία περιλαμβάνεται το σύνολο των ενεργειών για την παρακολούθηση της υλοποίησης του σχεδίου, τη σύνταξη και την υποβολή αιτήσεων τροποποίησης, αιτημάτων προκαταβολής και αιτημάτων πληρωμής.
 - iii. Η εκπόνηση μελέτης υπολογισμού δυνητικής εξοικονόμησης ύδατος.
 - iv. Η εκπόνηση μελέτης εγκατάστασης και εφαρμογής δικτύου για την υιοθέτηση ολοκληρωμένων λύσεων, όπως η γεωργία ακριβείας.
 - v. Οι αμοιβές για την έκδοση των απαιτούμενων για την υλοποίηση των επενδύσεων, εγκρίσεων και αδειών εφόσον αυτές έχουν εγκριθεί στο όνομα του δικαιούχου της στήριξης.
 - vi. Η τοποθέτηση της επεξηγηματικής πινακίδας.
 - vii. Η τοποθέτηση υδρομετρητών.
- 3.1.3. Δεν υπάγονται στην κατηγορία και συνεπώς δεν ενισχύονται:
- i. Δαπάνες διακριτών γεωργο-τεχνοοικονομικών μελετών που αφορούν τις επενδύσεις της αίτησης στήριξης με εξαίρεση τις δαπάνες των ανωτέρω παραγράφων 3.1.2. iii. Και iv.
 - ii. Δαπάνες εκπόνησης μελέτης και σχεδιασμού κτηνοτροφικών εγκαταστάσεων και μεταποιητικών εγκαταστάσεων.
 - iii. Δαπάνες έκδοσης άδειας λειτουργίας και εγκατάστασης κτηνοτροφικής ή μεταποιητικής μονάδας.
 - iv. Δαπάνες πιστοποίησης των διαδικασιών της εκμετάλλευσης ή των προϊόντων της (agro κ.λπ.).
 - v. Δαπάνες εκπαίδευσης - κατάρτισης των απασχολούμενων στην εκμετάλλευση.

Άρθρο 10

Μη επιλέξιμες δαπάνες

Οι παρακάτω κατηγορίες δαπανών δεν είναι επιλέξιμες για στήριξη:

1. Ο Φ.Π.Α.

2. Οι δαπάνες απλής αντικατάστασης σύμφωνα με το άρθρο 12, καθώς και η αντικατάσταση παλαιάς γεώτρησης ή παλαιού πηγαδιού με νέα/νέο, εφόσον η παλαιά γεώτρηση ή παλαιό πηγάδι παραμένει λειτουργική/ό, ασχέτως εάν έχει πλήρως αποσβεστεί.
3. Η απόκτηση μεταχειρισμένων επενδυτικών αγαθών.
4. Οι εργασίες και τα υλικά συντηρήσεων.
5. Η αγορά αναλωσίμων, εργαλείων και εφοδίων, η ενοικίαση και συντήρηση εγκαταστάσεων και εξοπλισμού και οι λοιπές λειτουργικές δαπάνες της εκμετάλλευσης.
6. Οι δαπάνες αγοράς εφαρμογών ηλεκτρονικού υπολογιστή που δεν σχετίζονται με το αντικείμενο της δράσης, οι δαπάνες για την ιδιοκατασκευή λογισμικού και οι δαπάνες για την ανανέωση άδειας χρήσης που αφορά προϋπάρχον λογισμικό στην εκμετάλλευση.
7. Οι δαπάνες οι οποίες δεν μπορούν να ελεγχθούν ή/και επαληθευτούν, δηλαδή δεν δύναται να πιστοποιηθεί η ορθή εκτέλεση του φυσικού και οικονομικού αντικείμενου της επένδυσης.
8. Οι δαπάνες οι οποίες προκύπτουν από πάσης φύσεως παραστατικά αυτοτιμολόγησης / αυτοπαράδοσης.
9. Οι δαπάνες πάσης φύσεως φόρων, τελών, παραβόλων και λοιπών δημοσιονομικών επιβαρύνσεων καθώς και τα έξοδα αμοιβών εκτελωνιστή και εκτελωνισμού και τα συμβολαιογραφικά έξοδα.
10. Δαπάνες που αφορούν χρηματοοικονομικά έξοδα, τραπεζικές προμήθειες και έξοδα συναλλαγών και εγγυήσεων.
11. Κάθε δαπάνη που έχει χρηματοδοτηθεί από επιχειρησιακό σχέδιο στο πλαίσιο του Καν. (ΕΕ) 1308/2013, και του Ν. 3908/2011 (ΦΕΚ 8 Α') «Ενίσχυση Ιδιωτικών Επενδύσεων για την Οικονομική Ανάπτυξη, την Επιχειρηματικότητα και την Περιφερειακή Συνοχή» και του Ν. 4399/2016 (ΦΕΚ 117 Α') «Σύσταση Καθεστώτων Ενισχύσεων Ιδιωτικών Επενδύσεων για την περιφερειακή και οικονομική ανάπτυξη της χώρας - Σύσταση Αναπτυξιακού Συμβούλιου και άλλες διατάξεις», όπως ισχύει κάθε φορά. Ο έλεγχος αυτός εφαρμόζεται μέχρι και το στάδιο του διοικητικού ελέγχου του τελικού αιτήματος πληρωμής.
12. Κάθε δαπάνη που έχει χρηματοδοτηθεί στο πλαίσιο του μέτρου 121 του ΠΑΑ 2007-2013.
13. Κάθε δαπάνη που έχει χρηματοδοτηθεί στο πλαίσιο του ΠΑΑ 2014-2020.
14. Οι δαπάνες σύνδεσης των εγκαταστάσεων με δίκτυα κοινής ωφέλειας (π.χ. ηλεκτροδότηση).
15. Οι δαπάνες για την κατασκευή και λειτουργία εγκατάστασης επεξεργασίας λυμάτων.
16. Οι δαπάνες που αφορούν επενδύσεις που δεν συμμορφώνονται με τους όρους χρήσης της υφιστάμενης ή/και νέας άδειας χρήσης ύδατος.

Άρθρο 11

Νόμιμη κατοχή ακινήτων εγκατάστασης επενδύσεων και χωροθέτηση επενδύσεων

1. Όταν αντικείμενο της αίτησης ενίσχυσης είναι επενδύσεις οι οποίες εγκαθίστανται μόνιμα επί αγροτεμαχίου ή επενδύσεις οι οποίες ενσωματώνονται εντός γεωργικών κατασκευών, απαιτείται, κατά την ηλεκτρονική υποβολή, η ύπαρξη της νόμιμης κατοχής του ακινήτου επί του οποίου αυτές χωροθετούνται. Συγκεκριμένα απαιτείται το ακίνητο να είναι ιδιόκτητο, μισθωμένο ή παραχωρημένο. Η διάρκεια μίσθωσης ή παραχώρησης υπολογίζεται από την ημερομηνία που ορίζεται στην πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος και σε κάθε περίπτωση δεν μπορεί να είναι μικρότερη της περιόδου τήρησης των μακροχρόνιων υποχρεώσεων των δικαιούχων. Στο Παράρτημα 2 (Ελάχιστη διάρκεια μίσθωσης/παραχώρησης ακινήτου) ορίζεται η ακριβής απαιτούμενη διάρκεια, για κάποιες κατηγορίες δαπανών. Η τεκμηρίωση της νόμιμης κατοχής δεν απαιτείται στην περίπτωση που το κόστος της επένδυσης είναι χαμηλότερο των 1.000€.

2. Για περιπτώσεις συνιδιοκτησίας ακινήτου εξ αδιαιρέτου, απαιτείται εκχώρηση των δικαιωμάτων προς τον υποψήφιο από τους λοιπούς συνιδιοκτήτες, για χρονικό διάστημα ίσο με την περίοδο που ορίζεται στο Παράρτημα 2 (Ελάχιστη διάρκεια μίσθωσης/παραχώρησης ακινήτου).
3. Στην περίπτωση υλοποίησης επενδύσεων οι οποίες εγκαθίστανται μόνιμα επί αγροτεμαχίου ή επενδύσεων οι οποίες ενσωματώνονται εντός γεωργικών κατασκευών επί ακινήτου ιδιοκτησίας εξ' αδιαιρέτου πάνω στο οποίο υπάρχουν συστεγαζόμενες γεωργικές εκμεταλλεύσεις, η σχετική προϋπόθεση της εκχώρησης των δικαιωμάτων προς τον υποψήφιο από τους λοιπούς συνιδιοκτήτες της παραγράφου 2 εκπληρώνεται με τη σύσταση κάθετης ή/και οριζόντιας ιδιοκτησίας. Στην περίπτωση που δεν υφίσταται σύσταση κάθετης ή/και οριζόντιας ιδιοκτησίας, η σχετική προϋπόθεση εκπληρώνεται με την προσκόμιση ιδιωτικού συμφωνητικού.
4. Οι επενδύσεις χωροθετούνται υποχρεωτικά εντός των ορίων της εκμετάλλευσης του δικαιούχου.
5. Στην περίπτωση υλοποίησης συλλογικών επενδύσεων απαιτείται η χωροθέτηση των επενδύσεων σε ακίνητα για τα οποία υφίσταται η προϋπόθεση της νόμιμης κατοχής από το φορέα. Δύνανται να υλοποιούνται επενδύσεις σε αγροτεμάχιο του οποίου τη νόμιμη κατοχή διαθέτει το νομικό πρόσωπο στο οποίο υπάγεται το συλλογικό σχήμα που υποβάλλει την αίτηση.

Άρθρο 12

Επενδύσεις απλής αντικατάστασης

Για τις επενδύσεις απλής αντικατάστασης ορίζουμε τα ακόλουθα:

1. Επένδυση απλής αντικατάστασης είναι η επένδυση με την οποία απλώς αντικαθίσταται υφιστάμενη κατασκευή ή μηχανήμα ή εξοπλισμός ή μέρη αυτών, από νέα κατασκευή ή μηχανήμα ή εξοπλισμό ή μέρη αυτών χωρίς, κατά την ολοκλήρωση, να μεταβάλλεται σημαντικά η διαδικασία του κύκλου παραγωγής ή η χρησιμοποιούμενη τεχνολογία ή χωρίς να αυξάνεται η παραγωγική ικανότητα κατά τουλάχιστον 25% ή, προκειμένου για συλλογικές επενδύσεις, χωρίς να αυξάνεται ο ετήσιος κύκλος εργασιών κατά τουλάχιστον 25%.
 - 1.1. Με την επιφύλαξη της παραγράφου 2 του άρθρου 10, δεν θεωρείται απλή αντικατάσταση η επένδυση με την οποία αντικαθίσταται γεωργική κατασκευή ή μηχανήμα ή εξοπλισμός ή μέρη αυτών, πλήρως αποσβεσμένων κατά την τελευταία ημέρα της περιόδου ηλεκτρονικής υποβολής των αιτήσεων στήριξης.
 - 1.2. Εξαιρείται από τους περιορισμούς της επένδυσης απλής αντικατάστασης, η αντικατάσταση γεωργικής κατασκευής, μηχανήματος ή/και εξοπλισμού με άλλη σύγχρονη κατασκευή, μηχανήμα ή/και εξοπλισμό, λόγω αλλαγής της παραγωγικής διαδικασίας ή των παραγόμενων προϊόντων και εφόσον αποδεδειγμένα η υφιστάμενη κατασκευή, το μηχανήμα ή/και ο εξοπλισμός δεν εξυπηρετεί ποιοτικά και ποσοτικά τις νέες συνθήκες.
 - 1.3. Εξαιρείται από τους περιορισμούς της επένδυσης απλής αντικατάστασης, η αντικατάσταση γεώτρησης/πηγαδιού η/το οποία/ο έχει καταστραφεί, είναι μη λειτουργική/ό και δεν επιδέχεται επισκευής (π.χ. καθαρισμό), υπό την προϋπόθεση ότι η/το γεώτρηση/πηγάδι λειτουργούσε νόμιμα ή έχει δηλωθεί στο Ε.Μ.Σ.Υ. ως ανενεργό σημείο υδροληψίας.
2. Ειδικότερα, για τα αρδευτικά συστήματα και τους κλειστούς αγωγούς μεταφοράς νερού, επένδυση απλής αντικατάστασης είναι η επένδυση με την οποία απλώς αντικαθίσταται υφιστάμενος εξοπλισμός ή μέρος αυτού, από νέο εξοπλισμό ή μέρος αυτού χωρίς να σημειώνεται εξοικονόμηση κατανάλωσης ύδατος τουλάχιστον ίση με τα ποσοστά που αναφέρονται στον πίνακα του άρθρου 9.

3. Για κατασκευές, μηχανήματα ή εξοπλισμό που δεν έχουν πλήρως αποσβεστεί, η αντικατάστασή τους είναι επιλέξιμη κατά το ποσό το οποίο προκύπτει μετά την αφαίρεση από τη σχετική αιτούμενη δαπάνη, της αξίας που ακόμα δεν έχει αποσβεστεί και υπολογίζεται για τα έτη τα οποία η ηλικία του/της προς αντικατάσταση κατασκευής, μηχανήματος ή εξοπλισμού υπολείπεται από τα έτη παλαιότητας του Παραρτήματος 3 (Έτη παλαιότητας - προσδιορισμός επενδύσεων απλής αντικατάστασης), εφόσον αυτά δεν υπερβαίνουν το 20% των συνολικών ετών απόσβεσης. Προκειμένου να υπολογιστεί η αξία που ακόμα δεν έχει αποσβεστεί χρησιμοποιούνται: α) οι συντελεστές του Παραρτήματος 3, β) η αιτούμενη αξία του επενδυτικού αγαθού που πρόκειται να αντικαταστήσει το υφιστάμενο, γ) τα έτη από την κτήση του υφιστάμενου επενδυτικού αγαθού και δ) η μέθοδος της σταθερής ετήσιας απόσβεσης (δηλαδή η μέθοδος κατά την οποία ο συντελεστής απόσβεσης είναι σταθερός κάθε χρόνο και ο υπολογισμός με βάση το συντελεστή γίνεται πάντοτε επί της αρχικής αξίας κτήσης του περιουσιακού στοιχείου). Εφόσον ο υποψήφιος δεν προσδιορίζει τα αναπόσβεστα έτη, η αιτούμενη δαπάνη απομειώνεται κατά 70%.

Άρθρο 13

Τεκμηρίωση του εύλογου κόστους υλοποίησης της επένδυσης.

1. Ο υποψήφιος οφείλει, κατά την ηλεκτρονική υποβολή της αίτησης στήριξης, να τεκμηριώσει το εύλογο κόστος υλοποίησης των επενδύσεων ως προς τη δαπάνη η οποία αντιστοιχεί στην εμπορική αξία της επένδυσης και η οποία πραγματικά καταβάλλεται προς τον προμηθευτή. Η τεκμηρίωση γίνεται με την προσκόμιση εμπορικών τιμοκαταλόγων, προσφορών, προμετρήσεων ή προϋπολογισμών έργου τυποποιημένων ή adhoc, ανάλογα με την κατηγορία της επένδυσης.
2. Στο Παράρτημα 4 (Εύλογο κόστος) ορίζεται το εύλογο κόστος υλοποίησης ορισμένων επενδύσεων σε σχέση με τις τεχνικές προδιαγραφές τους και όχι η επιλεξιμότητα αυτών. Για τις επενδύσεις αυτές η επιλέξιμη δαπάνη δεν μπορεί να υπερβαίνει τις τιμές του παραρτήματος 4. Ομοίως, στην παράγραφο 3.1.1 του άρθρου 9 ορίζεται το εύλογο κόστος για τις γενικές δαπάνες ως ανώτατο ποσοστό επί του εγκεκριμένου προϋπολογισμού του επενδυτικού σχεδίου. Για όλες τις επενδύσεις που αναφέρονται στην τρέχουσα παράγραφο απαιτείται η προσκόμιση μιας προσφοράς.
3. Επενδύσεις που δεν περιλαμβάνονται στους σχετικούς πίνακες εύλογου κόστους ή επενδύσεις διαφορετικών τεχνικών προδιαγραφών σε σχέση με τις επενδύσεις που περιγράφονται στους πίνακες εύλογου κόστους, δύνανται να κριθούν επιλέξιμες, εφόσον τεκμηριώνεται το εύλογο κόστος υλοποίησης σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην παρούσα. Για αυτές τις επενδύσεις απαιτείται η προσκόμιση τριών ανεξάρτητων προσφορών.
4. Στην περίπτωση κτιριακών (π.χ. αντλιοστάσιο) και λοιπών κατασκευών (π.χ. γεώτρηση, λιμνοδεξαμενές) με την αίτηση στήριξης προσδιορίζεται το κόστος των έργων. Για τα κτίρια προσδιορίζεται το συνολικό κόστος και το κόστος ανά τετραγωνικό μέτρο κτιρίου, ενώ για τις λοιπές κατασκευές προσδιορίζεται το συνολικό κόστος και το κόστος ανά μονάδα μέτρησης ανάλογη της φύσης της κατασκευής.
5. Προσφορές υποβάλλονται για κάθε επένδυση της οποίας η δαπάνη υπερβαίνει τα 1.000 ευρώ. Η προσφορά περιλαμβάνει: α) τα φορολογικά και εμπορικά στοιχεία του προμηθευτή και τα στοιχεία επικοινωνίας με αυτόν, β) την περιγραφή του επενδυτικού αγαθού, τα τεχνικά χαρακτηριστικά, τη δυναμικότητα, την ποσότητα και τη μονάδα μέτρησης, γ) τη συνολική προσφερόμενη τιμή, την τιμή μονάδας ή τις επί μέρους τιμές, όταν η προσφορά περιλαμβάνει διακριτά μέρη τα οποία πρόκειται να τιμολογηθούν χωριστά και οποιοδήποτε άλλο σχετικό κόστος το οποίο περιλαμβάνεται στη συνολική

προσφερόμενη τιμή (π.χ. εργασίες προετοιμασίας, υπηρεσίες μεταφοράς και εγκατάστασης κ.λπ.) δ) τον αναλογούντα Φ.Π.Α. και τις λοιπές τυχόν επιβαρύνσεις και ε) ότι τα περιγραφόμενα επενδυτικά αγαθά είναι καινούργια και αμεταχειρίστα και διαθέτουν, κατά περίπτωση, σήμανση, πιστοποίηση, άδεια και οτιδήποτε άλλο απαιτείται κατά περίπτωση από την εθνική και ενωσιακή νομοθεσία.

Οι γενικές δαπάνες και οι δαπάνες που αφορούν την απασχόληση εργατών γης εξαιρούνται από την υποχρέωση υποβολής προσφορών.

6. Για ένα επενδυτικό αγαθό μπορούν να υποβληθούν περισσότερες από μία προσφορές από περισσότερους του ενός προμηθευτές για διαφορετικά διακριτά μέρη της επένδυσης τα οποία θα τιμολογηθούν χωριστά, όπως για παράδειγμα μια προσφορά για εργασίες ανόρυξης και σωλήνωσης γεώτρησης και μία προσφορά για την αντλία ή μια προσφορά για αγορά και εγκατάσταση Η/Υ και περιφερειακών, μία για αγορά άδειας χρήσης λογισμικού και μια για εγκατάσταση δομημένης καλωδίωσης και δικτύου στις εγκαταστάσεις. Κάθε προσφορά μπορεί να αντιστοιχεί σε διαφορετική δαπάνη του επενδυτικού σχεδίου ή όλες οι προσφορές είναι δυνατό να διαμορφώνουν αθροιστικά την ίδια δαπάνη ή να ισχύει κάθε συνδυασμός των προηγούμενων. Οι προσφορές αξιολογούνται η κάθε μία ξεχωριστά ως προς την πληρότητά τους και το εύλογο κόστος τους.
7. Σε περιπτώσεις όπου κατά την υλοποίηση προκύπτει διαφοροποίηση (αύξηση) σε δαπάνες που δεν αναφέρονται στους πίνακες του παραρτήματος 4 (εύλογο κόστος) και ο δικαιούχος υποβάλλει αίτημα τροποποίησης για τη μεταφορά ποσών μεταξύ επενδυτικών δαπανών, προς τεκμηρίωση του εύλογου κόστους υλοποίησης θα προσκομίζονται τα αντίστοιχα δικαιολογητικά που προβλέπονται στο παρόν άρθρο.
8. Τα όργανα που εμπλέκονται στις διαδικασίες αξιολόγησης, έγκρισης, πιστοποίησης της ορθής εκτέλεσης του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου, καταβολής της στήριξης και ελέγχου, εφόσον το κρίνουν απαραίτητο, πέραν των οριζόμενων στο παρόν άρθρο, δύνανται να ελέγχουν με κάθε πρόσφορο τρόπο το εύλογο κόστος υλοποίησης των επενδυτικών δαπανών. Συνεπάγεται ότι δύνανται να ζητούν από το δικαιούχο της στήριξης, τον προμηθευτή ή και τρίτους πρόσθετα κατά την κρίση τους στοιχεία και πληροφορίες για την εξακρίβωση του εύλογου κόστους υλοποίησης των επενδυτικών δαπανών.

Άρθρο 14

Τεκμηρίωση της σκοπιμότητας και της δυναμικότητας των επενδύσεων.

1. Η σκοπιμότητα των επενδύσεων και η προσαρμογή τους στην παραγωγική κατεύθυνση και ικανότητα της εκμετάλλευσης ή στις συνθήκες και στις δραστηριότητες των μελών του συλλογικού σχήματος πρέπει να τεκμηριώνεται κατά την ηλεκτρονική υποβολή. Εξαιρούνται της τεκμηρίωσης όσες περιπτώσεις αναφέρονται σε ειδικότερες διατάξεις της παρούσας.
2. Η τεκμηρίωση περιλαμβάνει υποχρεωτικά αναφορά στο υφιστάμενο σύστημα άρδευσης καθώς και σύγκρισή του με το μελλοντικό και παραθέτει στοιχεία με τα οποία αποδεικνύεται η σκοπιμότητα της επένδυσης σε σχέση με τα λειτουργικά χαρακτηριστικά της εκμετάλλευσης και η προσαρμογή της δυναμικότητας ή του μεγέθους ή της ποσότητας της επένδυσης στην παραγωγική ικανότητα της εκμετάλλευσης.
3. Για τα συλλογικά σχήματα η τεκμηρίωση παραθέτει στοιχεία με τα οποία αποδεικνύεται η σκοπιμότητα της επένδυσης σε σχέση με τα λειτουργικά χαρακτηριστικά της και η προσαρμογή της δυναμικότητας ή του μεγέθους ή της ποσότητας της επένδυσης στην παραγωγική ικανότητα των μελών του.

4. Επενδύσεις που κατά την κρίση των αρμοδίων οργάνων έχουν δυναμικότητα, μέγεθος, ποσότητα μεγαλύτερη της παραγωγικής ικανότητας της εκμετάλλευσης ή του συλλογικού σχήματος, εγκρίνονται με μείωση της σχετικής δαπάνης.

Άρθρο 15**Υψος επιλέξιμου προϋπολογισμού αίτησης στήριξης**

1. Ο επιλέξιμος προϋπολογισμός δεν μπορεί να υπερβεί αθροιστικά για όλες τις επενδύσεις:
 - α) Τα 150.000 ευρώ για τις εκμεταλλεύσεις φυσικών και νομικών προσώπων.
 - β) Τα 200.000 ευρώ για συλλογικές επενδύσεις. Ο εν λόγω προϋπολογισμός μπορεί να ανέλθει έως και τα 500.000 ευρώ, με την προϋπόθεση ότι ο κύκλος εργασιών της τελευταίας κλεισμένης χρήσης του συλλογικού σχήματος ανέρχεται τουλάχιστον στο 25% του αιτούμενου προϋπολογισμού. Σημειώνεται πως για τα νεοσύστατα συλλογικά σχήματα ο επιλέξιμος προϋπολογισμός δεν μπορεί να ξεπεράσει τα 200.000 ευρώ.
2. Στην περίπτωση φυσικού ή νομικού προσώπου που υποβάλει περισσότερες της μίας αιτήσεις εντός της Προγραμματικής Περιόδου, για στήριξη από το υπομέτρο 4.1, ο επιλέξιμος προϋπολογισμός δεν μπορεί να υπερβεί αθροιστικά για όλες τις δράσεις του υπομέτρου, τις 500.000 ευρώ.
3. Ο ανωτέρω περιορισμός των 500.000 ευρώ ισχύει και στην περίπτωση που το υποψήφιο φυσικό ή νομικό πρόσωπο είναι ταυτόχρονα μέτοχος/εταίρος νομικών προσώπων ή/και μέλος συλλογικών σχημάτων δικαιούχων στήριξης. Για την εφαρμογή του περιορισμού αυτού, ο προϋπολογισμός που αναλογεί σε φυσικό ή νομικό πρόσωπο, μέτοχο/εταίρο νομικού προσώπου, μέλος συλλογικού σχήματος υπολογίζεται ανάλογα με το ποσοστό συμμετοχής του στο νομικό πρόσωπο ή στο συλλογικό σχήμα, που λαμβάνει την στήριξη. Σε περιπτώσεις υπέρβασης του ανωτέρω ορίου γίνεται μείωση στην επιλέξιμη δαπάνη του αιτήματος στήριξης που έχει υποβληθεί από το φυσικό πρόσωπο και στη συνέχεια από το νομικό πρόσωπο.
4. Στην περίπτωση που συλλογικό σχήμα υποβάλει περισσότερες της μίας αιτήσεις εντός της Προγραμματικής Περιόδου, για στήριξη από το υπομέτρο 4.1, ο επιλέξιμος προϋπολογισμός δεν μπορεί να υπερβεί αθροιστικά για όλες τις δράσεις του υπομέτρου, το 1.000.000 ευρώ.

Άρθρο 16**Χρηματοδότηση επενδυτικού σχεδίου**

1. Ένταση στήριξης

Η ένταση (%) της παρεχόμενης στήριξης εμφανίζεται στους παρακάτω πίνακες:

Πίνακας 1: Ο πίνακας 1 εφαρμόζεται στις εξής περιπτώσεις:

α) Αρδευτικά συστήματα και Ολοκληρωμένες λύσεις άρδευσης (υποπεριπτώσεις 1.1.1 και 1.1.4 του άρθρου 9), εφόσον,

1. η κατάσταση του υδατικού συστήματος που επηρεάζεται από την επένδυση, όσον αφορά στην ποσότητα είναι καλή και η δυνητική εξοικονόμηση κατανάλωσης ύδατος είναι >20%, ή
2. η κατάσταση του υδατικού συστήματος που επηρεάζεται από την επένδυση, όσον αφορά στην ποσότητα είναι λιγότερο από καλή και η δυνητική εξοικονόμηση κατανάλωσης ύδατος είναι >25%

β) Δεξαμενές για την αποθήκευση όμβριων (υποπεριπτώσεις 1.1.2 και 2.1.3 του άρθρου 9)

γ) Μηχανολογικός και λοιπός εξοπλισμός που αποσκοπεί στην επαναχρησιμοποίηση των υδάτων για άρδευση (υποπερίπτωση 1.1.3 του άρθρου 9)

	ΜΙΚΡΑ ΝΗΣΙΑ ΑΙΓΑΙΟΥ ΠΕΛΑΓΟΥΣ	ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ- ΘΡΑΚΗ & ΗΠΕΙΡΟΣ	ΘΕΣΣΑΛΙΑ ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ & ΚΡΗΤΗ	ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ & ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	ΑΤΤΙΚΗ
Ο δικαιούχος κατά τη στιγμή υποβολής της αίτησης α) δεν έχει υπερβεί το 41 ^ο έτος της ηλικίας, διαθέτει επαρκή επαγγελματικά προσόντα ¹ και ικανότητες και εγκαθίσταται για πρώτη φορά σε γεωργική εκμετάλλευση ως υπεύθυνος της εκμετάλλευσης αυτής ή β) έχει ενταχθεί ως δικαιούχος μέτρων Νέων Γεωργών (ΠΑΑ) την τελευταία πενταετία.	80%	70%	60%	60%	50%
Γεωργοί σε ορεινές περιοχές	75%	60%	60%	60%	50%
Γεωργοί σε περιοχές που αντιμετωπίζουν φυσικά ή άλλα ειδικά μειονεκτήματα	75%	50%	50%	50%	40%
Λοιποί γεωργοί σε κανονικές περιοχές	75%	50%	50%	40%	40%
Συλλογικές επενδύσεις στο σύνολο των περιοχών	85%	60%	60%	60%	60%
¹ Κατοχή Πτυχίου - Τίτλου σπουδών Γεωτεχνικής κατεύθυνσης επιπέδου ≥ 3					

Πίνακας 2: Ο πίνακας 2 εφαρμόζεται στις εξής περιπτώσεις:

α) Αρδευτικά συστήματα και Ολοκληρωμένες λύσεις άρδευσης (υποπεριπτώσεις 1.1.1 και 1.1.4 του άρθρου 9), εφόσον:

1. η κατάσταση του υδατικού συστήματος που επηρεάζεται από την επένδυση, όσον αφορά στην ποσότητα είναι καλή και η δυνητική εξοικονόμηση κατανάλωσης ύδατος είναι $\leq 20\%$ ή
2. η κατάσταση του υδατικού συστήματος που επηρεάζεται από την επένδυση, όσον αφορά στην ποσότητα είναι λιγότερο από καλή και η δυνητική εξοικονόμηση κατανάλωσης ύδατος είναι $\leq 25\%$

β) Γεωτρήσεις και πηγάδια-φρέατα (υποπεριπτώσεις 2.1.1 και 2.1.2 του άρθρου 9)

	ΜΙΚΡΑ ΝΗΣΙΑ ΑΙΓΑΙΟΥ ΠΕΛΑΓΟΥΣ	ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ- ΘΡΑΚΗ & ΗΠΕΙΡΟΣ	ΘΕΣΣΑΛΙΑ ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ & ΚΡΗΤΗ	ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ & ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	ΑΤΤΙΚΗ
Ο δικαιούχος κατά τη στιγμή υποβολής της αίτησης α) δεν έχει υπερβεί το 41 ^ο έτος της ηλικίας, διαθέτει επαρκή επαγγελματικά προσόντα ¹ και ικανότητες και εγκαθίσταται για πρώτη φορά σε γεωργική εκμετάλλευση ως υπεύθυνος της εκμετάλλευσης αυτής ή β) έχει ενταχθεί ως δικαιούχος μέτρων Νέων Γεωργών (ΠΑΑ) την τελευταία πενταετία.	75%	65%	55%	55%	45%
Γεωργοί σε ορεινές περιοχές	70%	55%	55%	55%	45%
Γεωργοί σε περιοχές που αντιμετωπίζουν φυσικά ή άλλα ειδικά μειονεκτήματα	70%	45%	45%	45%	35%
Λοιποί γεωργοί σε κανονικές περιοχές	70%	45%	45%	35%	35%
Συλλογικές επενδύσεις στο σύνολο των περιοχών	80%	55%	55%	55%	55%
¹ Κατοχή Πτυχίου - Τίτλου σπουδών Γεωτεχνικής κατεύθυνσης επιπέδου ≥ 3					

Όταν, βάσει των ανωτέρω πινάκων και ανάλογα με τις μελέτες δυνητικής εξοικονόμησης (υποπεριπτώσεις 1.1.1, 1.1.4 του άρθρου 9) ή με το είδος της επένδυσης (υποπεριπτώσεις 1.1.2, 1.1.3, 2.1.1 έως και 2.1.3 του άρθρου 9) προκύπτουν διαφορετικές εντάσεις ενίσχυσης μεταξύ των επενδύσεων, τότε εφαρμόζεται η μικρότερη ένταση ενίσχυσης στο σύνολο των επενδύσεων.

Δημόσια και ιδιωτική δαπάνη

- 2.1. Η χρηματοδότηση της υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου καλύπτεται από τη δημόσια δαπάνη και την ιδιωτική συμμετοχή.
- 2.2. Η δημόσια δαπάνη (στήριξη) καθορίζεται ως ποσοστό επί του επιλέξιμου προϋπολογισμού και χορηγείται με τη μορφή επιδότησης κεφαλαίου από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης [ΕΓΤΑΑ] και το Ελληνικό Δημόσιο.

- 2.3. Η στήριξη χορηγείται απολογιστικά, δηλαδή μετά την υλοποίηση των επενδύσεων, την εξόφλησή τους και την παραλαβή τους από τα αρμόδια όργανα, με βάση τις δαπάνες που κρίνονται επιλέξιμες από αυτά.
- 2.4. Η δημόσια οικονομική στήριξη πιστώνεται στον τραπεζικό λογαριασμό του δικαιούχου, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Άρθρο 29.
- 2.5. Η ιδιωτική συμμετοχή του δικαιούχου της στήριξης προκύπτει ως διαφορά μεταξύ του συνολικού προϋπολογισμού του επενδυτικού σχεδίου και της δημόσιας δαπάνης και καλύπτεται από το δικαιούχο με ίδια κεφάλαια ή/και με τραπεζικό δανεισμό, εφ' όσον είναι απαραίτητο.
3. Για τη διευκόλυνση της χρηματοδότησης της υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου, προβλέπονται τα εξής:
- 3.1. Χορήγηση Προκαταβολής
- 3.1.1. Μετά την έκδοση της απόφασης ένταξης πράξης είναι δυνατή η χορήγηση προκαταβολής μέχρι το 50% της υπολειπόμενης δημόσιας δαπάνης του επενδυτικού σχεδίου.
- 3.1.2. Η πληρωμή προκαταβολής υπόκειται στη σύσταση τραπεζικής εγγύησης ή ισοδύναμης εγγύησης που αντιστοιχεί στο 100% του ποσού της αιτούμενης προκαταβολής.
- 3.1.3. Οι εγγυητικές επιστολές εκδίδονται από χρηματοπιστωτικό ίδρυμα που έχει από το νόμο το δικαίωμα έκδοσης εγγυητικών επιστολών, υπέρ του αρμόδιου οργανισμού πληρωμών και είναι αορίστου χρόνου. Η εγγύηση μπορεί να αποδεσμευτεί όταν ο αρμόδιος οργανισμός πληρωμών εξακριβώσει ότι η εγκεκριμένη Δημόσια Δαπάνη του αιτήματος πληρωμής ισούται ή υπερβαίνει το ποσό της προκαταβολής. Δεν επιτρέπεται η μερική αποδέσμευση της εγγυητικής επιστολής. Είναι όμως δυνατή η αποδοχή της αποδέσμευσης της εγγυητικής επιστολής με την υποβολή αιτήματος πληρωμής με αιτούμενη δημόσια δαπάνη που υπολείπεται του ποσού της προκαταβολής όταν: α) το αίτημα πληρωμής συνοδεύεται από νέα εγγυητική επιστολή που καλύπτει τη διαφορά μεταξύ του ποσού της προκαταβολής και της εγκεκριμένης δημόσιας δαπάνης του αιτήματος πληρωμής ή β) η διαφορά μεταξύ του ποσού της προκαταβολής και της δημόσιας δαπάνης του αιτήματος πληρωμής επιστρέφεται από τον δικαιούχο.
- 3.1.4. Με το Άρθρο 26 καθορίζονται οι διαδικασίες υποβολής και διεκπεραίωσης των αιτήσεων προκαταβολών καθώς και οι διαδικασίες και τυχόν δικαιολογητικά που απαιτούνται για τη χορήγηση, φύλαξη και επιστροφή των εγγυητικών επιστολών.
- 3.2. Χρηματοδοτικά εργαλεία
- 3.2.1. Για την κάλυψη της ιδιωτικής συμμετοχής ο δικαιούχος της στήριξης μπορεί να χρησιμοποιήσει ιδίους πόρους ή/και δάνειο. Το δάνειο που θα χρησιμοποιηθεί είναι δυνατόν να υποστηρίζεται από τα χρηματοδοτικά εργαλεία του ΠΑΑ.
- 3.2.2. Στις περιπτώσεις όπου το χρηματοδοτικό εργαλείο εμπεριέχει ενίσχυση, το Ακαθάριστο Ισοδύναμο Επιχορήγησης (ΑΙΕ) αυτής παρακρατείται κατά την ολοκλήρωση του επενδυτικού σχεδίου κατά το ποσοστό που υπερβαίνει την ανώτατη ένταση στήριξης με την οποία έχει ενταχθεί ο δικαιούχος.

Άρθρο 17

Υπηρεσίες και Φορείς Διαχείρισης, Εφαρμογής, Παρακολούθησης, Ελέγχου, Αναγνώρισης και Εκκαθάρισης Δαπάνης

1. Αρμόδιες υπηρεσίες για τη διαχείριση, συντονισμό, παρακολούθηση και υλοποίηση της εφαρμογής του υπομέτρου 4.1 του ΠΑΑ 2014-2020, σύμφωνα με την αρχή της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης, είναι οι οριζόμενες στο άρθρο 62 του Νόμου 4314/2014.
2. Η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2014 - 2020 (ΕΥΔ ΠΑΑ) είναι

υπεύθυνη για τη διαχείριση και υλοποίηση του υπομέτρου 4.1 εκτός των αρμοδιοτήτων που έχουν εκχωρηθεί στους Ενδιάμεσους Φορείς Διαχείρισης (ΕΦΔ) και στην Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής ΠΑΑ (ΕΥΕ ΠΑΑ), σύμφωνα με τις παραγράφους 3 και 4 του παρόντος άρθρου.

3. Η Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΥΕ ΠΑΑ) 2014-2020 έχει την ευθύνη για την έκδοση του θεσμικού πλαισίου και εγκυκλίων εφαρμογής, την παρακολούθηση και το συντονισμό των ΕΦΔ.
4. Ως ΕΦΔ ορίζονται οι Γενικές Διευθύνσεις Περιφερειακής Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής των Περιφερειών της Ελλάδος και πιο συγκεκριμένα οι Διευθύνσεις Αγροτικής Οικονομίας των Περιφερειών (ΔΑΟΠ) και οι Διευθύνσεις Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής (ΔΑΟΚ). Ειδικότερα:
 - 4.1. Οι ΔΑΟΠ έχουν τη γενικότερη ευθύνη και εποπτεία της οργάνωσης, δημοσιοποίησης, εφαρμογής και παρακολούθησης του υπομέτρου 4.1. και εισηγούνται στον Περιφερειάρχη την έκδοση όλων των σχετικών μη κανονιστικών αποφάσεων. Επίσης, έχουν την ευθύνη της έκδοσης των καταστάσεων πληρωμής και τη διαβίβασή τους στον αρμόδιο φορέα πληρωμών.
 - 4.2. Οι ΔΑΟΚ των Περιφερειακών Ενοτήτων υποδέχονται και αναθέτουν στα αρμόδια όργανα, όλα τα αιτήματα των υποψηφίων ή δικαιούχων και παρακολουθούν την πορεία υλοποίησης των επιχειρηματικών σχεδίων, τηρώντας σχετικό αρχείο.
5. Ο ΟΠΕΚΕΠΕ είναι ο αρμόδιος φορέας για τη διαχείριση και τον έλεγχο των δαπανών και έχει την ευθύνη των αιτήσεων πληρωμής των δικαιούχων και της καταβολής των ενισχύσεων εκτός των αρμοδιοτήτων που έχει εκχωρήσει στις Περιφέρειες, για τις οποίες ασκεί εποπτεία.

Άρθρο 18

Πρόσκληση Εκδήλωσης Ενδιαφέροντος

1. Ύστερα από σχετική εισήγηση της ΕΥΕ ΠΑΑ και τη σύμφωνη γνώμη της ΕΥΔ ΠΑΑ επί της εισήγησης, ο Γενικός Γραμματέας Αγροτικής Πολιτικής και Διαχείρισης Κοινοτικών Πόρων αποφασίζει την έκδοση δημόσιας πρόσκλησης για την υποβολή αιτήσεων στήριξης για τη δράση 4.1.2 «Υλοποίηση επενδύσεων που συμβάλλουν στην εξοικονόμηση ύδατος» του ΠΑΑ 2014-2020.
2. Η πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος δύναται να εξειδικεύεται και να απευθύνεται σε συγκεκριμένες κατηγορίες υποψηφίων δικαιούχων ή/και προϊόντων ή/και δαπανών δεσμεύοντας αντίστοιχα τα απαιτούμενα ποσά δημόσιας δαπάνης στο πλαίσιο του καθορισμένου ορίου πιστώσεων της παρούσας και σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο ΠΑΑ και τους χρηματοδοτικούς πίνακες αυτού, όπως ισχύουν κάθε φορά. Επιπλέον, οι κατανομές και ποσοστώσεις των ανωτέρω δύναται να διαφοροποιούνται μεταξύ και εντός των Περιφερειών σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο ΠΑΑ ή/και ανάλογα των αναγκών και διαρθρωτικών προβλημάτων που επικρατούν σε κάθε περιοχή. Τα ποσά και ποσοστά στήριξης θα καθορίζονται στη σχετική πρόσκληση και δεν θα υπερβαίνουν τα όρια που ορίζονται στα Άρθρα 15 και 16.
3. Το περιεχόμενο της πρόσκλησης περιλαμβάνει όλα τα απαραίτητα στοιχεία ενημέρωσης των υποψηφίων σχετικά με τις δυνατότητες και τους όρους χρηματοδότησης από τη δράση καθώς και τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους. Ειδικότερα, στο πλαίσιο της πρόσκλησης παρέχονται στους υποψηφίους σαφείς και λεπτομερείς πληροφορίες τουλάχιστον σχετικά με:
 - 3.1. Την προκηρυσσόμενη δράση.
 - 3.2. Τον τόπο, τον τρόπο και το χρονικό διάστημα κατά το οποίο μπορούν να υποβάλλονται οι αιτήσεις στήριξης καθώς και το χρονικό διάστημα έγκρισης αυτών.

- 3.3. Το συνολικό ποσό της δημόσιας στήριξης που διατίθεται.
 - 3.4. Τους όρους και τα κριτήρια επιλεξιμότητας τα οποία πρέπει να πληρούν οι υποψήφιοι προκειμένου να επιλεγούν για στήριξη.
 - 3.5. Τα κριτήρια επιλογής για τη βαθμολόγηση των υποψηφίων και το ελάχιστο όριο βαθμολογίας που αυτοί πρέπει να συγκεντρώσουν προκειμένου να κριθούν δικαιούχοι εφόσον πληρούν και τα υπόλοιπα κριτήρια επιλεξιμότητας.
 - 3.6. Τις επιλέξιμες δαπάνες και τα ανώτατα όρια επιλεξιμότητας επενδυτικών δαπανών τα οποία είναι δυνατόν να ορίζονται συνδυαστικά κατά κατηγορία ή υποκατηγορία επενδύσεων πέραν αυτών που προβλέπονται στην παρούσα.
 - 3.7. Το υπόδειγμα της αίτησης υπαγωγής στη δράση και τα απαιτούμενα δικαιολογητικά που τη συνοδεύουν.
 - 3.8. Τη διαδικασία υποβολής των αιτήσεων στήριξης μέσω κατάλληλου πληροφοριακού συστήματος.
 - 3.9. Τους στόχους, δεσμεύσεις και λοιπές υποχρεώσεις των δικαιούχων μετά την ένταξή τους στη δράση 4.1.2.
 - 3.10. Τα σημεία, τους αντίστοιχους αρμοδίους σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο και το διαδικτυακό τόπο για την παροχή σχετικών πληροφοριών.
 - 3.11. Την ενημέρωση των ενδιαφερομένων ότι τα στοιχεία τους θα δημοσιοποιηθούν σύμφωνα με το άρθρο 111 του Καν. (ΕΕ) 1306/2013 και ότι τα στοιχεία ενδέχεται να αποτελέσουν αντικείμενο επεξεργασίας από τις αρχές ελέγχου και διερεύνησης της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της Χώρας. Σε κάθε περίπτωση τηρούνται οι διατάξεις του Καν. (ΕΚ) 1725/2018 περί προστασίας των δεδομένων.
 - 3.12. Την ανώτατη προθεσμία για την ολοκλήρωση των επιχειρηματικών σχεδίων και την επίτευξη των δεσμευτικών στόχων αυτού, όπως και τις ενδιάμεσες προθεσμίες και ορόσημα για την παρακολούθηση της πορείας υλοποίησης των επιχειρηματικών σχεδίων.
 - 3.13. Τις διαδικασίες παρακολούθησης της υλοποίησης, πιστοποίησης των πράξεων και πληρωμών.
4. Η ΕΥΕ ΠΑΑ αποστέλλει στην ΕΥΔ ΠΑΑ σχέδιο πρόσκλησης με σκοπό την εξέτασή του, για τη διασφάλιση τουλάχιστον των ακόλουθων:
 - 4.1. Της συμβατότητας με τους στόχους της δράσης 4.1.2, όπως αυτοί έχουν αποτυπωθεί στο ισχύον ΠΑΑ.
 - 4.2. Της συμβατότητας με τα ισχύοντα κριτήρια επιλεξιμότητας και επιλογής.
 - 4.3. Της σαφούς και εξαντλητικής ενημέρωσης των υποψηφίων δικαιούχων για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τη συμμετοχή τους στις δράσεις που προκηρύσσονται.
 - 4.4. Της συλλογής όλων των απαιτούμενων δεδομένων για την παρακολούθηση των δεικτών.

Με ευθύνη της ΕΥΔ ΠΑΑ εξετάζεται το σχέδιο της πρόσκλησης και διαβιβάζονται τυχόν παρατηρήσεις στην ΕΥΕ ΠΑΑ, τις οποίες η ΕΥΕ ΠΑΑ ενσωματώνει στο σχέδιο της πρόσκλησης ενημερώνοντας σχετικά την ΕΥΔ ΠΑΑ.
 5. Για τη δημοσιότητα της πρόσκλησης ισχύουν οι υποχρεώσεις δημοσιοποίησης έτσι όπως ορίζονται στο Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου (ΣΔΕ) του ΠΑΑ 2014-2020, όπως ισχύει κάθε φορά και ειδικά τα εξής:

- 5.1. Η πρόσκληση αναρτάται στο πρόγραμμα «ΔΙΑΥΓΕΙΑ» και κοινοποιείται στους εμπλεκόμενους φορείς, δηλαδή στην ΕΥΔ ΠΑΑ και στις αρμόδιες Περιφέρειες. Επιπλέον, η πρόσκληση αναρτάται στην ιστοσελίδα του ΕΣΠΑ, του ΠΑΑ, του ΥΠΑΑΤ και στις σχετικές ιστοσελίδες των Περιφερειών. Με ευθύνη των ΔΑΟΠ, η πρόσκληση κοινοποιείται στις ΔΑΟΚ των Περιφερειακών Ενοτήτων, στις Ειδικές Υπηρεσίες Διαχείρισης των Περιφερειών καθώς και στους κατά τόπους ΟΤΑ Α΄ Βαθμού, τις Ενώσεις Αγροτικών Συνεταιρισμών και τους Αγροτικούς Συνεταιρισμούς. Επίσης οι ΔΑΟΠ μεριμνούν για την ευρεία δημοσιοποίηση της πρόσκλησης, με σχετική καταχώρηση σε τουλάχιστον δύο εφημερίδες και δύο ιστοσελίδες ενημέρωσης που δραστηριοποιούνται σε επίπεδο οικείας Περιφέρειας, ώστε να εξασφαλίζεται ότι όλοι οι υποψήφιοι έλαβαν έγκαιρα γνώση για την ύπαρξη και το περιεχόμενο της πρόσκλησης. Σε αντίστοιχες ενέργειες δύνανται να προβούν και οι ΔΑΟΚ, σε μία εφημερίδα και μία ιστοσελίδα της οικείας Περιφερειακής Ενότητας.
- 5.2. Με ευθύνη των ΔΑΟΠ ή/και των Ειδικών Υπηρεσιών του ΠΑΑ, λαμβάνονται πρόσθετα μέτρα δημοσιοποίησης, όπως:
- 5.2.1 Η οργάνωση ανοικτών ημερίδων ενημέρωσης, γενικά ή σε ειδικές ομάδες πληθυσμού και περιοχές, χωρίς διακρίσεις.
 - 5.2.2 Η οργάνωση Γραφείου Υποστήριξης (helpdesk), ώστε να παρέχονται κατά ενιαίο και τυποποιημένο τρόπο πληροφορίες προς τους υποψήφιους δικαιούχους.
 - 5.2.3 Δημοσιοποίηση ή κοινοποίηση της πρόσκλησης σε επιπλέον μέσα μαζικής επικοινωνίας (τοπικής ή εθνικής εμβέλειας) όπως και σε αντιπροσωπευτικό αριθμό τοπικών φορέων (όπως ενδεικτικά συνεταιρισμοί, επιμελητήρια) που μπορούν να συμβάλουν στην ευρύτερη δυνατή ενημέρωση του πληθυσμού και όλων των υποψήφιων δικαιούχων, χωρίς διακρίσεις.
- 5.3. Το κείμενο που δημοσιεύεται μπορεί να αποτελεί περίληψη της πλήρους πρόσκλησης και να παραπέμπει σε αναλυτικό πληροφοριακό υλικό, το οποίο τίθεται στη διάθεση των ενδιαφερομένων σε ηλεκτρονική μορφή μέσω του διαδικτύου.
- 5.4. Για τις ενέργειες δημοσιοποίησης η ΔΑΟΠ τηρεί σχετικό αρχείο με τα αποδεικτικά στοιχεία δημοσιοποίησης.
6. Με ευθύνη της ΕΥΕ ΠΑΑ τα στοιχεία της πρόσκλησης καταχωρίζονται στο ΟΠΣΑΑ και μεταφέρονται στο ΠΣΚΕ, ώστε να χρησιμοποιηθούν στην εφαρμογή που θα επιτρέπει την ηλεκτρονική υποβολή αιτήσεων στήριξης.

Άρθρο 19

Υποβολή αιτήσεων στήριξης

1. Οι ενδιαφερόμενοι που επιθυμούν να ενταχθούν στη δράση 4.1.2 πρέπει να υποβάλλουν μία αίτηση στήριξης σε μία μόνο από τις 13 Περιφέρειες της χώρας, στον τόπο και χρόνο που προσδιορίζεται στην πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος, ηλεκτρονικά μέσω του ΠΣΚΕ, σύμφωνα με τυποποιημένα υποδείγματα.
2. Οι προδιαγραφές, τα περιεχόμενα (απαιτούμενα δικαιολογητικά κ.λπ.) και υποβολής της αίτησης στήριξης καθορίζονται στην πρόσκληση.
3. Προκειμένου να υποβληθεί ηλεκτρονικά μια αίτηση στήριξης πρέπει να έχουν συμπληρωθεί όλα τα υποχρεωτικά πεδία καθώς και να έχει υποβληθεί ηλεκτρονικά το σύνολο των δικαιολογητικών και εγγράφων σε μορφή pdf.

4. Η αίτηση στήριξης συντάσσεται και υπογράφεται από γεωπόνο τακτικό μέλος του ΓΕΩΤΕΕ. Στην περίπτωση αιτήσεων στήριξης προϋπολογισμού έως 150.000 ευρώ, η αίτηση στήριξης δύναται να υπογράφεται από τεχνολόγο γεωπονίας. Η ορθή καταχώρηση και υποβολή ηλεκτρονικού φακέλου στη διαδικτυακή εφαρμογή του ΠΣΚΕ, η πληρότητα αυτού και η εμπρόθεσμη οριστικοποίησή του είναι αποκλειστική ευθύνη του αιτούντα.
5. Οι μελέτες υπολογισμού της δυναμικής εξοικονόμησης ύδατος και της πραγματικής μείωσης χρήσης του ύδατος για τις αρδευτικές εγκαταστάσεις της εκμετάλλευσης εκπονούνται από γεωπόνο μελετητή πανεπιστημιακής εκπαίδευσης, σύμφωνα με την παράγραφο 3 του άρθρου 4 της ΥΑ 165/20277/6.2.2018 (863 Β').
6. Με την ολοκλήρωση της ηλεκτρονικής υποβολής, λαμβάνεται μοναδικός κωδικός και ημερομηνία οριστικοποίησης από το ΠΣΚΕ από την οποία τεκμαίρεται το εμπρόθεσμο της ηλεκτρονικής υποβολής.
7. Μετά την ηλεκτρονική υποβολή οι υποψήφιοι οφείλουν, εντός προθεσμίας η οποία καθορίζεται στην πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος, να υποβάλλουν εγγράφως εις διπλούν (πρωτότυπο και αντίγραφο) το φυσικό φάκελο υποψηφιότητας στη ΔΑΟΚ του τόπου μόνιμης κατοικίας του φυσικού προσώπου ή στην έδρα του νομικού προσώπου ή συλλογικού σχήματος, λαμβάνοντας σχετικό πρωτόκολλο υποβολής.
8. Διόρθωση ή τροποποίηση ή συμπλήρωση των αιτήσεων με τυχόν ελλείποντα στοιχεία, συμπληρωματικά ή διευκρινιστικά, ή ανάκληση τους είναι δυνατή μέσω του ΠΣΚΕ ακόμα και μετά την οριστικοποίηση της ηλεκτρονικής υποβολής της αίτησης υπό τον περιορισμό η όποια διόρθωση να συμβεί το αργότερο μέχρι την ημερομηνία που αναφέρεται στην πρόσκληση. Εφόσον η διόρθωση αφορά και σε δικαιολογητικά που έχουν ήδη υποβληθεί σε έντυπη μορφή, αυτά αποστέλλονται εκ νέου τόσο στη ΔΑΟΚ όσο και στη ΔΑΟΠ.
9. Οι ΔΑΟΚ, μετά τη λήξη της ανωτέρω προθεσμίας υποβολής φυσικών φακέλων, διαβιβάζουν αμελλητί τα αντίγραφα των φακέλων στην οικεία ΔΑΟΠ.
10. Δεν γίνονται αποδεκτές και απορρίπτονται χωρίς αξιολόγηση οι αιτήσεις των υποψηφίων στις εξής περιπτώσεις:
 - 10.1 Αιτήσεις στήριξης που υποβάλλονται ηλεκτρονικά χωρίς να υπάρξει στη συνέχεια προσκόμιση φυσικού φακέλου.
 - 10.2 Αιτήσεις και φάκελοι υποψηφιότητας που υποβάλλονται εκτός των ανωτέρω χρονικών διαστημάτων.
 - 10.3 Δεν εμφανίζεται συμφωνία περιεχομένου ηλεκτρονικής αίτησης στήριξης με τα κατατεθειμένα δικαιολογητικά στον φυσικό φάκελο με εξαίρεση τις περιπτώσεις που αφορούν μεμονωμένα υποβληθέντα υφιστάμενα δικαιολογητικά των οποίων οι ασυμφωνίες δικαιολογούνται ως προφανή σφάλματα σύμφωνα με το Άρθρο 24.
 - 10.4 Αιτήσεις στήριξης για τις οποίες υποβάλλονται φυσικοί φάκελοι υποψηφιότητας με δικαιολογητικά για τα οποία δεν έχει γίνει προηγουμένως ηλεκτρονική υποβολή στο ΠΣΚΕ εκτός και αν θεωρηθεί ότι η παράληψη ανάρτησης ελάχιστου αριθμού δικαιολογητικών οφείλεται σε προφανές λάθος.
11. Οι αιτήσεις που υποβλήθηκαν μέσω του ΠΣΚΕ μεταφέρονται στο ΟΠΣΑΑ με ευθύνη των ΔΑΟΚ, μέσω κατάλληλης διαδικτυακής υπηρεσίας που παρέχεται από το ΟΠΣΑΑ.

Άρθρο 20**Διοικητικός έλεγχος (αξιολόγηση) αιτήσεων στήριξης**

1. Η αξιολόγηση πραγματοποιείται με ευθύνη των Περιφερειών και των αρμοδίων Υπηρεσιών, όπως αυτές ορίζονται κατωτέρω, μέσω της συμπλήρωσης των αντίστοιχων ηλεκτρονικών φύλλων αξιολόγησης του ΠΣΚΕ και ξεκινά άμεσα μετά την λήξη της προθεσμίας υποβολής των φυσικών φακέλων των αιτήσεων. Οι αξιολογήσεις διενεργούνται από αξιολογητή και γνωμοδοτική επιτροπή.
2. Τα ηλεκτρονικά φύλλα αξιολόγησης περιέχουν όλα τα απαραίτητα σημεία ελέγχου ώστε μαζί με τους διενεργούμενους από το ΠΣΚΕ ηλεκτρονικούς διασταυρωτικούς ελέγχους να επιτυγχάνεται ο πλήρης έλεγχος της επιλεξιμότητας της αίτησης, ο υπολογισμός της βαθμολογίας και ο καθορισμός της οικονομικής στήριξης.
3. Οι ανωτέρω αξιολογήσεις διενεργούνται από έναν αξιολογητή ΠΕ γεωτεχνικό ή ΤΕ Γεωπονίας, των ΔΑΟΠ, των ΔΑΟΚ της οικείας Περιφέρειας (πλην της οικείας ΔΑΟΚ), των Αποκεντρωμένων και Περιφερειακών Υπηρεσιών του ΥΠΑΑΤ και των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων. Οι υπάλληλοι των αποκεντρωμένων δομών του ΥΠΑΑΤ που θα συμμετέχουν στην αξιολόγηση συμπεριλαμβάνονται στην εισήγηση της επόμενης παραγράφου ύστερα από εισήγηση της Γενικής Διεύθυνσης Αποκεντρωμένων Δομών του ΥΠΑΑΤ ή/και την εγγραφή τους στο μητρώο αξιολογητών. Οι υπάλληλοι των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων που θα συμμετέχουν στην αξιολόγηση συμπεριλαμβάνονται στην εισήγηση της επόμενης παραγράφου ύστερα από πρόταση του Συντονιστή της Αποκεντρωμένης Διοίκησης ή/και την εγγραφή τους στο μητρώο αξιολογητών.
4. Η επιλογή των αξιολογητών, γίνεται με απόφαση του Περιφερειάρχη, βάσει εισήγησης της ΔΑΟΠ. Η απόφαση ορισμού των αξιολογητών αναρτάται στο Διαύγεια και στην ιστοσελίδα της Περιφέρειας. Οι αξιολογητές υποχρεούνται να λάβουν γνώση του θεσμικού πλαισίου του μέτρου.
5. Οι αξιολογητές έχουν πρόσβαση στο ΠΣΚΕ και συνεπώς στα στοιχεία των υποψηφίων. Για το λόγο αυτό μέσω υποβολής κατάλληλης υπεύθυνης δήλωσης πρέπει να δηλώνεται από μέρους τους η τήρηση της εχεμύθειας καθώς και ότι σε περίπτωση ύπαρξης σύγκρουσης συμφερόντων δεν θα προβαίνουν στην αξιολόγηση της σχετικής αίτησης στήριξης με ενημέρωση της ΔΑΟΠ.
6. Στην αξιολόγηση εξετάζεται το ηλεκτρονικό αίτημα στήριξης όπως αυτό συνοδεύεται από τα δικαιολογητικά του φακέλου.
7. Αρχικά ελέγχεται η εμπρόθεσμη υποβολή, η πληρότητα και η συμμόρφωση των υποβληθεισών αιτήσεων ως προς τα κριτήρια επιλεξιμότητας.
8. Κατά τη διενέργεια του διοικητικού ελέγχου, ο αξιολογητής ή/και η ΔΑΟΚ ή/και η Γνωμοδοτική Επιτροπή της παραγράφου 12 δύνανται να ζητήσουν από τον υποψήφιο την υποβολή, εντός 5 εργασίμων ημερών, συμπληρωματικών στοιχείων και διευκρινήσεων καθώς και τη συμπλήρωση του αιτήματος με στοιχεία, την έλλειψη των οποίων κρίνουν ως προφανές σφάλμα κατά την έννοια της παραγράφου 2 του άρθρου 24.
9. Στη συνέχεια όλες οι αιτήσεις βαθμολογούνται με βάση τα κριτήρια επιλογής και προσδιορίζεται το ποσό και ποσοστό στήριξης.
10. Η απόρριψη ή/και μεταβολή των αιτούμενων δαπανών ή μέρους αυτών, αιτιολογείται πλήρως από τον αξιολογητή και καταγράφεται στο πόρισμα αξιολόγησης με σχετικές αναφορές στο ισχύον θεσμικό πλαίσιο. Πορίσματα αξιολόγησης που δεν έχουν συνταχθεί σύμφωνα με τα ανωτέρω δεν θεωρούνται πλήρη και κατά συνέπεια η σχετική διαδικασία αξιολόγησης δεν μπορεί να θεωρηθεί ολοκληρωμένη.
11. Τα αποτελέσματα αποτυπώνονται στο ΠΣΚΕ σε κατάλληλο φύλλο διοικητικού ελέγχου και

διαβιβάζονται στην αρμόδια Γνωμοδοτική Επιτροπή για την εξέτασή τους.

12. Σε κάθε Περιφερειακή Ενότητα συγκροτείται, κατά κανόνα, μία Γνωμοδοτική Επιτροπή η οποία αποτελείται από τρία μέλη με τους αναπληρωτές τους, ενώ μπορεί να συγκροτούνται Γνωμοδοτικές Επιτροπές και σε επίπεδο Περιφέρειας. Μέλη δύναται να είναι υπάλληλοι, κατά προτεραιότητα, γεωτεχνικοί ή ΤΕ γεωπονίας, οικονομικοί και μηχανικοί των αρμόδιων υπηρεσιών της Περιφέρειας και των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων, ύστερα από πρόταση του Συντονιστή της Αποκεντρωμένης Διοίκησης ή/και την εγγραφή τους στο μητρώο. Ο ορισμός τους γίνεται με απόφαση του Περιφερειάρχη, βάσει εισήγησης της ΔΑΟΠ. Η απόφαση αυτή αναρτάται στο Διαύγεια, στην ιστοσελίδα της Περιφέρειας και κοινοποιείται στην ΕΥΕ ΠΑΑ. Οι αξιολογητές των αιτήσεων στήριξης δύναται να παρέχουν διευκρινήσεις στη Γνωμοδοτική Επιτροπή εφόσον αυτό κριθεί αναγκαίο από αυτήν. Σε κάθε περίπτωση, πρέπει να εξασφαλίζεται, ακόμα και με την κατάλληλη αξιοποίηση των αναπληρωματικών μελών, ότι άτομα που έχουν λειτουργήσει ως αξιολογητές της αίτησης στήριξης δεν συμμετέχουν στη συγκεκριμένη σύνθεση Γνωμοδοτικής Επιτροπής που εξετάζει τη συγκεκριμένη αίτηση.
13. Το έργο της Γνωμοδοτικής Επιτροπής αφορά κυρίως στα εξής:
 - 13.1. Τον έλεγχο της τήρησης των κριτηρίων επιλεξιμότητας και επιλογής και εν γένει της διαδικασίας αξιολόγησης).
 - 13.2. Την επικύρωση ή τροποποίηση του πορίσματος του αξιολογητή
 - 13.3. Τη σύνταξη φύλλου γνωμοδότησης για κάθε αίτημα ενίσχυσης στο οποίο καταγράφεται το πόρισμα του ελέγχου. Εφόσον υπάρχουν απορρίψεις επενδύσεων, περικοπές επενδύσεων, απόρριψη του αιτήματος, ή τυχόν ειδικοί όροι που πρέπει να τηρήσει ο υποψήφιος, αυτοί καταγράφονται με σαφή αναφορά στη νομική τους βάση.
 - 13.4. Τη διαβίβαση στη ΔΑΟΠ του ανωτέρω φύλλου γνωμοδότησης και των αιτήσεων ενίσχυσης συμπεριλαμβανομένων των πορισμάτων αξιολόγησης και των πρακτικών των γνωμοδοτικών.
14. Μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας αυτής και με βάση το όριο των διαθέσιμων πιστώσεων, με απόφαση του Περιφερειάρχη συντάσσεται Πίνακας Αποτελεσμάτων Διοικητικού Ελέγχου στον οποίο παρουσιάζονται οι αιτήσεις που επιλέγονται για στήριξη και αυτές που δεν επιλέγονται. Οι παραδεκτές αιτήσεις κατατάσσονται με φθίνουσα βαθμολογική σειρά. Στον πίνακα επισημαίνονται:
 - 14.1. Οι αιτήσεις που επιλέγονται προς στήριξη και εντάσσονται στο ΠΑΑ 2014-2020, των οποίων ο προϋπολογισμός δημόσιας δαπάνης δεν υπερβαίνει αθροιστικά τον αντίστοιχο της πρόσκλησης και των οποίων η βαθμολογία είναι μεγαλύτερη του ελάχιστου ορίου που έχει τεθεί στην πρόσκληση (Πίνακας Δικαιούχων).
 - 14.2. Οι αιτήσεις που πληρούν τις προϋποθέσεις επιλεξιμότητας και επιλογής αλλά δεν καλύπτονται από το όριο διαθέσιμης πίστωσης (Πίνακας Επιλαχόντων).
 - 14.3. Οι αιτήσεις που δεν επιλέγονται προς στήριξη διότι δεν πληρούν τις προϋποθέσεις επιλεξιμότητας (Πίνακας απορριπτομένων).
 - 14.4. Το οικονομικό αντικείμενο των αιτήσεων, έτσι όπως διαμορφώθηκε από το διοικητικό έλεγχο.
15. Ο ανωτέρω πίνακας συνοδεύεται από σαφείς πληροφορίες για την πρόσβαση των αιτούντων στο αναλυτικό αποτέλεσμα του διοικητικού ελέγχου, όπως αυτό απεικονίζεται στο ΠΣΚΕ, για τη δυνατότητα υποβολής ενδικοφανούς προσφυγής, σύμφωνα με το άρθρο 23, καθώς και τον τρόπο, τον τόπο και τις προθεσμίες υποβολής της εν λόγω προσφυγής.

16. Ο ανωτέρω πίνακας κοινοποιείται στις ΔΑΟΚ, αναρτάται στο «Διαύγεια» και δημοσιοποιείται με κάθε πρόσφορο μέσο για την ενημέρωση των αιτούντων. Αναρτάται επίσης στην ιστοσελίδα του ΠΑΑ, του ΥΠΑΑΤ και στις σχετικές ιστοσελίδες των Περιφερειών με ευθύνη των ΔΑΟΠ.
17. Με ευθύνη των οικείων ΔΑΟΚ αποστέλλεται με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, ενημέρωση σχετικά με την ανάρτηση του πίνακα και τον ΑΔΑ του στο «Διαύγεια». Η ενημέρωση αποστέλλεται στις ηλεκτρονικές διευθύνσεις που έχουν δηλώσει στο ΠΣΚΕ ο υποψήφιος και ο συντάκτης της αίτησης.
18. Ο έλεγχος των ενδικοφανών προσφυγών διενεργείται σύμφωνα με τις διαδικασίες του Άρθρου 23.
19. Ο προϋπολογισμός του πίνακα δικαιούχων μετά την εξέταση των ενδικοφανών προσφυγών δύναται να υπερβαίνει το 100% του προϋπολογισμού της πρόσκλησης σε επίπεδο Περιφέρειας σύμφωνα με τη διαδικασία του Ι.1.3 του συστήματος διαχείρισης και ελέγχου.

Άρθρο 21

Βαθμολόγηση αιτήσεων στήριξης

1. Όλες οι αιτήσεις βαθμολογούνται, προσδιορίζεται το ποσό και ποσοστό στήριξης και κατατάσσονται, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 20, ανεξάρτητα από το αν πληρούν ή όχι τα κριτήρια επιλεξιμότητας, με την επιφύλαξη της παραγράφου 10 του άρθρου 19.
2. Για τον καθορισμό των κριτηρίων βαθμολόγησης των αιτήσεων στήριξης της δράσης 4.1.2 έχουν θεσπισθεί οι παρακάτω αρχές κριτηρίων:
 - 2.1. Το δυνητικό ποσοστό εξοικονόμησης ύδατος όταν είναι μεγαλύτερο από τα οριζόμενα στον πίνακα του άρθρου 9.
 - 2.2. Το ποσοστό της εκμετάλλευσης που βρίσκεται σε περιοχή της Οδηγίας 91/676/ΕΟΚ (οδηγία για την προστασία των υδάτων από τη νιτρορρύπανση γεωργικής προέλευσης).
 - 2.3. Η εγκατάσταση συστημάτων εξοικονόμησης ύδατος σε υδροβόρες καλλιέργειες.
 - 2.4. Η επένδυση άρδευσης, η οποία επηρεάζει ύδατα των οποίων η κατάσταση έχει χαρακτηριστεί λιγότερο από καλή.
3. Τα κριτήρια και η μεθοδολογία της βαθμολόγησης θα καθοριστούν στην πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος.
4. Σε περίπτωση ισοβαθμίας, θα προτιμηθούν έναντι των υπολοίπων οι ενταγμένοι στο πρόγραμμα νέων γεωργών του υπομέτρου 6.1 και εν συνεχεία οι αιτήσεις με το χαμηλότερο αιτούμενο προϋπολογισμό. Ειδικά για την Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας σε περίπτωση ισοβαθμίας θα προτιμηθούν έναντι των υπολοίπων, οι ενταγμένοι στο πρόγραμμα νέων γεωργών του υπομέτρου 6.1, εν συνεχεία οι αιτήσεις στήριξης της περιοχής της λίμνης Κορώνειας και εν συνεχεία οι αιτήσεις με το χαμηλότερο αιτούμενο προϋπολογισμό.

Άρθρο 22

Απόφαση Ένταξης Πράξεων

1. Ο αρμόδιος Περιφερειάρχης εκδίδει απόφαση ένταξης πράξεων για τις αιτήσεις που επιλέχθηκαν προς στήριξη μετά από σχετική εισήγηση της ΔΑΟΠ, η οποία δεσμεύεται από τα αποτελέσματα της γνωμοδοτικής επιτροπής.
2. Το σχέδιο της απόφασης ένταξης πράξεων παράγεται από το ΟΠΣΑΑ με βάση τις πληροφορίες που περιλαμβάνονται στις σχετικές αιτήσεις και τα αποτελέσματα της αξιολόγησης που έχουν καταχωρηθεί ήδη στο ΟΠΣΑΑ με ευθύνη της ΔΑΟΠ.
3. Η απόφαση ένταξης πράξεων περιλαμβάνει κατ' ελάχιστον τα βασικά στοιχεία των αντίστοιχων πράξεων και ειδικά τα εξής:

- 3.1. Τον κωδικό ΟΠΣΑΑ.
 - 3.2. Το μοναδικό κωδικό ταυτοποίησης της αίτησης στο ΠΣΚΕ.
 - 3.3. Προϋπολογισμό (ποσό στήριξης) πράξης και δημόσια δαπάνη.
 - 3.4. Υποχρεώσεις/δεσμεύσεις των δικαιούχων.
 - 3.5. Διαδικασία χορήγησης της στήριξης.
 - 3.6. Ελέγχους και κυρώσεις.
4. Με ευθύνη της ΔΑΟΠ οι εν λόγω αποφάσεις αναρτώνται υποχρεωτικά σε ηλεκτρονική μορφή στην ιστοσελίδα της Περιφέρειας και στο πρόγραμμα «Διαύγεια» και κοινοποιούνται στις ΔΑΟΚ των Περιφερειακών Ενοτήτων καθώς και στις Ειδικές Υπηρεσίες του ΠΑΑ (ΕΥΔ και ΕΥΕ) και στον ΟΠΕΚΕΠΕ με ηλεκτρονικά μέσα, ενώ δύναται η δημοσιοποίησή τους να γίνεται με κάθε άλλο πρόσφορο μέσο (όπως ανάρτηση στις έδρες των ΔΑΟΠ, των ΔΑΟΚ των Περιφερειακών Ενοτήτων).
 5. Με ευθύνη της ΔΑΟΠ τηρείται αρχείο δημοσιοποίησης για τις ενέργειες της παραγράφου 5 του άρθρου 18.
 6. Μετά την έκδοση της απόφασης ένταξης, τα στοιχεία της (αριθμός και ημερομηνία πρωτοκόλλου, ΑΔΑ) καταχωρίζονται στο ΟΠΣΑΑ, με ευθύνη της ΔΑΟΠ. Με την έκδοση της εν λόγω απόφασης, για κάθε αίτηση που εντάσσεται, παράγεται αυτόματα από το ΟΠΣΑΑ σχετικό Τεχνικό Δελτίο Πράξης. Η απόφαση ένταξης πράξεων αποτελεί την πρόταση εγγραφής τους στο Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ). Η οριστική εγγραφή της πράξης στο ΠΔΕ γίνεται σύμφωνα με τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις. Τα στοιχεία της απόφασης ένταξης πράξεων μεταφέρονται στο ΠΣΚΕ μέσω κατάλληλης διαδικτυακής υπηρεσίας που παρέχεται από το ΟΠΣΑΑ.
 7. Με ευθύνη των οικείων ΔΑΟΚ, η απόφαση ένταξης πράξεων κοινοποιείται ατομικά σε κάθε δικαιούχο με αποστολή ηλεκτρονικού μηνύματος στη διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου που έχει δηλώσει στο ΠΣΚΕ. Κοινοποιείται επίσης με αποστολή μηνύματος στη διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου του συμβούλου που έχει συντάξει την αίτηση στήριξης.
 8. Η απόφαση ένταξης πράξεων καθίσταται αυτοδίκαια αποδεκτή από την ημερομηνία έκδοσής της εκτός και αν ο δικαιούχος υποβάλει παραίτηση. Η υποβολή ενδικοφανούς προσφυγής επί επενδύσεων που έχουν απορριφθεί ή περικυβεί δεν οδηγεί σε αναστολή της ισχύος της απόφασης ένταξης.

Άρθρο 23

Υποβολή ενδικοφανών προσφυγών

1. Οι υποψήφιοι των οποίων οι αιτήσεις έχουν συμπεριληφθεί στον Πίνακα Αποτελεσμάτων της παραγράφου 14 του άρθρου 20 έχουν το δικαίωμα υποβολής ενδικοφανούς προσφυγής του άρθρου 25 του νόμου 2690/1999 (45 Α'), κατά της σχετικής απόφασης των αποτελεσμάτων αξιολόγησης.
2. Οι ενδικοφανείς προσφυγές ασκούνται άπαξ, εντός αποκλειστικής προθεσμίας η οποία καθορίζεται στην απόφαση ανάρτησης αποτελεσμάτων της παραγράφου 14 του άρθρου 20. Οι ενδικοφανείς προσφυγές που υποβάλλονται εκτός των προβλεπόμενων προθεσμιών δεν γίνονται παραδεκτές και αρχειοθετούνται χωρίς περαιτέρω εξέταση.
3. Η ενδικοφανής προσφυγή υποβάλλεται καταρχήν ηλεκτρονικά μέσω ΠΣΚΕ, σύμφωνα με σχετικό τυποποιημένο υπόδειγμα, μαζί με οποιοδήποτε επιπλέον στοιχείο (έγγραφο σε μορφή pdf). Μετά την ηλεκτρονική της υποβολή, το έγγραφο της ενδικοφανούς προσφυγής όπως παράγεται από το ΠΣΚΕ υποβάλλεται υπογεγραμμένο από το δικαιούχο ή το νόμιμο εκπρόσωπο συνοδευόμενο από όλα τα κατά περίπτωση σχετικά δικαιολογητικά στην οικεία ΔΑΟΚ το αργότερο εντός πέντε

εργάσιμων ημερών από την τελευταία ημέρα της περιόδου υποβολής ενδικοφανών προσφυγών μέσω ΠΣΚΕ, λαμβάνοντας σχετικό πρωτόκολλο υποβολής. Οι εν λόγω αιτήσεις ενδικοφανών προσφυγών διαβιβάζονται άμεσα στη ΔΑΟΠ προς εξέταση.

4. Η εξέταση των ενδικοφανών προσφυγών γίνεται από Επιτροπές Ενδικοφανών Προσφυγών (μία ή περισσότερες) οι οποίες αποτελούνται από τρία μέλη με τους αναπληρωτές τους. Μέλη δύναται να είναι υπάλληλοι, κατά προτεραιότητα, ΠΕ γεωτεχνικοί ή ΤΕ γεωπονίας, οικονομικοί και μηχανικοί: α) των αρμόδιων υπηρεσιών της Περιφέρειας, β) της Αποκεντρωμένης Διοίκησης, ύστερα από πρόταση του Συντονιστή της Αποκεντρωμένης Διοίκησης ή/και την εγγραφή τους στο μητρώο αξιολογητών και γ) των Αποκεντρωμένων και Περιφερειακών Υπηρεσιών του ΥΠΑΑΤ, ύστερα από εισήγηση της Γενικής Διεύθυνσης Αποκεντρωμένων Δομών του ΥΠΑΑΤ ή/και την εγγραφή τους στο μητρώο αξιολογητών. Οι εν λόγω επιτροπές συστήνονται με απόφαση του Περιφερειάρχη η οποία αναρτάται στο Διαύγεια, στην ιστοσελίδα της Περιφέρειας και κοινοποιείται στην ΕΥΕ ΠΑΑ. Οι επιτροπές εξετάζουν το σύνολο των ενδικοφανών προσφυγών από όλες τις Περιφερειακές Ενότητες της οικείας Περιφέρειας και συντάσσουν αιτιολογημένο πόρισμα.
5. Σε κάθε περίπτωση, πρέπει να εξασφαλίζεται ότι άτομα που έχουν αξιολογήσει ή γνωμοδοτήσει επί της αίτησης στήριξης δεν συμμετέχουν στη διαδικασία εξέτασης προσφυγής που αφορά τη συγκεκριμένη αίτηση. Επιπλέον, εξασφαλίζεται ότι για τα άτομα που μετέχουν στην εξέταση των ενδικοφανών προσφυγών τηρείται η εχεμύθεια και ότι δεν υφίσταται σύγκρουση συμφερόντων, μέσω υποβολής κατάλληλης δήλωσης.
6. Οι ενδικοφανείς προσφυγές εξετάζονται ως προς τη νομιμότητα της πράξης κατά της οποίας στρέφονται όσο και ως προς την ουσία της υπόθεσης.
7. Η εξέταση των ενδικοφανών προσφυγών ολοκληρώνεται εντός προθεσμίας ενός μηνός από την καταληκτική ημερομηνία υποβολής της φυσικής αίτησης της ενδικοφανούς προσφυγής στις ΔΑΟΚ σύμφωνα με την παράγραφο 3 του παρόντος άρθρου.
8. Μετά την ολοκλήρωση της εκδίκασης των ενδικοφανών προσφυγών, σύμφωνα με τα σχετικά αποτελέσματα που είναι διαθέσιμα στο ΠΣΚΕ, με απόφαση του Περιφερειάρχη οι ΔΑΟΠ επικαιροποιούν τον πίνακα αποτελεσμάτων Αξιολόγησης όπου απεικονίζεται η νέα βαθμολογική κατάταξη των υποψηφίων. Οι πίνακες αποτελεσμάτων αξιολόγησης είναι οι εξής:
 - 8.1. Πίνακας δικαιούχων.
 - 8.2. Πίνακας επιλαχόντων.
 - 8.3. Πίνακας απορριπτομένων.
9. Για τον επικαιροποιημένο πίνακα αποτελεσμάτων αξιολόγησης που προκύπτει, ακολουθούνται οι διαδικασίες δημοσιότητας σύμφωνα με την παράγραφο 16 του άρθρου 20 και οι διαδικασίες ενημέρωσης των δικαιούχων από τις ΔΑΟΚ σύμφωνα με την παράγραφο 17 του ίδιου άρθρου.
10. Με τη δημοσίευση του πίνακα η απόφαση επί της ενδικοφανούς προσφυγής καθίσταται οριστική.
11. Ο πίνακας αποτελεσμάτων αξιολόγησης ο οποίος συντάσσεται στο ΠΣΚΕ, μεταφέρεται στο ΟΠΣΑΑ μέσω κατάλληλης διαδικτυακής υπηρεσίας που παρέχεται από το ΟΠΣΑΑ. Μέσω της διαδικτυακής υπηρεσίας μεταφέρονται στο ΟΠΣΑΑ, οι αιτήσεις στήριξης και οι διοικητικοί έλεγχοι των αιτήσεων με τα φύλλα αξιολόγησης.
12. Με τη δημοσίευση του πίνακα το πόρισμα της εξέτασης της ενδικοφανούς προσφυγής καθίσταται προσβάσιμο στον ενιστάμενο μέσα από το ΠΣΚΕ.

Άρθρο 24**Διόρθωση προφανών σφαλμάτων**

1. Οι αιτήσεις στήριξης, οι ενδικοφανείς προσφυγές, οι αιτήσεις τροποποιήσεις, οι αιτήσεις προκαταβολής, οι αιτήσεις πληρωμής και τυχόν δικαιολογητικά έγγραφα που παρέχει ο δικαιούχος μπορούν, σύμφωνα με το άρθρο 4 του Καν. (ΕΕ) 809/2014, να διορθώνονται και να προσαρμόζονται ανά πάσα στιγμή μετά την υποβολή τους και μέχρι την ολοκλήρωση της σχετικής διαδικασίας, σε περιπτώσεις προφανών σφαλμάτων τα οποία αναγνωρίζει η αρμόδια αρχή βάσει συνολικής αξιολόγησης της συγκεκριμένης περίπτωσης και υπό την προϋπόθεση ότι ο δικαιούχος ενήργησε με καλή πίστη. Ως προφανή σφάλματα αναγνωρίζονται μόνον όσα μπορούν να διαπιστωθούν απευθείας στο πλαίσιο τυπικού ελέγχου.
2. Για το σκοπό αυτό οι ενδιαφερόμενοι υποβάλλουν στην οικεία ΔΑΟΚ αίτημα, συνοδευόμενο από τα κατά περίπτωση δικαιολογητικά, περιγράφοντας το προφανές σφάλμα. Ανάλογα με το χρόνο υποβολής του, το αίτημα ελέγχεται και εγκρίνεται από τα όργανα της αξιολόγησης, εάν υποβληθεί έως το στάδιο της ένταξης ή ελέγχεται από την επιτροπή παρακολούθησης και εγκρίνεται από τη ΔΑΟΠ, εάν υποβληθεί μετά την ένταξη.
3. Εφόσον αναγνωριστεί ότι πρόκειται για προφανές σφάλμα διενεργούνται οι απαραίτητες διορθώσεις.
4. Η αποδοχή προφανούς σφάλματος επί αιτήματος πληρωμής μπορεί να επιφέρει τα εξής:
 - 4.1. Αν ο διοικητικός έλεγχος έχει ολοκληρωθεί αλλά η αίτηση που περιέχει τα προφανή σφάλματα δεν έχει περιληφθεί σε παρτίδα, τότε τροποποιείται η εν λόγω αίτηση (δημιουργία νέας έκδοσης διοικητικού ελέγχου).
 - 4.2. Αν ο διοικητικός έλεγχος έχει ολοκληρωθεί και η αίτηση που περιέχει τα προφανή σφάλματα έχει περιληφθεί σε παρτίδα αλλά δεν έχει καταβληθεί η αναλογούσα στήριξη, τότε τροποποιείται η εν λόγω αίτηση αφού αυτή εξαιρεθεί από την παρτίδα με ευθύνη του ΟΠΕΚΕΠΕ, κατόπιν σχετικής ενημέρωσής του από την οικεία ΔΑΟΠ.
 - 4.3. Αν έχει καταβληθεί η αναλογούσα στήριξη στο δικαιούχο και με την εν λόγω διόρθωση προκαλείται καταβολή επιπλέον στήριξης τότε αυτή καταβάλλεται, εφόσον το συνολικό ποσό δεν υπερβαίνει το αρχικό αναλογούν ποσό της στήριξης.
 - 4.4. Αν έχει καταβληθεί η αναλογούσα ενίσχυση στο δικαιούχο και προκαλείται υποχρέωση επιστροφής μέρους ή του συνόλου της ενίσχυσης, τότε ακολουθείται διαδικασία ανάκτησης της καταβληθείσας ενίσχυσης, συμπεριλαμβανομένων των πιθανών τόκων. Η διαδικασία ολοκληρώνεται με την αποστολή από τον δικαιούχο, στη ΔΑΟΠ του αποδεικτικού κατάθεσης του ανωτέρω ποσού στο λογαριασμό που τηρεί ο ΟΠΕΚΕΠΕ για τις ανάγκες του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2014 – 2020. Το ανωτέρω αποδεικτικό κατάθεσης διαβιβάζεται από τη ΔΑΟΠ στον ΟΠΕΚΕΠΕ μαζί με τα στοιχεία του δικαιούχου και το λόγο της κατάθεσης.
5. Με ευθύνη της οικείας ΔΑΟΠ, για τη διόρθωση των προφανών σφαλμάτων ενημερώνονται και οι σχετικές καταχωρήσεις στο ΟΠΣΑΑ και στο ΠΣΚΕ.

Άρθρο 25**Τροποποίηση πράξης**

1. Στην περίπτωση που το επενδυτικό σχέδιο υλοποιείται με ουσιώδη παρέκκλιση από την εγκεκριμένη πράξη, όπως αυτή αποτυπώνεται στην απόφαση ένταξης πράξεων, στο πρακτικό της πρωτοβάθμιας ή δευτεροβάθμιας γνωμοδοτικής επιτροπής και στο αντίστοιχο έντυπο γνωμοδότησης αίτησης στήριξης, ο δικαιούχος ή ο νόμιμος εκπρόσωπός οφείλει να υποβάλλει αίτηση τροποποίησης.
2. Η ανάγκη τροποποίησης της εγκεκριμένης πράξης, όπως αυτή αποτυπώνεται στην απόφαση ένταξης πράξεων, στο πρακτικό της πρωτοβάθμιας ή δευτεροβάθμιας γνωμοδοτικής επιτροπής και στο αντίστοιχο έντυπο γνωμοδότησης αίτησης στήριξης, μπορεί να προκύψει:
 - 2.1 Με την υποβολή αιτήματος τροποποίησης της εγκεκριμένης πράξης από το δικαιούχο. Στο αίτημα πρέπει να αναφέρονται τα σημεία τροποποίησης και να τεκμηριώνονται επαρκώς οι λόγοι τροποποίησης της πράξης. Στο αίτημα επισυνάπτονται όλα τα έγγραφα και δικαιολογητικά που το τεκμηριώνουν. Αντίστοιχο αίτημα υποβάλλεται και για τις περιπτώσεις ανωτέρας βίας, σύμφωνα με το άρθρο 4 του Καν. 640/2014.
 - 2.2 Κατά τη διαδικασία παρακολούθησης της πορείας υλοποίησης της εγκεκριμένης πράξης, στην περίπτωση που διαπιστώνονται αλλαγές στα στοιχεία της ή αποκλίσεις κατά την υλοποίησή της (λόγω διαχειριστικών προβλημάτων, εμπλοκών στην εκτέλεση της πράξης, κ.ά.).
 - 2.3 Κατά τη διαδικασία ελέγχου της εγκεκριμένης πράξης, στην περίπτωση που διαπιστώνονται αλλαγές στα στοιχεία της σε σχέση με αυτά που αποτυπώνονται στην απόφαση ένταξης.
3. Ουσιώδης παρέκκλιση θεωρείται η οποιαδήποτε διαφοροποίηση από την εγκεκριμένη πράξη που επηρεάζει:
 - 3.1 Τους όρους υπαγωγής της αίτησης στήριξης και της έγκρισης των επενδύσεων.
 - 3.2 Τη σκοπιμότητα, τη λειτουργική προσαρμογή, το μέγεθος και τη δυναμικότητα των επενδύσεων σε σχέση με την παραγωγική ικανότητα της εκμετάλλευσης.
 - 3.3 Την ένταση στήριξης.
4. Με την επιφύλαξη των ανωτέρω και λαμβάνοντας υπόψη το θεσμικό πλαίσιο του μέτρου, η υποχρέωση υποβολής αιτήματος τροποποίησης δημιουργείται οπωσδήποτε στις εξής περιπτώσεις:
 - 4.1 Αλλαγή νόμιμου εκπροσώπου, έδρας, επωνυμίας, νομικής μορφής, ΑΦΜ δικαιούχου.
 - 4.2 Αλλαγή χωροθέτησης των επενδύσεων.
 - 4.3 Αλλαγή φυσικού - οικονομικού αντικείμενου των επενδύσεων, εξαιρουμένων των περιπτώσεων που αναφέρονται στην παράγραφο 14.
 - 4.4 Προσθήκη νέων επενδύσεων με μεταφορά δαπανών από άλλες εγκεκριμένες επενδύσεις.
 - 4.5 Μεταφορά δαπανών από εγκεκριμένες επενδύσεις που δεν έχουν συμπεριληφθεί σε αίτημα πληρωμής προς νέες επενδύσεις ή προς ήδη εγκεκριμένες επενδύσεις που επίσης δεν έχουν συμπεριληφθεί σε αίτημα πληρωμής. Συνεπώς δεν επιτρέπεται η μεταφορά ποσού από επένδυση που έχει συμπεριληφθεί σε προηγούμενο αίτημα πληρωμής προς υφιστάμενη ή νέα επένδυση.
 - 4.6 Διόρθωση προφανών σφαλμάτων, σύμφωνα με το άρθρο 24.
 - 4.7 Δεν επιτρέπεται η μεταφορά ποσών προς επενδύσεις των οποίων ο αιτούμενος προϋπολογισμός είχε μειωθεί κατά την εγκριτική διαδικασία.
5. Με το αίτημα τροποποίησης πρέπει ιδίως να τεκμηριώνονται, κατά τον τρόπο που προβλέπεται και για την αρχική έγκριση τα εξής:
 - 5.1 Η αναγκαιότητα της τροποποίησης.
 - 5.2 Το εύλογο κόστος αυτής.
 - 5.3 Ότι, στην μελλοντική κατάσταση, α) τα νέα μεγέθη ή οι δυναμικότητες των επενδύσεων που προκύπτουν μετά από ενδεχόμενη μείωση επαρκούν για την κάλυψη των αναγκών της εκμετάλλευσης του δικαιούχου ή των δραστηριοτήτων του συλλογικού σχήματος και β) ότι η ενδεχόμενη αύξηση των μεγεθών ή της δυναμικότητας των επενδύσεων είναι απαραίτητη

προκειμένου να καλυφθούν οι ανάγκες λειτουργίας της εκμετάλλευσης του δικαιούχου ή οι δραστηριότητες του συλλογικού σχήματος.

- 5.4 Ότι με το αίτημα τροποποίησης, δεν επηρεάζονται τα σημεία που ελήφθησαν υπόψη κατά τη διαδικασία αξιολόγησης - γνωμοδότησης (όπως π.χ. η ελάχιστη απαιτούμενη βαθμολογία) σε βαθμό που να καθιστούν την πράξη μη επιλέξιμη.
 - 5.5 Ότι η αιτούμενη τροποποίηση δεν έρχεται σε αντίθεση με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο της δράσης 4.1.2.
 - 5.6 Ότι στην περίπτωση μη υλοποίησης των εγκεκριμένων επενδύσεων που υπολείπονται για την ολοκλήρωση του επενδυτικού σχεδίου, αποδεικνύεται η νόμιμη λειτουργία της εκμετάλλευσης όπως απαιτείται κατά περίπτωση προκειμένου το έργο να θεωρείται ολοκληρωμένο.
6. Ο αριθμός τροποποιήσεων που υποβάλλονται από το δικαιούχο δεν μπορεί να υπερβαίνει τις τρεις, μη συμπεριλαμβανομένων των τροποποιήσεων διόρθωσης προφανών σφαλμάτων και των τροποποιήσεων που αφορούν στα στοιχεία του δικαιούχου.
 7. Δεν γίνονται δεκτές τροποποιήσεις που συνεπάγονται την υπέρβαση του συνολικού εγκεκριμένου προϋπολογισμού του επενδυτικού σχεδίου και την υπέρβαση των περιορισμών στο ανώτατο ύψος του επιλέξιμου προϋπολογισμού που λαμβάνεται υπόψη για τον υπολογισμό της δημόσιας δαπάνης των αιτήσεων στήριξης ανά δικαιούχο.
 8. Δεν γίνονται δεκτές τροποποιήσεις που ως αποτέλεσμα έχουν τη διαμόρφωση της βαθμολογίας κάτω από τη βαθμολογία του πρώτου επιλαχόντα.
 9. Το αίτημα τροποποίησης υποβάλλεται ηλεκτρονικά μέσω του ΠΣΚΕ. Μετά την ηλεκτρονική υποβολή, το αίτημα εκτυπώνεται από το ΠΣΚΕ, υπογράφεται από το δικαιούχο ή το νόμιμο εκπρόσωπο και τον σύμβουλό του και συνοδευόμενο από τα απαραίτητα δικαιολογητικά, υποβάλλεται εγγράφως στη ΔΑΟΚ του τόπου μόνιμης κατοικίας/έδρας εντός πέντε εργάσιμων ημερών από την οριστικοποίηση της ηλεκτρονικής αίτησης τροποποίησης.
 10. Η εξέταση του αιτήματος γίνεται μέσω του ΠΣΚΕ από την επιτροπή παρακολούθησης του Άρθρου 28 η οποία συντάσσει γνωμοδότηση την οποία αποστέλλει μαζί με την αίτηση στη ΔΑΟΠ. Εφόσον η γνωμοδότηση γίνει αποδεκτή, η ΔΑΟΠ επικυρώνει την τροποποίηση. Σε διαφορετική περίπτωση η ΔΑΟΠ μπορεί να προβεί σε αλλαγές σε σχέση με τη γνωμοδότηση της επιτροπής παρακολούθησης ή και να απορρίψει συνολικά το αίτημα τροποποίησης.
 11. Τα αποτελέσματα εξέτασης των τροποποιήσεων (αποδοχή, αποδοχή με αλλαγές, απόρριψη) καταχωρίζονται στο ΠΣΚΕ με αιτιολογημένη αναφορά στο θεσμικό πλαίσιο και μεταφέρονται στο ΟΠΣΑΑ, μέσω κατάλληλης διαδικτυακής υπηρεσίας που παρέχεται από το ΟΠΣΑΑ. Ο δικαιούχος ενημερώνεται για το αποτέλεσμα της εξέτασης του αιτήματος τροποποίησης μέσω της πρόσβασής του στην ηλεκτρονική του καρτέλα στο www.ependyseis.gr στην οποία βρίσκεται αναρτημένο το πόρισμα της ΔΑΟΠ. Επικουρικά, ο δικαιούχος ενημερώνεται για την ολοκλήρωση της εξέτασης του αιτήματος τροποποίησης μέσω αποστολής ηλεκτρονικού μηνύματος στη διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου που έχει δηλώσει στο ΠΣΚΕ, με κοινοποίηση του μηνύματος στο σύμβουλό του.
 12. Στην περίπτωση που από την αποδοχή του αιτήματος τροποποίησης προκύπτει η ανάγκη τροποποίησης της απόφασης ένταξης πράξης, η ΔΑΟΠ εισηγείται τη σχετική τροποποίηση στον Περιφερειάρχη, σύμφωνα με τις διαδικασίες και τα λοιπά οριζόμενα για την απόφαση ένταξης πράξεων στο άρθρο 22.
 13. Οι τροποποιούμενες επενδύσεις, εφόσον εγκριθεί το αίτημα τροποποίησης, είναι επιλέξιμες για συγχρηματοδότηση εφόσον έχουν υλοποιηθεί από την ημερομηνία οριστικής υποβολής της ηλεκτρονικής αίτησης στήριξης και μετά. Ενδεχόμενη υλοποίηση των επενδύσεων στο διάστημα από την κατάθεση του αρχικού αιτήματος στήριξης μέχρι την έγκριση της τροποποίησης γίνεται με απόλυτη ευθύνη του επενδυτή και δεν συνεπάγεται την υποχρέωση συγχρηματοδότησής τους αν το αίτημα τροποποίησης απορριφθεί ή εγκριθεί με αλλαγές.

14. Δεν θεωρούνται ουσιώδεις παρεκκλίσεις ή/και μεταβολές και συνεπώς δεν απαιτείται η υποβολή αιτήματος τροποποίησης, οι παρακάτω περιπτώσεις:
- 14.1 Μηχανολογικός και λοιπός εξοπλισμός: Οι περιπτώσεις στις οποίες η επενδυτική δαπάνη υλοποιείται με διαφοροποίηση του μεγέθους ή της δυναμικότητας της επένδυσης χωρίς το νέο ποσοστό εξοικονόμησης ύδατος, να υπολείπεται του σχετικού ποσοστού του πίνακα του άρθρου 9. Το νέο ποσοστό εξοικονόμησης ύδατος προκύπτει από αναθεωρημένη μελέτη που υποβάλλεται με το αίτημα πληρωμής.
- 14.2 Όλες οι περιπτώσεις υλοποίησης του φυσικού αντικείμενου σύμφωνα με την απόφαση ένταξης πράξης, αλλά με δαπάνη μικρότερη της επιλέξιμης.

Άρθρο 26

Αίτηση πληρωμής/προκαταβολής

1. Για την καταβολή της αναλογούσας δημόσιας οικονομικής ενίσχυσης του επενδυτικού σχεδίου, ο δικαιούχος υποβάλλει μέσω ΠΣΚΕ τυποποιημένη αίτηση πληρωμής. Η ορθή καταχώρηση και υποβολή της αίτησης πληρωμής στη διαδικτυακή εφαρμογή του ΠΣΚΕ, η πληρότητα αυτής και η εμπρόθεσμη οριστικοποίησή της, είναι αποκλειστική ευθύνη του αιτούντα. Εφόσον η αίτηση πληρωμής οριστικοποιηθεί στο ΠΣΚΕ, λαμβάνει μοναδικό κωδικό και ημερομηνία οριστικοποίησης από το ΠΣΚΕ από την οποία τεκμαίρεται το εμπρόθεσμο της ηλεκτρονικής αίτησης.
2. Ο δικαιούχος με βάση την πρόοδο υλοποίησης του επενδυτικού του σχεδίου, δύναται να καταθέσει έως και τέσσερις αιτήσεις πληρωμής. Κάθε αίτηση μερικής πληρωμής γίνεται δεκτή εφόσον μετά την υποβολή της απομένει προς υλοποίηση εγκεκριμένος προϋπολογισμός που δεν υπολείπεται του 20% του συνολικού εγκεκριμένου προϋπολογισμού.
3. Οι αιτήσεις προκαταβολής που μπορεί να καταθέσει ένας δικαιούχος, δεν προσμετρώνται στον ανώτατο επιτρεπόμενο αριθμό αιτήσεων πληρωμής και συντάσσονται βάσει τυποποιημένου υποδείγματος.
4. Η πρώτη αίτηση πληρωμής υποβάλλεται από τον δικαιούχο το αργότερο εντός δώδεκα μηνών από την ημερομηνία της απόφασης ένταξης πράξης. Η πρώτη αίτηση πληρωμής μετά τη λήψη προκαταβολής κατατίθεται από το δικαιούχο και γίνεται δεκτή όταν:
 - 4.1. Έχει υλοποιηθεί εγκεκριμένο φυσικό και οικονομικό αντικείμενο ικανό ώστε το ποσό της αιτούμενης δημόσιας δαπάνης να είναι τουλάχιστον ίσο με το ποσό της προκαταβολής ή
 - 4.2. έχει υλοποιηθεί φυσικό και οικονομικό αντικείμενο μικρότερο από το ποσό της προκαταβολής αλλά η εγγυητική επιστολή που έχει υποβληθεί για τη χορήγησή της, αντικαθίσταται από νέα η οποία καλύπτει τη διαφορά μεταξύ της δημόσιας δαπάνης του πρώτου αιτήματος πληρωμής και της αρχικής προκαταβολής ή
 - 4.3. έχει υλοποιηθεί φυσικό και οικονομικό αντικείμενο μικρότερο από το ποσό της προκαταβολής και ο υποψήφιος επιστρέφει τη διαφορά μεταξύ της δημόσιας δαπάνης του πρώτου αιτήματος πληρωμής και της αρχικής προκαταβολής.
5. Οι αιτήσεις πληρωμής/προκαταβολής μετά την ηλεκτρονική τους υποβολή, υποβάλλονται σε φυσική μορφή, στη ΔΑΟΚ της Περιφερειακής Ενότητας της έδρας του δικαιούχου. Οι αιτήσεις πληρωμής ανατίθενται σε επιτροπή παρακολούθησης του άρθρου 28 (εφεξής επιτροπή παρακολούθησης) ενώ οι αιτήσεις προκαταβολής διαβιβάζονται από τη ΔΑΟΚ στη ΔΑΟΠ η οποία και αποφασίζει επί αυτών. Στις περιπτώσεις όπου οι επενδύσεις πραγματοποιούνται σε διαφορετική Περιφερειακή Ενότητα από

εκείνη της έδρας του δικαιούχου, η παραλαβή των επενδύσεων πραγματοποιείται από επιτροπή παρακολούθησης της Περιφερειακής Ενότητας όπου υλοποιούνται οι επενδύσεις.

6. Στις περιπτώσεις που η αίτηση πληρωμής δεν είναι σύμφωνη με το τυποποιημένο υπόδειγμα ή παρουσιάζει πρόδηλες ελλείψεις που διαπιστώνονται από την Υπηρεσία στην οποία κατατίθεται, η αίτηση:
 - 6.1. Πρωτοκολλείται ως εισερχόμενη στην υπηρεσία υποβολής αλλά αρχειοθετείται ως μη παραδεκτή.
 - 6.2. Ενημερώνεται ο δικαιούχος για το μη παραδεκτό του αιτήματος προκειμένου να το επαναυποβάλλει.
7. Όταν κατά τον διοικητικό έλεγχο της αίτησης πληρωμής διαπιστώνονται προφανή σφάλματα, η επιτροπή παρακολούθησης μπορεί να ζητήσει από το δικαιούχο να προσκομίσει τυχόν απαιτούμενα δικαιολογητικά εντός προθεσμίας δεκαπέντε εργάσιμων ημερών. Η ανωτέρω προθεσμία των δεκαπέντε εργάσιμων ημερών χορηγείται με την επιφύλαξη γενικότερων προθεσμιών υποβολής αιτημάτων πληρωμής οι οποίες δεν δύναται να παρατείνονται λόγω υπαιτιότητας του δικαιούχου.
8. Η αποδοχή προφανούς σφάλματος επί αιτήματος πληρωμής μπορεί να επιφέρει όσα προβλέπονται στην παράγραφο 4 του άρθρου 24.
9. Η παραλαβή των αιτούμενων επενδύσεων γίνεται με έλεγχο των παραστατικών και των λοιπών συνοδευτικών εγγράφων της αίτησης πληρωμής και με επιτόπια επίσκεψη. Κατά την επιτόπια επίσκεψη και στο πλαίσιο της ορθής εκτέλεσης του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου, η επιτροπή παρακολούθησης ελέγχει και ταυτοποιεί τον προς στήριξη εξοπλισμό σύμφωνα με τα ισχύοντα κάθε φορά (π.χ. ύπαρξη σειριακών αριθμών στα παραστατικά δαπανών). Αδυναμία ταυτοποίησης του εξοπλισμού οδηγεί την επιτροπή στη μη πιστοποίηση της ορθής εκτέλεσης του φυσικού αντικειμένου της συγκεκριμένης επενδυτικής δαπάνης.
10. Η παραλαβή των αιτούμενων επενδύσεων ολοκληρώνεται με τη συμπλήρωση του πρακτικού επιτόπιας επίσκεψης, το οποίο συνοπογράφεται από όλα τα μέλη της επιτροπής παρακολούθησης καθώς και το δικαιούχο ή τον νόμιμο εκπρόσωπό του και συμπεριλαμβάνεται στο σχετικό πρακτικό διοικητικού ελέγχου που συντάσσεται για τη συγκεκριμένη αίτηση πληρωμής.
11. Η παραλαβή των αιτούμενων επενδύσεων δεν πραγματοποιείται εφόσον ο δικαιούχος ή ο νόμιμος εκπρόσωπός του εμποδίζει τη διενέργεια επιτόπιας επίσκεψης. Στην περίπτωση αυτή εξαιρουμένων των περιπτώσεων ανωτέρας βίας, επιβάλλονται οι κυρώσεις του άρθρου 38.
12. Για την πιστοποίηση της ορθής εκτέλεσης του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου η επιτροπή παρακολούθησης ελέγχει:
 - 12.1. Την τήρηση των όρων της απόφασης ένταξης πράξης του δικαιούχου.
 - 12.2. Την τήρηση της νομοθεσίας για την πιστοποίηση της ορθής εκτέλεσης του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου, όπως ορίζεται στο παράρτημα 6.
 - 12.3. Την ορθή υλοποίηση του εγκεκριμένου φυσικού αντικειμένου.
 - 12.4. Τη λειτουργικότητα του φυσικού αντικειμένου.
 - 12.5. Το εύλογο του κόστους υλοποίησης των αιτούμενων επενδύσεων.
13. Η μερική υλοποίηση μιας επένδυσης και η πιστοποίηση της σχετικής δαπάνης είναι δυνατή στην περίπτωση κατά την οποία η επένδυση πραγματοποιείται εν μέρει και είναι πλήρως λειτουργική. Για

παράδειγμα, είναι δυνατή η παραλαβή συστήματος άρδευσης εγκατεστημένου σε έκταση 6 στρεμμάτων από εγκεκριμένη επένδυση για εγκατάσταση σε συνολική έκταση 15 στρεμμάτων. Με το αίτημα πληρωμής ο δικαιούχος αιτείται την παραλαβή του υλοποιημένου φυσικού αντικειμένου για την ποσότητα / δυναμικότητα για την οποία αυτό είναι λειτουργικό και την πιστοποίηση της ανάλογης δαπάνης υλοποίησης.

14. Η παραλαβή μιας ή περισσότερων διακριτών και αυτοτελών φάσεων μερικής υλοποίησης μιας επένδυσης και η πιστοποίηση της σχετικής δαπάνης είναι δυνατή στην περίπτωση κατά την οποία μπορεί να ελεγχθεί και να πιστοποιηθεί από το αρμόδιο όργανο η ορθή υλοποίηση του εγκεκριμένου φυσικού αντικειμένου και το εύλογο κόστους υλοποίησής του. Ενδεικτικά αναφέρουμε διακριτές και αυτοτελείς φάσεις υλοποίησης στην εγκατάσταση αρδευτικού συστήματος, όπως π.χ. η (συνολική) εγκατάσταση ανά διαφορετικό αγροτεμάχιο, στην ανόρυξη γεωτρήσεων, όπως π.χ. οι εργασίες ανόρυξης και σωλήνωσης γεώτρησης και η εγκατάσταση αντλίας και ηλεκτρολογικού πίνακα, κ.λπ. Για τις παραπάνω αναφερόμενες διακριτές φάσεις τεκμηριώνονται:

14.1. Η εργασία και τα υλικά που χρησιμοποιήθηκαν βάσει παραστατικών και επιμετρήσεων (εφόσον αυτές απαιτούνται).

14.2. Το εύλογο κόστος υλοποίησης κάθε φάσης βάσει των παραστατικών και των συμφωνητικών έργου του δικαιούχου με τον ή τους εργολάβους οι οποίοι έχουν αναλάβει την κατασκευή.

Στις περιπτώσεις παραλαβής διακριτών φάσεων μερικής υλοποίησης δεν απαιτείται να πιστοποιηθεί η λειτουργικότητα του φυσικού αντικειμένου παρά μόνο στην παραλαβή της τελευταίας φάσης ή κατά την ολοκλήρωση της επένδυσης.

15. Σε κάθε περίπτωση όπου το επενδυτικό σχέδιο υλοποιείται με παρέκκλιση από το εγκεκριμένο χωρίς να απαιτείται τροποποίηση, σύμφωνα με το άρθρο 25, η αίτηση πληρωμής συνοδεύεται από τεχνική έκθεση όπου τεκμηριώνεται η καταλληλότητα και λειτουργικότητα της υλοποιημένης επένδυσης και η τήρηση των προϋποθέσεων ένταξής της.

16. Κάθε επενδυτικό αγαθό που αφορά σε μηχανήμα και εξοπλισμό παραλαμβάνεται από την επιτροπή παρακολούθησης με την προϋπόθεση ότι αυτό είναι εγκατεστημένο και λειτουργικό. Η ορθή εκτέλεση του φυσικού αντικειμένου της συγκεκριμένης επενδυτικής δαπάνης δεν πιστοποιείται από την επιτροπή παρακολούθησης όταν ο υπό παραλαβή εξοπλισμός δεν είναι εγκατεστημένος και λειτουργικός ή/και δεν είναι συνδεδεμένος με τις απαραίτητες παροχές (ηλεκτρικό ρεύμα, νερό, κ.ά.) ή/και βρίσκεται σε συσκευασία, ή είναι εγκατεστημένος εντός αγροτεμαχίου διαφορετικού από αυτό στο οποίο έχει εγκριθεί η χωροθέτησή του.

17. Για κάθε επενδυτικό αγαθό που αφορά μηχανήμα (π.χ. υδραντλία, γεννήτρια, κ.α.) και η συγχρηματοδοτούμενη αξία του υπερβαίνει τα 1.000 ευρώ, είναι απαραίτητη η αποτύπωση του αριθμού σειράς ανάγλυφα στο σώμα του σχετικού εξοπλισμού. Αποτύπωση του αριθμού σειράς σε ενσωματωμένο ταμπελάκι ή σε αυτοκόλλητο κ.λπ., οδηγεί στην μη πιστοποίηση της εκτέλεσης του φυσικού αντικειμένου μέχρι ο αριθμός σειράς να αποτυπωθεί ανάγλυφα στο σώμα του εξοπλισμού. Ο αριθμός αυτός αποτελεί μέσο ταυτοποίησής του κατά την παρακολούθηση υλοποίησης καθώς και κατά τη διάρκεια των μακροχρονίων υποχρεώσεων του δικαιούχου. Η αποτύπωση αυτή φωτογραφίζεται και η φωτογραφία αποτελεί τμήμα του πρακτικού επιτόπιας επίσκεψης. Στις περιπτώσεις υποβρύχιων αντλιών ή εξοπλισμού που μετά την εγκατάστασή τους, από τη φύση τους δεν είναι δυνατή η πρόσβαση στον αριθμό σειράς, με ευθύνη του δικαιούχου φωτογραφίζεται ο αριθμός σειράς πριν την εγκατάστασή τους και το σχετικό αρχείο παραδίδεται στην επιτροπή παρακολούθησης. Μη αποτύπωσή του δεν επιτρέπει την παραλαβή της συγκεκριμένης επένδυσης.

18. Ακολούθως, η επιτροπή παρακολούθησης γνωμοδοτεί συντάσσοντας πρακτικό ελέγχου πληρωμή, εφεξής γνωμοδότηση, την οποία αποστέλλει στη ΔΑΟΠ για έγκριση μαζί με τα σχετικά συνοδευτικά έγγραφα και δικαιολογητικά. Οι διαπιστώσεις - παρατηρήσεις των επιτροπών παρακολούθησης μετά τον έλεγχο των δικαιολογητικών και την επιτόπια επίσκεψη αποτυπώνονται, με ευθύνη τους, στη γνωμοδότηση. Γνωμοδότηση στην οποία γίνεται αναφορά ότι δεν έχει γίνει ορθά η υλοποίηση του φυσικού ή/και του οικονομικού αντικειμένου των αιτούμενων προς παραλαβή επενδύσεων ή μέρους αυτών, αιτιολογείται πλήρως από την επιτροπή παρακολούθησης με ρητή αναφορά στο θεσμικό πλαίσιο. Γνωμοδότηση στην οποία δεν πιστοποιείται η ορθή εκτέλεση του φυσικού ή/και του οικονομικού αντικειμένου των αιτούμενων προς παραλαβή επενδύσεων ή μέρους αυτών, χωρίς την αναγραφή της σχετικής αιτιολογίας και αναφοράς στο θεσμικό πλαίσιο, δεν θεωρείται πλήρης και κατά συνέπεια η σχετική διαδικασία παραλαβής επενδύσεων δεν μπορεί να θεωρηθεί ολοκληρωμένη και δε γίνεται αποδεκτή από τη ΔΑΟΠ.
19. Η ΔΑΟΠ, λαμβάνοντας υπόψη τη γνωμοδότηση της προηγούμενης παραγράφου, συντάσσει στο ΠΣΚΕ το πόρισμα του διοικητικού ελέγχου του αιτήματος πληρωμής. Σε περίπτωση διαφωνίας με την ανωτέρω γνωμοδότηση, αιτιολογεί τη διαφοροποίηση με ρητή αναφορά στο θεσμικό πλαίσιο. Για τα αιτήματα προκαταβολής, η ΔΑΟΠ συντάσσει στο ΠΣΚΕ το πόρισμα του διοικητικού ελέγχου του αιτήματος χωρίς να απαιτείται η γνωμοδότηση της προηγούμενης παραγράφου.
20. Στο πλαίσιο της πιστοποίησης της ορθής εκτέλεσης του φυσικού ή/και του οικονομικού αντικειμένου και της παραλαβής των επενδύσεων, παραβάσεις της ισχύουσας φορολογικής και άλλης σχετικής νομοθεσίας από τους δικαιούχους ή/και τους προμηθευτές τους, όπως αποτυπώνονται στα παραστατικά και στα δικαιολογητικά τα οποία υποβάλλονται με τις αιτήσεις πληρωμής και διαπιστώνονται από τα αρμόδια όργανα, δεν αίρουν την επιλεξιμότητα των αιτούμενων δαπανών, εφόσον:
- 20.1. Οι παραβάσεις αυτές, κατά την ισχύουσα νομοθεσία, δεν επιφέρουν ακυρότητα της συναλλαγής ή πλαστότητα-εικονικότητα των παραστατικών και
- 20.2. Τα διαλαμβανόμενα στα παραστατικά και στα δικαιολογητικά είναι σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο θεσμικό πλαίσιο της δράσης 4.1.2.
- Τα σχετικά ευρήματα (π.χ. λάθος υπολογισμός παρακρατούμενου φόρου επί τιμολογίου) διαβιβάζονται από το αρμόδιο όργανο στην αρμόδια δημόσια αρχή προς έλεγχο των ανωτέρω παραστατικών –δικαιολογητικών παράλληλα και ανεξάρτητα με την παραλαβή και εκκαθάριση των αιτούμενων δαπανών. Επίσης ζητείται από τις κατά περίπτωση αρμόδιες αρχές, αν από το δικό τους έλεγχο προκύψει ακυρότητα της συναλλαγής ή πλαστότητα-εικονικότητα των παραστατικών-δικαιολογητικών, να ενημερώνουν για τα ευρήματα του ελέγχου τις εμπλεκόμενες υπηρεσίες για περαιτέρω ενέργειες.
21. Οι αιτήσεις πληρωμής, που υποβλήθηκαν μέσω του ΠΣΚΕ, και οι αντίστοιχοι διοικητικοί έλεγχοι αυτών μεταφέρονται στο ΟΠΣΑΑ μέσω κατάλληλης διαδικτυακής υπηρεσίας που παρέχεται από το ΟΠΣΑΑ.

Άρθρο 27

Ανάκληση της αίτησης προκαταβολής/πληρωμής

1. Οι δικαιούχοι μπορούν να ανακαλέσουν την αίτηση προκαταβολής/πληρωμής οποιαδήποτε στιγμή μετά την υποβολή της και μέχρι την ολοκλήρωση της πράξης και συγκεκριμένα πριν την έκδοση της εντολής πληρωμής προς το χρηματοπιστωτικό ίδρυμα. Δεν μπορεί να υποβληθεί αίτημα ανάκλησης

ως προς τα μέρη που έχουν ελεγχθεί και για τα οποία έχουν διαπιστωθεί ευρήματα ή εφόσον έχει αναγγελθεί επιτόπια επίσκεψη στο δικαιούχο.

2. Το αίτημα ανάκλησης της αίτησης προκαταβολής/πληρωμής υποβάλλεται εγγράφως στην οικεία ΔΑΟΚ, υπογεγραμμένο από το δικαιούχο ή το νόμιμο εκπρόσωπό του συνοδευόμενο από όλα τα κατά περίπτωση δικαιολογητικά.
3. Αν το αίτημα ανάκλησης υποβληθεί πριν την έντυπη υποβολή του αιτήματος πληρωμής τότε εκκινείται η διαδικασία άρσης της ηλεκτρονικής οριστικοποίησης του αιτήματος προκαταβολής/πληρωμής.
4. Αν το αίτημα ανάκλησης υποβληθεί μετά την έντυπη υποβολή του αιτήματος πληρωμής, εφόσον δεν έχει υπάρξει εύρημα, η ΔΑΟΠ, προκειμένου να αποδεσμευτεί το αίτημα πληρωμής, σημαίνει τον έλεγχο ως περαιωμένο στο ΠΣΚΕ και ο επενδυτής μπορεί να συμπεριλάβει οποιαδήποτε από τις επενδυτικές δαπάνες που περιλαμβάνονταν σε αυτό το αίτημα πληρωμής σε νέο αίτημα πληρωμής.
5. Αν το αίτημα ανάκλησης υποβληθεί μετά την ηλεκτρονική οριστικοποίηση του διοικητικού ελέγχου από τη ΔΑΟΠ και πριν την έκδοση της εντολής πληρωμής προς το χρηματοπιστωτικό ίδρυμα τότε, εφόσον δεν έχει υπάρξει εύρημα, η διαδικασία επιστρέφει στο αμέσως προηγούμενο στάδιο του διοικητικού ελέγχου.

Άρθρο 28

Παρακολούθηση υλοποίησης επενδυτικών σχεδίων

1. Η παρακολούθηση της υλοποίησης των επενδυτικών σχεδίων αφορά α) στην πιστοποίηση της ορθής εκτέλεσης του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου του επενδυτικού σχεδίου σύμφωνα με όσα ορίζονται στην απόφαση ένταξης πράξης του δικαιούχου και στη σχετική νομοθεσία και β) στην πιστοποίηση της ολοκλήρωσης της υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου του δικαιούχου.
2. Η παρακολούθηση της υλοποίησης των επενδυτικών σχεδίων των δικαιούχων γίνεται με ευθύνη των ΔΑΟΠ με την υποστήριξη των Επιτροπών Παρακολούθησης. Την ευθύνη για την παρακολούθηση της διαδικασίας και το συντονισμό των ανωτέρω έχει η ΕΥΕ ΠΑΑ. Αν κατά την παρακολούθηση της υλοποίησης προκύψουν παρατυπίες οι οποίες επισείουν την αναστολή της χρηματοδότησης της πράξης, σύμφωνα με το άρθρο 34, αυτές αποτυπώνονται στο πρακτικό ελέγχου ώστε να εφαρμοστούν τα προβλεπόμενα στο σύστημα δημοσιονομικών διορθώσεων.
3. Σε κάθε Περιφερειακή Ενότητα συγκροτείται κατά κανόνα μία επιτροπή παρακολούθησης. Στην περίπτωση που κριθεί απαραίτητο από τη ΔΑΟΠ, δύναται σε επίπεδο Περιφερειακής Ενότητας να συγκροτούνται περισσότερες από μία επιτροπές. Η κάθε επιτροπή συγκροτείται από τρία κύρια μέλη με τους αναπληρωτές τους. Τα εν λόγω μέλη είναι υπάλληλοι της Περιφερειακής Ενότητας ή/και της Περιφέρειας. Σε κάθε επιτροπή συμμετέχει υποχρεωτικά τουλάχιστον ένας γεωπόνος της οικείας ΔΑΟΚ, ο οποίος ορίζεται ως πρόεδρος, ενώ για τα λοιπά μέλη, λαμβανομένης υπόψη της φύσης του υπό παρακολούθηση έργου, επιλέγονται κατά προτεραιότητα γεωτεχνικοί, μηχανολόγοι μηχανικοί, και υπάλληλοι κατηγορίας (ΠΕ) ή (ΤΕ) με προηγούμενη εμπειρία σε συγχρηματοδοτούμενα επενδυτικά προγράμματα. Η συγκρότηση των επιτροπών γίνεται με απόφαση του αρμόδιου Περιφερειάρχη μετά από εισήγηση της οικείας ΔΑΟΠ. Η εν λόγω απόφαση αποστέλλεται στη ΔΑΟΚ και κοινοποιείται στην ΕΥΕ ΠΑΑ. Για την κάλυψη επειγουσών αναγκών, αδικαιολόγητων καθυστερήσεων ή εξαιρετικών περιπτώσεων η συγκρότηση των επιτροπών μπορεί να γίνεται με απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων ή άλλου εξουσιοδοτημένου από αυτόν οργάνου, μετά από εισήγηση της ΕΥΕ ΠΑΑ.
4. Το έργο των επιτροπών αφορά:

- 4.1. Στη διασφάλιση της διαδικασίας ελέγχου των παραστατικών που συνοδεύουν την αίτηση πληρωμής.
 - 4.2. Στην παρακολούθηση της προόδου υλοποίησης των επενδυτικών σχεδίων.
 - 4.3. Στη γνωμοδότηση επί αιτημάτων τροποποίησης και πληρωμής.
 - 4.4. Στη γνωμοδότηση επί αιτημάτων ολοκλήρωσης της υλοποίησης των επενδυτικών σχεδίων σύμφωνα με τα οριζόμενα στις αποφάσεις ένταξης πράξης.
5. Στο πλαίσιο της παρακολούθησης της προόδου υλοποίησης των επενδυτικών σχεδίων των δικαιούχων, οι επιτροπές παρακολούθησης μέσω της ΔΑΟΚ, μετά την πάροδο της προθεσμίας υποβολής του πρώτου αιτήματος πληρωμής, ενημερώνουν τη ΔΑΟΠ για τους δικαιούχους που αθέτησαν τις υποχρεώσεις τους ως προς την υποβολή του πρώτου αιτήματος πληρωμής και αυτές που προκύπτουν από τη λήψη προκαταβολής.
 6. Για υλοποιημένες επενδύσεις που περιγράφονται στο Παράρτημα 4 (Εύλογο κόστος) και εφόσον αυτές υλοποιούνται με μείωση του μεγέθους ή της δυναμικότητάς τους, γίνεται κατ' αναλογία μείωση της πιστοποιούμενης δαπάνης εκτός και αν η επένδυση έχει εγκριθεί με προϋπολογισμό μικρότερο από τις ανώτατες επιλέξιμες δαπάνες όπως ορίζονται στο Παράρτημα 4 (Εύλογο κόστος).
 7. Στις περιπτώσεις αποπληρωμής, όταν μέρος των επενδύσεων έχει υλοποιηθεί κατά παρέκκλιση της απόφασης ένταξης πράξης ή δεν υλοποιήθηκε μέρος των επενδύσεων καθώς και στις περιπτώσεις που ο δικαιούχος αιτείται ολοκλήρωση του σχεδίου χωρίς υποβολή νέου αιτήματος πληρωμής, για την πιστοποίηση της ολοκλήρωσης του επενδυτικού σχεδίου απαιτείται η τεκμηρίωση της καταλληλότητας και λειτουργικότητας των υλοποιημένων επενδύσεων και η τήρηση των προϋποθέσεων ένταξης καθώς και η ύπαρξη των απαραίτητων αδειοδοτήσεων. Η αρμόδια επιτροπή εξετάζει την αναγκαιότητα υποβολής αιτήματος τροποποίησης σύμφωνα με το άρθρο 25.
 8. Σε κάθε περίπτωση παρέκκλισης από την απόφαση ένταξης πράξης είτε αυτή είναι μη ουσιώδης παρέκκλιση, είτε ουσιώδης και άρα απαιτείται τροποποίησή της σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 25, πρέπει απαραίτητα να ελέγχεται αν η παρέκκλιση αυτή οδηγεί σε μεταβολή που επηρεάζει τους όρους ένταξης του επενδυτικού σχεδίου, έτσι ώστε η αίτηση στήριξης του δικαιούχου ή οι επενδύσεις που σχετίζονται με την παρέκκλιση να καθίστανται μη επιλέξιμες και να ισχύουν τα αναφερόμενα στο άρθρο 36.

Άρθρο 29

Εκκαθάριση δαπάνης

1. Η ΔΑΟΠ, σε τακτά χρονικά διαστήματα, εκδίδει απόφαση έγκρισης διάθεσης πίστωσης στην οποία αναγράφονται το συνολικό ποσό που πρέπει να καταβληθεί στους δικαιούχους με βάση τις προβλέψεις πληρωμών, η Συλλογική Απόφαση (Σ.Α.Ε.), ο ενάριθμος (Κ.Α.Ε.) και ο τίτλος του έργου του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων από το οποίο θα πραγματοποιηθεί η διάθεση της πίστωσης. Η Απόφαση Έγκρισης Διάθεσης Πίστωσης καταχωρίζεται στο ΟΠΣΑΑ και διαβιβάζεται στη Γενική Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών, Διεύθυνση Οικονομικής Διαχείρισης του ΥΠΑΑΤ.
2. Η Διεύθυνση Οικονομικής Διαχείρισης του ΥΠΑΑΤ, σε συνέχεια της ως άνω απόφασης, εκδίδει εντολή κατανομής πίστωσης με την οποία μεταφέρονται οι πιστώσεις στον Ειδικό Λογαριασμό Εγγυήσεων Γεωργικών Προϊόντων (ΕΛΕΓΕΠ). Την εντολή αυτή διαβιβάζει στην Τράπεζα της Ελλάδος, την αναρτά στο «Διαύγεια» και την καταχωρίζει στο ΟΠΣΑΑ.
3. Οι επιτροπές παρακολούθησης διαβιβάζουν στη ΔΑΟΠ τις γνωμοδοτήσεις μαζί με τα απαραίτητα δικαιολογητικά για την εκκαθάριση της αίτησης πληρωμής. Οι γνωμοδοτήσεις των επιτροπών

λαμβάνονται υπόψη από τη ΔΑΟΠ μαζί με άλλα στοιχεία όπως, πορίσματα ελέγχων, αποτελέσματα μηχανογραφικών & διασταυρωτικών ελέγχων, κ.ά., προκειμένου η ΔΑΟΠ να προβεί στην αναγνώριση - εκκαθάριση της δαπάνης για την καταβολή της οικονομικής στήριξης στο δικαιούχο, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα σε σχετική εγκύκλιο του ΟΠΕΚΕΠΕ. Η ΔΑΟΠ συγκεντρώνει τις αιτήσεις πληρωμής, όπως έχουν διαμορφωθεί και εγκριθεί με τον διοικητικό έλεγχο, σε κατάλληλες παρτίδες πληρωμής που καταχωρίζει στο ΟΠΣΑΑ.

4. Η οικονομική ενίσχυση καταβάλλεται απολογιστικά από τον ΟΠΕΚΕΠΕ με απ' ευθείας κατάθεση σε τραπεζικό λογαριασμό του δικαιούχου της στήριξης. Ο λογαριασμός αυτός δηλώνεται σε κάθε αίτηση πληρωμής ή προκαταβολής. Ο δικαιούχος της στήριξης πρέπει να είναι κάτοχος ή συνδικαιούχος αυτού του τραπεζικού λογαριασμού. Επιπλέον, όταν ο δικαιούχος είναι νομικό πρόσωπο, ο τραπεζικός λογαριασμός πρέπει να είναι εταιρικός. Όταν δικαιούχος της έγκρισης είναι συλλογικό σχήμα του άρθρου 7, το οποίο υπάγεται στο καθεστώς άλλου νομικού προσώπου, ο τραπεζικός λογαριασμός πρέπει να ανήκει στο υπερκείμενο νομικό πρόσωπο που κατέχει τον ΑΦΜ που αναγράφεται στην εγκεκριμένη πράξη.
5. Σε περιπτώσεις λήψης προκαταβολής, η εγγυητική επιστολή προκαταβολής επιστρέφεται από τον ΟΠΕΚΕΠΕ στο αντίστοιχο χρηματοπιστωτικό ίδρυμα μετά την αναγνώριση - εκκαθάριση από τη ΔΑΟΠ επιλέξιμων δαπανών οι οποίες συνολικά αντιστοιχούν σε δημόσια δαπάνη τουλάχιστον ίση με το ποσό της προκαταβολής που έχει καταβληθεί στο δικαιούχο, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην παράγραφο 3.1 του άρθρου 16 και στη σχετική εγκύκλιο του ΟΠΕΚΕΠΕ.
6. Η δημόσια δαπάνη υπολογίζεται στον επιλέξιμο υλοποιημένο προϋπολογισμό που πραγματοποιήθηκε από το δικαιούχο. Ως επιλέξιμος υλοποιημένος προϋπολογισμός, νοούνται οι δαπάνες που έχουν ήδη υλοποιηθεί και εξοφληθεί και οι οποίες πληρούν τις προϋποθέσεις επιλεξιμότητας.
7. Όταν ο λόγος $(Y-X)/X$ είναι μεγαλύτερος ή ίσος του 10%, όπου (Y) το αιτούμενο ποσό και (X) το ποσό που πιστοποιείται από την υπηρεσία, τότε στο ποσό που εκκαθαρίζεται προς πληρωμή επιβάλλεται μείωση κατά το ποσό της διαφοράς Y-X. Η μείωση επιβάλλεται αποκλειστικά στο ποσό που πιστοποιεί η υπηρεσία στην υπό εξέταση αίτηση πληρωμής εφ' όσον αυτό επαρκεί. Η επιβολή της ανωτέρω ποινής δεν εφαρμόζεται στην περίπτωση που ο δικαιούχος της στήριξης μπορεί να αποδείξει ότι δεν ευθύνεται για την προσθήκη του ποσού που υπερβαίνει το πιστοποιημένο από την υπηρεσία.
8. Στις περιπτώσεις επιβολής μειώσεων ή κυρώσεων, οι δικαιούχοι ενημερώνονται με ευθύνη της ΔΑΟΠ, με κάθε πρόσφορο μέσο για τους λόγους μειώσεων ή κυρώσεων και τη δυνατότητα υποβολής σχετικής προσφυγής, σε εφαρμογή του άρθρου 25 του Νόμου 2690/1999 (ΦΕΚ 45 Α').
9. Οι προσφυγές εξετάζονται από τη ΔΑΟΠ εντός προθεσμίας ενός μηνός και στην εξέταση τους δεν δύναται να συμμετέχουν άτομα τα οποία διενήργησαν προγενέστερο έλεγχο του αιτήματος πληρωμής για το συγκεκριμένο δικαιούχο.
10. Η καταβολή της τελικής δόσης (αποπληρωμή) της οικονομικής στήριξης γίνεται με την προϋπόθεση της προσκόμισης από το δικαιούχο των απαραίτητων αδειών που βεβαιώνουν τη νόμιμη λειτουργία της εκμετάλλευσης, εφόσον αυτές απαιτούνται, ανεξάρτητα εάν η παραλαβή του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου της τελικής αίτησης πληρωμής από την επιτροπή πραγματοποιήθηκε πριν την έκδοσή τους. Στην περίπτωση αυτή πρέπει το πρακτικό διοικητικού ελέγχου να ολοκληρώνεται μετά την υποβολή και τον έλεγχο των σχετικών αδειοδοτήσεων. Η καθυστέρηση στην υποβολή των αδειοδοτήσεων δεν παρατείνει τις προθεσμίες πληρωμής των ενισχύσεων, όπως αυτές προβλέπονται στην παρούσα και στο Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020.
11. Η καταβολή της οικονομικής στήριξης πραγματοποιείται με την προϋπόθεση ότι ο δικαιούχος είναι φορολογικά και ασφαλιστικά ενήμερος. Όταν υφίστανται παρακρατήσεις ποσών υπέρ Δημοσίου ή/και ασφαλιστικών ταμείων, αυτές εκτελούνται από τον ΟΠΕΚΕΠΕ σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία.

12. Δικαιούχοι που δηλώνουν εκ προθέσεως ψευδή ή ανακριβή στοιχεία ή δημιουργούν τεχνητά τις προϋποθέσεις που απαιτούνται για την καταβολή της ενίσχυσης με στόχο να αποκομίσουν οφέλη αντίθετα με τους στόχους των δράσεων υφίστανται τις κυρώσεις του άρθρου 36.

Άρθρο 30

Τρόπος εξόφλησης παραστατικών

Η εξόφληση κάθε δαπάνης (τμηματική ή ολική), για να είναι επιλέξιμη, πρέπει να είναι σύμφωνη με τις διατάξεις της ισχύουσας κάθε φορά φορολογικής νομοθεσίας και μπορεί να γίνει ως ακολούθως:

1. Με την επιφύλαξη αυστηρότερων διατάξεων της εθνικής νομοθεσίας, κάθε είδους δαπάνη που συνοδεύεται από νόμιμο φορολογικό στοιχείο καθαρής αξίας έως πεντακοσίων ευρώ προ ΦΠΑ, μπορεί να εξοφλείται και χωρίς τη χρήση τραπεζικού μέσου πληρωμής, δηλαδή με οποιονδήποτε τρόπο πληρωμής.
2. Με την επιφύλαξη αυστηρότερων διατάξεων της εθνικής νομοθεσίας, κάθε φορολογικό στοιχείο που αφορά σε αγορά επενδυτικών αγαθών ή λήψη υπηρεσιών καθαρής αξίας άνω των πεντακοσίων ευρώ η τμηματική ή ολική εξόφλησή του, γίνεται με τη χρήση τραπεζικού μέσου πληρωμής ανεξαρτήτως του ποσού της κάθε τμηματικής καταβολής και για κάθε μέρος αυτής.
3. Ως τραπεζικό μέσο πληρωμής, για την εφαρμογή των ανωτέρω, νοείται:
 - 3.1. Η κατάθεση μετρητών σε τραπεζικό λογαριασμό του προμηθευτή, όπως προβλέπεται στις ισχύουσες φορολογικές διατάξεις.
 - 3.2. Η μεταφορά μεταξύ λογαριασμών του δικαιούχου και του προμηθευτή εντός της ίδιας τράπεζας ή έμβασμα ανάμεσα σε λογαριασμούς διαφορετικών τραπεζών.
 - 3.3. Η έκδοση και παράδοση επιταγών έκδοσης του δικαιούχου, σε προμηθευτή και εξόφληση τους μέσω τραπεζής.
 - 3.4. Η αποδοχή από το δικαιούχο συναλλαγματικών έκδοσης του προμηθευτή, και η εξόφληση τους μέσω τραπεζής.
 - 3.5. Η έκδοση τραπεζικής επιταγής από νόμιμα λειτουργούσα στην Ελλάδα τράπεζα.
 - 3.6. Η παράδοση επιταγών τρίτων (πελατείας) από τον δικαιούχο της στήριξης σε προμηθευτή και εξόφλησή τους μέσω τραπεζής.
 - 3.7. Η χρήση ταχυδρομικής επιταγής - ταχυπληρωμής.
 - 3.8. Η χρήση χρεωστικών ή πιστωτικών καρτών του δικαιούχου που πραγματοποιεί την πληρωμή ή/και όποιας άλλης κάρτας συνδέεται με ονομαστικό ταυτοποιημένο λογαριασμό πληρωμών του δικαιούχου που τηρείται σε πάροχο υπηρεσιών πληρωμών του Ν. 3862/2010 (ήτοι Πιστωτικό Ίδρυμα, Ίδρυμα Ηλεκτρονικού Χρήματος ή Ίδρυμα Πληρωμών).
4. Αποδεκτοί τρόποι εξόφλησης / πληρωμής είναι :
 - 4.1. Η κατάθεση μετρητών από τον δικαιούχο της στήριξης στον τραπεζικό λογαριασμό του προμηθευτή. Για την πιστοποίηση της εξόφλησης απαιτείται: (α) το αντίγραφο του καταθετήριου του ποσού στον τραπεζικό λογαριασμό του προμηθευτή όπου ως καταθέτης εμφανίζεται ο δικαιούχος της στήριξης ή πρόσωπο που ενεργεί για λογαριασμό του και ο οποίος δεν μπορεί να είναι ο προμηθευτής. Ως αιτιολογία της κατάθεσης αναγράφεται ο αριθμός του εξοφλούμενου παραστατικού ή η περιγραφή του επενδυτικού αγαθού και (β) η απόδειξη είσπραξης του προμηθευτή.
 - 4.2. Η μεταφορά από τον λογαριασμό του δικαιούχου της στήριξης σε λογαριασμό του προμηθευτή. Για την πιστοποίηση της εξόφλησης απαιτείται: (α) αντίγραφο του εγγράφου της τράπεζας για μεταφορά χρημάτων ή αντίγραφο της ηλεκτρονικής συναλλαγής από το οποίο θα προκύπτει ο

λήπτης του ποσού πληρωμής, δηλαδή ο προμηθευτής και ο καταθέτης, δηλαδή ο δικαιούχος της στήριξης και (β) απόδειξη είσπραξης του προμηθευτή.

- 4.3. Η έκδοση επιταγών από τον λογαριασμό του δικαιούχου της στήριξης προς τον προμηθευτή, οι οποίες πρέπει να έχουν πληρωθεί από την Τράπεζα σε χρόνο προγενέστερο της υποβολής της αίτησης πληρωμής. Για την πιστοποίηση της εξόφλησης απαιτείται: (α) βεβαίωση από την τράπεζα ή αντίγραφο κίνησης του λογαριασμού του εκδότη (extrait) ή άλλο έγγραφο θεωρημένο από την τράπεζα έκδοσης, που να δείχνει την πληρωμή για κάθε επιταγή (β) φωτοαντίγραφο δύο όψεων του σώματος κάθε επιταγής και (γ) απόδειξη είσπραξης του προμηθευτή.
- 4.4. Η αποδοχή από το δικαιούχο της στήριξης συναλλαγματικών έκδοσης του προμηθευτή οι οποίες πρέπει να έχουν εξοφληθεί μέσω τραπεζής (και όχι απ' ευθείας με μετρητά στον προμηθευτή) σε χρόνο προγενέστερο της υποβολής της αίτησης πληρωμής. Για την πιστοποίηση της πληρωμής απαιτείται: (α) βεβαίωση από την τράπεζα ή αντίγραφο εξοφλητικής συναλλαγματικών της τράπεζας στην οποία έχουν κατατεθεί οι συναλλαγματικές ή άλλο έγγραφο θεωρημένο από την τράπεζα έκδοσης, που να δείχνει την πληρωμή για κάθε συναλλαγματική, (β) φωτοαντίγραφο δύο όψεων του σώματος κάθε συναλλαγματικής και (γ) απόδειξη είσπραξης του προμηθευτή.
- 4.5. Η έκδοση τραπεζικής επιταγής από τον δικαιούχο της στήριξης και παράδοσή της στον προμηθευτή. Η τραπεζική επιταγή μπορεί να εκδοθεί μέσω αντίστοιχης κατάθεσης μετρητών στην τράπεζα ή μέσω μεταφοράς χρημάτων από λογαριασμό του δικαιούχου της στήριξης. Η τραπεζική επιταγή μπορεί να εκδοθεί σε διαταγή του δικαιούχου της στήριξης και να οπισθογραφηθεί από αυτόν κατά την μεταβίβασή της στον προμηθευτή ή να εκδοθεί σε διαταγή του προμηθευτή. Για την πιστοποίηση της πληρωμής αποδεικτικά αποτελούν α) το αντίγραφο της κίνησης έκδοσης της τραπεζικής επιταγής όπου αναγράφεται ο δικαιούχος της στήριξης ως εκδότης της επιταγής, β) η φωτοτυπία διπλής όψης του σώματος της επιταγής και γ) η απόδειξη είσπραξης του προμηθευτή.
- 4.6. Η παράδοση επιταγών τρίτων (πελατείας) από τον δικαιούχο της στήριξης σε προμηθευτή οι οποίες πρέπει να έχουν πληρωθεί από την Τράπεζα σε χρόνο προγενέστερο της υποβολής της αίτησης πληρωμής. Για την πιστοποίηση της πληρωμής απαιτούνται: (α) φωτοαντίγραφα των επιταγών (δύο όψεις), (β) απόδειξη παράδοσης / εκχώρησης επιταγών την οποία εκδίδει ο δικαιούχος της στήριξης ή απόδειξη παραλαβής των επιταγών την οποία εκδίδει ο προμηθευτής, όπου αναγράφονται για κάθε επιταγή ο αριθμός, η τράπεζα, ο εκδότης, ο πελάτης, το ποσό, και η ημερομηνία και (γ) βεβαίωση από την τράπεζα ή αντίγραφο κίνησης του λογαριασμού του εκδότη ή άλλο έγγραφο θεωρημένο από την τράπεζα έκδοσης που να δείχνει την πληρωμή για κάθε επιταγή. Τα παραπάνω είναι απαραίτητα συνοδευτικά της απόδειξης είσπραξης του προμηθευτή. Η παραπάνω τεκμηρίωση αφορά το παραστατικό εξόφλησης στο σύνολό του δηλαδή δεν μπορεί να γίνει δεκτή μερική τεκμηρίωση. Το συνολικό ποσό των επιταγών ενδέχεται να μην συμπίπτει με το ποσό του παραστατικού το οποίο εξοφλείται αλλά να το υπερκαλύπτει. Η απόδειξη εκδίδεται πάντα για το ποσό της πληρωμής και όχι για το ποσό του εξοφλούμενου παραστατικού. Ο δικαιούχος χρησιμοποιεί επιταγές τρίτων ως μέσο εξόφλησης με δική του ευθύνη και μόνο όταν είναι βέβαιος ότι μπορεί να προσκομίσει τα σχετικά τραπεζικά έγγραφα της 4.6.γ περίπτωσης τα οποία πιστοποιούν την πληρωμή για κάθε επιταγή.
- 4.7. Η έκδοση ταχυδρομικής επιταγής - ταχυπληρωμής με κατάθεση μετρητών του δικαιούχου της στήριξης στα ΕΛΤΑ για εξόφληση του προμηθευτή, σε χρόνο προγενέστερο της υποβολής της αίτησης πληρωμής. Για την πιστοποίηση της πληρωμής απαιτείται: (α) αποδεικτικά έκδοσης και είσπραξης της ταχυδρομικής επιταγής, όπου θα αναγράφονται τα στοιχεία του Δικαιούχου και του προμηθευτή και (β) απόδειξη είσπραξης του προμηθευτή.

- 4.8. Η εξόφληση μέσω κάρτας πληρωμών (χρεωστικής, πιστωτικής, προπληρωμένης). Προϋπόθεση για την πιστοποίηση της πληρωμής είναι η κάρτα να ταυτοποιείται και να έχει εκδοθεί στο όνομα του δικαιούχου της στήριξης ή να συνδέεται απαραίτητως με λογαριασμό πληρωμών που τηρείται σε Πάροχο Υπηρεσιών Πληρωμών στο όνομα του δικαιούχου της στήριξης. Για την πιστοποίηση απαιτούνται: (α) αντίγραφο κίνησης κάρτας ή λογαριασμού πληρωμών του δικαιούχου της στήριξης που τηρείται σε Πάροχο Υπηρεσιών Πληρωμών που αποτυπώνει τις κινήσεις της κάρτας και στο οποίο να εμφανίζεται κάθε δόση ή η εφάπαξ καταβολή για τη συναλλαγή και (β) απόδειξη είσπραξης του προμηθευτή.
5. Δεν επιτρέπεται κατακερματισμός της δαπάνης που οδηγεί σε αποφυγή των παραπάνω υποχρεώσεων για την εξόφληση τιμολογίων άνω των πεντακοσίων ευρώ δηλαδή δεν επιτρέπεται τμηματική τιμολόγηση ενιαίας δαπάνης π.χ. ενιαίο μηχάνημα το οποίο τιμολογείται τμηματικά σε παραπάνω από ένα τιμολόγια.
 6. Σε περίπτωση που καταβάλλονται προκαταβολές έναντι της αξίας του προς αγορά επενδυτικού αγαθού ή όταν πραγματοποιούνται τμηματικές καταβολές που αφορούν παραστατικό καθαρής αξίας άνω των πεντακοσίων ευρώ, απαιτείται η χρήση τραπεζικού μέσου πληρωμής, ανεξαρτήτως του ποσού της κάθε τμηματικής καταβολής ή προκαταβολής και για κάθε μέρος αυτής.
 7. Η πιστοποίηση της εξόφλησης γίνεται με την υποβολή της απόδειξης είσπραξης ή της εξοφλητικής βεβαίωσης του προμηθευτή, η οποία αποτελεί το παραστατικό εξόφλησης. Η ένδειξη «εξοφλήθη» πάνω στα τιμολόγια δεν τεκμηριώνει εξόφληση και δεν αντικαθιστά την εξοφλητική απόδειξη. Απαιτείται ο συσχετισμός της εξόφλησης με τις επενδυτικές δαπάνες με την αναγραφή των στοιχείων των τιμολογίων και των μέσων εξόφλησής τους (επιταγές / συναλλαγματικές και στοιχεία τραπεζικών κινήσεων) στις αποδείξεις είσπραξης ή στις βεβαιώσεις εξόφλησης.
 8. Στις περιπτώσεις όπου από τα ως άνω περιγραφόμενα στοιχεία και δικαιολογητικά για τις εξοφλήσεις με τη χρήση τραπεζικού μέσου πληρωμής, δεν προκύπτουν σαφώς τα στοιχεία των αντισυμβαλλόμενων δύναται να ζητείται επιπλέον απόδειξη είσπραξης ή έγγραφο ισοδύναμης αποδεικτικής αξίας π.χ. βεβαίωση προμηθευτή περί εξόφλησης της συναλλαγής. Δεν είναι αποδεκτή η πληρωμή του προμηθευτή με τη χρήση τραπεζικών μέσων πληρωμής άλλων προσώπων πέραν του δικαιούχου της στήριξης. Για την εξόφληση προμηθευτών, είναι αποδεκτή η χρήση κοινών λογαριασμών τους οποίους διατηρεί ο δικαιούχος της στήριξης.
 9. Σε περίπτωση εξόφλησης παραστατικού καθαρής αξίας έως και πεντακοσίων ευρώ μέσω μετρητών τα απαιτούμενα στοιχεία και δικαιολογητικά για τις συναλλαγές αυτές είναι: απόδειξη είσπραξης του προμηθευτή ή έγγραφο ισοδύναμης αποδεικτικής αξίας π.χ. βεβαίωση προμηθευτή περί εξόφλησης της συναλλαγής.
 10. Σε όλες τις περιπτώσεις και για κάθε συναλλαγή, πρέπει να υπάρχει επαρκής διαδρομή ελέγχου, δηλαδή να αποδεικνύεται η αγορά των αντίστοιχων επενδυτικών αγαθών και η πληρωμή τους από τον δικαιούχο της στήριξης, ανεξάρτητα εάν η συναλλαγή αυτή πραγματοποιείται με δόσεις ή με εφάπαξ καταβολή.
 11. Το σύνολο των ως άνω συναλλαγών πρέπει να αποτυπώνεται στις κατά περίπτωση και σύμφωνα με την τηρούμενη κατηγορία λογιστικών βιβλίων του δικαιούχου λογιστικές καταχωρήσεις βάσει των Ελληνικών Λογιστικών Προτύπων (Ν. 4308/2014).
 12. Ο δικαιούχος μπορεί να λαμβάνει και να εκδίδει ηλεκτρονικά τιμολόγια. Ηλεκτρονικό τιμολόγιο είναι οποιοδήποτε τιμολόγιο περιέχει τις πληροφορίες που απαιτούνται από τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα (Ν. 4308/2014) και το οποίο έχει εκδοθεί και ληφθεί σε ηλεκτρονική μορφή. Για τους σκοπούς πιστοποίησης των δαπανών της επένδυσης, τα ηλεκτρονικά τιμολόγια πρέπει να εκτυπώνονται.

13. Σε περίπτωση κατά την οποία οι προμηθευτές είναι νομικά πρόσωπα και οι καταθέσεις από τον δικαιούχο της στήριξης πραγματοποιούνται σε προσωπικό λογαριασμό και όχι σε εταιρικό του προμηθευτή, οι εξοφλούμενες δαπάνες δεν πιστοποιούνται.

Άρθρο 31

Επιτόπιοι δειγματοληπτικοί έλεγχοι και εκ των υστέρων έλεγχοι

1. Η ΕΥΔ ΠΑΑ είναι υπεύθυνη για την οργάνωση και τον καθορισμό όλων των διαδικασιών που σχετίζονται με τους επιτόπιους ελέγχους.
2. Διενεργούνται εκ των υστέρων έλεγχοι, εντός του χρονικού διαστήματος των μακροχρονίων υποχρεώσεων του δικαιούχου, σε επενδυτικές ενέργειες προκειμένου να εξακριβωθεί ότι η πράξη που περιλαμβάνει επένδυση συνεχίζει να δικαιούται χρηματοδότηση από το ΠΑΑ σύμφωνα με το κεφάλαιο ΙΙΙ.2, διαδικασία ΙΙΙ.2.6, του ΣΔΕ.
3. Στις περιπτώσεις που από τη διενέργεια των ελέγχων προκύπτουν παρατυπίες που επισείουν την ακύρωση της χρηματοδότησης της πράξης, εφαρμόζονται τα προβλεπόμενα στο σύστημα δημοσιονομικών διορθώσεων. Τα στοιχεία των εκθέσεων ελέγχου, οι τυχόν παρατυπίες αλλά και η συμμόρφωση των δικαιούχων καταχωρίζονται στο ΟΠΣΑΑ, με ευθύνη του φορέα που διενήργησε τον εν λόγω έλεγχο, σε ειδικά πεδία ελέγχων και κοινοποιείται στον ΟΠΕΚΕΠΕ.
4. Τα αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντα ποσά ενισχύσεων θα ανακτώνται σύμφωνα με τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις.

Άρθρο 32

Έκτακτοι έλεγχοι

1. Η ΕΥΔ ΠΑΑ εφόσον υπάρχουν σοβαρές ενδείξεις για την ύπαρξη παραβάσεων εθνικού ή ενωσιακού δικαίου και ειδικά κατόπιν καταγγελιών ή εισαγγελικών παραγγελιών, προβαίνει στη διενέργεια έκτακτου επιτόπιου ελέγχου και όπου απαιτείται ζητείται από τον ΟΠΕΚΕΠΕ η αναστολή της χρηματοδότησης της πράξης, σύμφωνα με το άρθρο 34.
2. Το σύνολο των απαραίτητων πληροφοριών σχετικών με την εξέταση της καταγγελίας και του πορίσματος του ελέγχου εισάγονται από την αρμόδια αρχή που διενήργησε τον έλεγχο στο ΟΠΣΑΑ.

Άρθρο 33

Έλεγχοι εποπτείας

1. Η ΕΥΔ ΠΑΑ ή ο ΟΠΕΚΕΠΕ διενεργούν ελέγχους εποπτείας για τον έλεγχο και την παρακολούθηση της εκπλήρωσης των καθηκόντων που εκχωρούνται στους φορείς, όπως αυτά περιγράφονται στις αποφάσεις εκχώρησης.
2. Στους ελέγχους εποπτείας που διενεργεί η ΕΥΔ ΠΑΑ συνδράμει η ΕΥΕ ΠΑΑ.

Άρθρο 34

Αναστολή της στήριξης

1. Σύμφωνα με το άρθρο 36 του Καν. (ΕΕ) 640/2014, ο ΟΠΕΚΕΠΕ μπορεί να αναστείλει τη στήριξη όταν κατόπιν ελέγχου εντοπίζεται μη συμμόρφωση η οποία έχει ως αποτέλεσμα την επιβολή διοικητικής κύρωσης. Η αναστολή αίρεται από τον οργανισμό πληρωμών μόλις ο δικαιούχος εκπληρώσει τις ενέργειες συμμόρφωσης έναντι των συστάσεων της αρμόδιας αρχής που διενήργησε τον έλεγχο.

2. Η μέγιστη περίοδος αναστολής δεν υπερβαίνει τους τρεις μήνες.

Άρθρο 35

Υποχρεώσεις δικαιούχων

Ο δικαιούχος αναλαμβάνει τις παρακάτω δεσμεύσεις καθώς και τις επί μέρους χρονικές προθεσμίες επίτευξής τους που αφορούν στα ακόλουθα:

1. Καθ' όλη τη διάρκεια υλοποίησης και μέχρι την ολοκλήρωση του επενδυτικού σχεδίου να μην προβεί σε ενέργειες που έχουν ως αποτέλεσμα η βαθμολογία της πρότασης να υπολείπεται: α) της βαθμολογίας του πρώτου επιλαχόντα της Περιφέρειας στην οποία υπέβαλλε την αίτηση στήριξης, ή β) εφόσον δεν υπάρχουν επιλαχόντες, της ελάχιστης βαθμολογίας επιλεξιμότητας που ορίζεται στην πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος.
2. Καθ' όλη τη διάρκεια υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου και κατά τη διάρκεια των μακροχρονίων υποχρεώσεων να υποβάλει Ενιαία Δήλωση Εκμετάλλευσης κατ' έτος και να τηρεί τις υποχρεώσεις σε σχέση με το ΟΣΔΕ και τα Μητρώα του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, όπως αυτές ισχύουν κάθε φορά.
3. Τα συλλογικά σχήματα οφείλουν, καθ' όλη τη διάρκεια υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου να διατηρούν τον κύκλο εργασιών τους σε επίπεδα όχι μικρότερα των 30.000 ευρώ.
4. Τα συλλογικά σχήματα οφείλουν, κατά τη διάρκεια των μακροχρονίων υποχρεώσεων να διατηρούν τον κύκλο εργασιών σε επίπεδα όχι μικρότερα των 30.000 ευρώ. Σε περίπτωση παραβίασης αυτού του όρου η ΔΑΟΚ απευθύνει σύσταση. Σε περίπτωση επανάληψης της παραβίασης εφαρμόζονται τα προβλεπόμενα στο άρθρο 36.
5. Να διατηρηθεί ο τόπος μόνιμης κατοικίας του φυσικού προσώπου και η έδρα του νομικού προσώπου ή του συλλογικού σχήματος στην περιοχή εφαρμογής της δράσης 4.1.2, με τους ίδιους όρους ένταξης, έως την ολοκλήρωση της περιόδου τήρησης των μακροχρονίων υποχρεώσεων.
6. Να τηρήσει τους όρους και τις προϋποθέσεις έγκρισης των επενδύσεων και να μην προβεί στις παρακάτω ενέργειες:
 - 6.1. Παύση της παραγωγικής δραστηριότητας ή μετεγκατάστασή της εκτός περιοχής προγράμματος.
 - 6.2. Αλλαγή του ιδιοκτησιακού καθεστώτος ενός στοιχείου υποδομής η οποία παρέχει στο δικαιούχο αδικαιολόγητο πλεονέκτημα (π.χ. πώληση, παραχώρηση, μη εύρεση κατά τη διενέργεια ελέγχου επένδυσης η οποία έχει συγχρηματοδοτηθεί).
 - 6.3. Ουσιαστική μεταβολή που επηρεάζει τη φύση, τους στόχους ή την εφαρμογή των όρων που θα μπορούσαν να υπονομεύσουν τους αρχικούς στόχους, όπως και τις δεσμεύσεις που προκύπτουν από τη μελέτη εξοικονόμησης ύδατος.
7. Να αναρτήσει πριν από το πρώτο αίτημα πληρωμής, πινακίδα στον χώρο πραγματοποίησης των εργασιών, σύμφωνα με τις οδηγίες που προβλέπονται στον Οδηγό Επικοινωνίας και Δημοσιότητας του ΠΑΑ 2014 - 2020. Η πινακίδα πρέπει να παραμένει μέχρι την ολοκλήρωση των μακροχρονίων υποχρεώσεων.
8. Να ανταποκριθεί σε πρόσκληση κατάρτισης.
9. Να υποβάλει την πρώτη αίτησης πληρωμής σύμφωνα με τα αναφερόμενα στο άρθρο 26.
10. Να ολοκληρώσει το φυσικό αντικείμενο και να υποβάλει το τελικό αίτημα πληρωμής εντός 3 ετών

από την ημερομηνία κατά την οποία το επενδυτικό σχέδιο θα συμπεριληφθεί σε απόφαση ένταξης.

11. Να διατηρεί σε ξεχωριστό αρχείο όλα τα παραστατικά που σχετίζονται με την υλοποίηση του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου του επενδυτικού σχεδίου ώστε να είναι δυνατή από τα αρμόδια όργανα η επαλήθευση και ο έλεγχος των πληρωμών. Τα παραστατικά διατηρούνται τουλάχιστον για 5 χρόνια από την ολοκλήρωση της υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου. Ειδικότερα σε περίπτωση παρατυπιών ή παραλείψεων, τα ανωτέρω παραστατικά φυλάσσονται στη διάθεση των αρμοδίων οργάνων τουλάχιστον για 3 χρόνια μετά από το έτος κατά το οποίο διαπιστώθηκαν οι παρατυπίες ή παραλείψεις.
12. Να καταχωρεί στα λογιστικά του βιβλία σύμφωνα με τη νομοθεσία όλες τις πράξεις που σχετίζονται με την υλοποίηση του οικονομικού αντικειμένου του επενδυτικού του σχεδίου και να παρέχει πρόσβαση στα αρμόδια ελεγκτικά όργανα.
13. Να είναι ενήμερος για τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τη χορηγούμενη ενίσχυση και για τις απαιτήσεις που αφορούν την παροχή στοιχείων στη διαχειριστική αρχή καθώς και την καταγραφή των επιδόσεων και των αποτελεσμάτων στο Δίκτυο Γεωργικής Λογιστικής Πληροφόρησης (RICA), εφόσον του ζητηθούν.
14. Να παρέχει κάθε σχετική πληροφορία προκειμένου να διευκολύνει τις υπηρεσίες που παρακολουθούν την πορεία υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου του.
15. Να αποδέχεται τους ελέγχους των άρθρων 25, 26, 28, 31, 32, 33 και 39 και να διευκολύνει τα αρμόδια όργανα προσκομίζοντας οποιαδήποτε επιπλέον παραστατικά ζητηθούν.
16. Να εφαρμόσει υδρομέτρηση, όπου απαιτείται σύμφωνα με το άρθρο 9.
17. Μετά την ολοκλήρωση του επενδυτικού σχεδίου, εφόσον απαιτείται:
 - 17.1. Να υποβάλει μελέτη υπολογισμού της πραγματικής μείωσης χρήσης ύδατος σε χρόνο που θα οριστεί στην πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος και
 - 17.2. Στη μελέτη υπολογισμού της πραγματικής μείωσης χρήσης ύδατος να αποδεικνύεται ότι έχει επιτευχθεί το ελάχιστο όριο εξοικονόμησης των πινάκων του άρθρου 9.

Άρθρο 36

Επιπτώσεις από την αθέτηση όρων, προϋποθέσεων και υποχρεώσεων

1. Αθέτηση των δεσμεύσεων των παραγράφων 1, 2, 3, 6.1, 6.3, 9, 10, 14, 15 του άρθρου 35 οδηγεί σε απένταξη. Η δημόσια οικονομική ενίσχυση που τυχόν έχει καταβληθεί ανακτάται στο σύνολό της εντόκως ως αχρεωστήτως καταβληθείσα σύμφωνα με τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις. Στην περίπτωση που η αθέτηση διαπιστωθεί κατά την διάρκεια των μακροχρόνιων υποχρεώσεων το σύνολο της δημόσιας δαπάνης που του έχει καταβληθεί επιστρέφεται εντόκως. Η αθέτηση των δεσμεύσεων των παραγράφων 6.2, 16 και 17 του άρθρου 35 οδηγεί σε ανάκτηση του ποσού που έχει καταβληθεί για τη συγκεκριμένη επενδυτική δαπάνη.
2. Αθέτηση της δέσμευσης της παραγράφου 4 του άρθρου 35, οδηγεί σε υποχρέωση επιστροφής ποσού ίσου με τόσα πέμπτα της συνολικής δημόσιας οικονομική ενίσχυσης, όσα τα έτη που υπολείπονται για τη συμπλήρωση της πενταετίας των μακροχρόνιων υποχρεώσεων.
3. Σε περίπτωση αλλαγής του τύπου μόνιμης κατοικίας κατά τη διάρκεια υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου ο δικαιούχος υποχρεούται να υποβάλλει αίτημα τροποποίησης του επενδυτικού σχεδίου το οποίο μπορεί να επιφέρει μείωση της έντασης ενίσχυσης σύμφωνα με τον πίνακα της παραγράφου 1

του άρθρου 16. Η αλλαγή του τόπου μόνιμης κατοικίας δεν μπορεί να οδηγήσει σε αύξηση της έντασης ενίσχυσης.

4. Αθέτηση της δέσμευσης της παραγράφου 7 του άρθρου 35 έχει ως συνέπεια τη μη εκκαθάριση του αιτήματος πληρωμής έως ότου αναρτηθεί η πινακίδα, σύμφωνα με τις προβλεπόμενες προδιαγραφές κατασκευής της. Σε περίπτωση που η παρατυπία διαπιστωθεί κατά τη διάρκεια των μακροχρονίων υποχρεώσεων η ΔΑΟΚ απευθύνει σύσταση. Σε περίπτωση μη συμμόρφωσης ο δικαιούχος επιστρέφει το 5 % της εγκεκριμένης δημόσιας δαπάνης.
5. Αθέτηση της δέσμευσης της παραγράφου 8 του άρθρου 35 έχει ως συνέπεια:
 - 5.1. Σε περίπτωση που η κλήση για κατάρτιση γίνει πριν την αποπληρωμή του επενδυτικού σχεδίου και ο δικαιούχος δεν ανταποκριθεί χωρίς να συντρέχουν λόγοι ανωτέρας βίας, η δημόσια δαπάνη που του αναλογεί μειώνεται κατά 10%.
 - 5.2. Σε περίπτωση που η κλήση για κατάρτιση γίνει μετά την αποπληρωμή του επενδυτικού του σχεδίου και ο δικαιούχος δεν ανταποκριθεί χωρίς να συντρέχουν λόγοι ανωτέρας βίας, επιστρέφει το 10% της ενίσχυσης που του έχει καταβληθεί ως αχρεωστήτως καταβληθείσα.
6. Αθέτηση της δέσμευσης της παραγράφου 11 του άρθρου 35 ως προς τη διατήρηση των παραστατικών σε ξεχωριστό αρχείο οδηγεί σε σύσταση από τη ΔΑΟΚ. Σε περίπτωση μη συμμόρφωσης κατά τον επανέλεγχο επιβάλλεται μείωση κατά την υλοποίηση ή επιστροφή κατά την περίοδο των μακροχρονίων υποχρεώσεων ποσού που αντιστοιχεί στο 1% της εγκεκριμένης δημόσιας δαπάνης. Στην περίπτωση μη εύρεσης των παραστατικών κατά την υλοποίηση επιβάλλεται μείωση ποσού ίσου με το 100% της δημόσιας δαπάνης που αντιστοιχεί στο μη ευρεθέν παραστατικό. Στην περίπτωση μη εύρεσης των παραστατικών κατά την περίοδο των μακροχρονίων υποχρεώσεων επιβάλλεται επιστροφή ποσού ίσου με το 50% της δημόσιας δαπάνης που αντιστοιχεί στο μη ευρεθέν παραστατικό.
7. Σε περίπτωση μη ανταπόκρισης σε κλήση για παροχή στοιχείων στη διαχειριστική αρχή ή σε περίπτωση μη ανταπόκρισης στο πλαίσιο του προγράμματος RICA, η δημόσια δαπάνη μειώνεται κατά 2% κατά τη διάρκεια της υλοποίησης ή επιστρέφεται το 2% αυτής ως αχρεωστήτως καταβληθείσα στην περίπτωση που η άρνηση της συνεργασίας συμβεί κατά τη διάρκεια των μακροχρονίων υποχρεώσεων.
8. Αθέτηση της δέσμευσης της παραγράφου 13 του άρθρου 35 ως προς την τήρηση των λογιστικών βιβλίων οδηγεί σε σύσταση από τη ΔΑΟΚ, προκειμένου ο δικαιούχος να συμμορφωθεί εντός τριμήνου. Σε περίπτωση μη συμμόρφωσης κατά τον επανέλεγχο, ο δικαιούχος έχει κύρωση ίση με το 2% της εγκεκριμένης δημόσιας δαπάνης. Αθέτηση της δέσμευσης ως προς την παροχή πρόσβασης στα αρμόδια ελεγκτικά όργανα έχει ως συνέπεια την απένταξη από τη δράση που έχει ενταχθεί. Η δημόσια οικονομική ενίσχυση που τυχόν του έχει καταβληθεί ανακτάται εν μέρει ή στο σύνολό της εντόκως ως αχρεωστήτως καταβληθείσα σύμφωνα με τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις.

Άρθρο 37

Ανωτέρα βία και εξαιρετικές περιστάσεις

1. Λόγος ανωτέρας βίας συντρέχει όταν η ανθρώπινη σκέψη και πρόνοια δεν μπορεί να προβλέψει και να προλάβει το επιζήμιο γεγονός. Ως περιπτώσεις ανωτέρας βίας και εξαιρετικών περιστάσεων είναι δυνατόν να χαρακτηριστούν ιδίως οι ακόλουθες περιπτώσεις:
 - 1.1. Θάνατος του δικαιούχου.
 - 1.2. Μακροχρόνια ανικανότητα του δικαιούχου προς εργασία.

- 1.3. Απαλλοτρίωση του συνόλου ή σημαντικού τμήματος της εκμετάλλευσης του δικαιούχου ή των ακινήτων του συλλογικού σχήματος, εφόσον δεν ήταν προβλέψιμη κατά την ημέρα υποβολής της αίτησης.
 - 1.4. Σοβαρή φυσική καταστροφή που προκαλεί σημαντική ζημιά στην εκμετάλλευση του δικαιούχου ή στις εγκαταστάσεις του συλλογικού σχήματος.
 - 1.5. Καταστροφή, λόγω ατυχήματος, των κτιρίων της εκμετάλλευσης του δικαιούχου ή των εγκαταστάσεων του συλλογικού σχήματος που προορίζονταν για την παραγωγή προϊόντων ή την εκτροφή των ζώων.
 - 1.6. Επιζωοτία ή νόσος των φυτών, που πλήττει ένα μέρος ή το σύνολο των ζώων ή των καλλιεργειών, αντιστοίχως, του δικαιούχου.
2. Οι αποφάσεις σχετικά με τις περιπτώσεις ανωτέρας βίας και εξαιρετικών περιστάσεων λαμβάνονται κατά περίπτωση, βάσει αποδεικτικών στοιχείων και εφαρμόζοντας την αρχή της ανωτέρας βίας στο πλαίσιο του γεωργικού δικαίου της Ένωσης, συμπεριλαμβανομένης της νομολογίας του Δικαστηρίου.
 3. Οι περιπτώσεις ανωτέρας βίας και οι εξαιρετικές περιστάσεις εξετάζονται μόνο στην περίπτωση που κοινοποιούνται εγγράφως στην οικεία ΔΑΟΚ της Περιφέρειας μαζί με τα σχετικά αποδεικτικά στοιχεία, εντός διαστήματος δεκαπέντε εργάσιμων ημερών από τη στιγμή που ο δικαιούχος ή ο έλκων εξ' αυτού δικαιώματα είναι σε θέση να το πράξει.
 4. Με απόφαση του Περιφερειάρχη, μετά από εισήγηση της ΔΑΟΚ και αποδοχή της από τη ΔΑΟΠ, αναγνωρίζονται οι περιπτώσεις ανωτέρας βίας ή οι εξαιρετικές περιστάσεις και εκδίδονται οι σχετικές αποφάσεις.

Άρθρο 38

Επιβολή κυρώσεων

1. Στην περίπτωση που από τη διενέργεια ελέγχων προκύπτουν παρατυπίες που επισύρουν την επιβολή κυρώσεων, το όργανο που διενήργησε τον έλεγχο προβαίνει στις απαραίτητες ενέργειες για την έκδοση απόφασης δημοσιονομικής διόρθωσης και ενημερώνει το ΟΠΣΑΑ προκειμένου να ανακτηθούν τα αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντα ποσά.
2. Τα αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντα ποσά δημόσιας οικονομικής ενίσχυσης ανακτώνται σύμφωνα με τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις.

Άρθρο 39

Τελικές διατάξεις

1. Η ΕΥΕ ΠΑΑ και ο ΟΠΕΚΕΠΕ διατηρούν το δικαίωμα συμμετοχής στις επιτόπιες επισκέψεις των Επιτροπών κατά τις οποίες πραγματοποιείται και η διαδικασία της πιστοποίησης της ολοκλήρωσης των επενδυτικών σχεδίων. Επιπλέον, η ΕΥΕ ΠΑΑ και ο ΟΠΕΚΕΠΕ δύνανται να πραγματοποιήσουν επιτόπιες επισκέψεις στις επενδύσεις μετά την αποστολή των Πρακτικών των Ελέγχων των Επιτροπών. και πριν την εκκαθάριση της δαπάνης. Η ΕΥΕ ΠΑΑ συμμετέχει στις επιτόπιες επισκέψεις ύστερα από εντολή του Προϊσταμένου της με τουλάχιστον δύο υπαλλήλους της.

2. Η παρούσα να αναρτηθεί στο «ΔΙΑΥΓΕΙΑ», στην ιστοσελίδα του ΕΣΠΑ, του ΠΑΑ, του ΥΠΑΑΤ και στις σχετικές ιστοσελίδες των Περιφερειών.
3. Η παρούσα ισχύει από την ημερομηνία δημοσίευσής της στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης.

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης.

Ο ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΣΚΡΕΚΑΣ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1

(Το παράρτημα αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα της Υ.Α. 4950/25-09-2020)

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΣΥΝΤΑΞΗΣ ΜΕΛΕΤΩΝ ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΗΣΗΣ ΥΔΑΤΟΣ

Οι προδιαγραφές των απαιτούμενων μελετών εξοικονόμησης ύδατος και ειδικότερα:

- της μελέτης εκτίμησης της δυνητικής εξοικονόμησης ύδατος και
- της μελέτης υπολογισμού της πραγματικής μείωσης της χρήσης του ύδατος

καθορίζονται στην Υπουργική Απόφαση 165/20277/6-2-2018 (ΦΕΚ 863 Β').

Για τους υπολογισμούς των μελετών πρέπει να ληφθούν υπόψη:

- Οι καθαρές ανάγκες και η αρδευτική κατανάλωση των κύριων καλλιεργειών του οικείου Υδατικού Διαμερίσματος που αναφέρονται στα αντίστοιχα Σχέδια Διαχείρισης Λεκάνης Απορροής Ποταμών (1^η αναθεώρηση).
- Η ΚΥΑ Φ16/6631/1-6-1989 (ΦΕΚ 428 Β') «Προσδιορισμός κατώτατων και ανώτατων ορίων των αναγκαίων ποσοτήτων για την ορθολογική χρήση νερού στην άρδευση», για τις λοιπές καλλιέργειες.
- Οι διευκρινιστικές οδηγίες επί βασικών εννοιών γεωργοτεχνικοοικονομικών μελετών της Δ/σης Εγγείων Βελτιώσεων & Εδαφοϋδατικών Πόρων οι οποίες είναι αναρτημένες στην ιστοσελίδα του Υπουργείου
[http://www.minagric.gr/images/stories/docs/agrotis/Egeies Beltioseis/sxediasmos_egg_ergon/4_i_ii_TEXNIKES_PRODIAGRAFES_GEORGOTECHNIKOΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΝ_MELETON.pdf](http://www.minagric.gr/images/stories/docs/agrotis/Egeies_Beltioseis/sxediasmos_egg_ergon/4_i_ii_TEXNIKES_PRODIAGRAFES_GEORGOTECHNIKOΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΝ_MELETON.pdf)

Οι επενδύσεις στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις σχετικές με την άρδευση πρέπει να είναι πλήρως συμβατές με τα Σχέδια Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών (ΣΔΛΑΠ) της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ όπως αναθεωρήθηκαν το 2017 (1^η αναθεώρηση).

Στην ιστοσελίδα <http://wfdver.ypeka.gr/el/home-gr/> του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας είναι αναρτημένα:

- Τα Σχέδια Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών:
Ακολουθώντας τις επιλογές: ΣΧΕΔΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΛΑΠ> ΕΓΚΕΚΡΙΜΕΝΑ ΣΧΕΔΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ 1^Η ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗ > Υδατικό διαμέρισμα **Περιφέρειας ενδιαφέροντος**> ΕΓΚΕΚΡΙΜΕΝΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΛΕΚΑΝΩΝ ΑΠΟΡΡΟΗΣ ΠΟΤΑΜΟΥ 1^Η ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗ – αρχείο pdf> Κεφάλαιο 6, υπόγεια ύδατα 6.2 και κεφάλαιο 9, Πρόγραμμα Μέτρων.
- Οι χάρτες των Υδατικών Συστημάτων
Ακολουθώντας τις επιλογές: ΓΕΩΠΥΛΗ> ΕΙΣΟΔΟΣ ΣΤΗ ΓΕΩΠΥΛΗ >
Χαρτογραφικό Υπόβαθρο: Ορθοφωτογραφίες, ΕΚΧΑ,
Εγκεκριμένα Σχέδια Διαχείρισης ΛΑΠ στο πλαίσιο της Οδηγίας 2000/60-1^η αναθεώρηση,
Υπόγεια Υδατικά Συστήματα-1^η αναθεώρηση,
Διάκριση της Κατάστασης Υδατικών Συστημάτων: Κατηγοριοποίηση ανά Ποσοτική Κατάσταση, επιλογή Διοικητικής Διάρθρωσης ΕΛΣΤΑΤ και χρήση συντεταγμένων ή εστίαση.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2

(Το παράρτημα αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα της Υ.Α. 4950/25-09-2020)

ΕΛΑΧΙΣΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΜΙΣΘΩΣΗΣ / ΠΑΡΑΧΩΡΗΣΗΣ ΑΚΙΝΗΤΟΥ ΑΝΑ ΕΠΕΝΔΥΣΗ

Κατηγορία επένδυσης	Ελάχιστη διάρκεια (έτη)
Γεωτρήσεις / πηγάδια - φρέατα	12
Γεωργικές κατασκευές (αντλιοστάσιο, δεξαμενές που απαιτούν εκσκαφές ή επιχώσεις φυσικού εδάφους)	12
Εξοπλισμός που ενσωματώνεται σε γεωργικές εγκαταστάσεις και κατασκευές (π.χ. αντλία άρδευσης)	12

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3

(Το Παράρτημα αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα της Υ.Α. 4950/25-09-2020)

ΕΤΗ ΠΑΛΑΙΟΤΗΤΑΣ – ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΑΠΛΗΣ ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ

Εφαρμόζονται περιορισμοί ως προς την αντικατάσταση εξοπλισμού που υπάρχει στην εκμετάλλευση και δεν έχει αποσβεστεί. Ο πίνακας του παρόντος παραρτήματος παρέχει πληροφορίες σχετικά με τη διάρκεια της απόσβεσης του εξοπλισμού της εκμετάλλευσης (δεύτερη στήλη), του συντελεστή ετήσιας σταθερής απόσβεσης που εφαρμόζεται για τον υπολογισμό της αναπόσβεστης αξίας (τρίτη στήλη), και για το αν και πόσα έτη πριν την ολοκλήρωση των ετών απόσβεσης μπορεί να αντικατασταθεί μία επένδυση από μία νέα ώστε να απομένει έως και το 20% των ετών απόσβεσης (τέταρτη στήλη).

Κατηγορία του στοιχείου ενεργητικού της εκμετάλλευσης	Περίοδος απλής αντικατάστασης	Συν/στής απόσβεσης /έτος	Αντικατάσταση με μείωση της δαπάνης (έτη απόσβεσης που απομένουν ≤ 20%)
Γεωργικές κατασκευές (αντλιοστάσιο, δεξαμενές που απαιτούν εκσκαφές ή επιχώσεις φυσικού εδάφους)	30	3,33%	6
Γεωτρήσεις/ Πηγάδια - Φρέατα	25	4,00%	5
Αντλίες	20	5,00%	4
Ηλεκτρογεννήτριες και μηχανολογικός εξοπλισμός επαναχρησιμοποίησης υδάτων	12	8,33%	2
Αρδευτικά συστήματα (αφορά αντικατάσταση από ίδιου τύπου αρδευτικό σύστημα)	8	12,50%	2
Εξοπλισμός Η/Υ, κύριος και περιφερειακός και λογισμικό	5	20,00%	1
Λοιπά μηχανήματα και εξοπλισμός εκτός Η/Υ και λογισμικού	10	10%	2

Παράδειγμα για τη χρήση του ανωτέρω πίνακα:

Έστω ότι υποψήφιος αιτείται τη στήριξη αγοράς καινούργιας αντλίας νερού με αιτούμενη δαπάνη 5.000€ ενώ διαθέτει μηχάνημα ίδιας χρήσης ηλικίας 18 ετών σύμφωνα με τα τηρούμενα λογιστικά στοιχεία.

Πρώτα ελέγχουμε αν τα έτη για τα οποία πρέπει να υπολογιστεί η απόσβεση είναι λιγότερα ή ίσα προς το 20% των συνολικών ετών που αναφέρονται στο πίνακα για τη συγκεκριμένη επένδυση.

Τα έτη παλαιότητας μετά τα οποία μπορεί να αντικατασταθεί η αντλία σύμφωνα με το παραπάνω πίνακα είναι 20 και συνεπώς τα έτη για τα οποία πρέπει να υπολογιστεί η απόσβεση είναι 2 (=20-18). Άρα $2/20 = 0,10\%$ το οποίο είναι μικρότερο από 20% και συνεπώς προχωρούμε στον υπολογισμό της επιλέξιμης δαπάνης.

Η επιλέξιμη δαπάνη υπολογίζεται ως εξής:

Αιτούμενη δαπάνη - (αιτούμενη δαπάνη χουντελεστή απόσβεσης (στήλη 2 πίνακα) x έτη που υπολείπονται για την απόσβεση)

$$5.000€ - (5.000€ \times 5,00\% \times 2) = 5.000€ - (250€ \times 2) = 4.500€$$

Διευκρίνιση: Δεν είναι επιλέξιμη η αντικατάσταση παλαιάς γεώτρησης ή παλαιού πηγαδιού με νέα/νέο, εφόσον η παλαιά γεώτρηση ή παλαιό πηγάδι παραμένει λειτουργική/ό, ασχέτως εάν έχει πλήρως αποσβεστεί.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4

(Το παράρτημα αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα της Υ.Α. 4950/25-09-2020)

ΕΥΛΟΓΟ ΚΟΣΤΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ**9.1 Εύλογο κόστος υλοποίησης μηχανολογικού και λοιπού εξοπλισμού****Πίνακας 9.1.1 Αρδευτικά συστήματα**

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗΣ ΔΑΠΑΝΗΣ	ΑΝΩΤΑΤΗ ΕΠΙΛΕΞΙΜΗ ΔΑΠΑΝΗ
Στάγδην αροτραίων καλλιεργειών	170€/στρ
Στάγδην δέντρων κανονικής φύτευσης	220 €/στρ
Στάγδην δέντρων πυκνής φύτευσης	300 €/στρ
Στάγδην αμπελώνων	410 €/στρ
Στάγδην λαχανικών ή ανθέων υπαίθρου	255 €/στρ

Πίνακας 9.1.2 Ηλεκτροπαραγωγή ζεύγη (Η/Ζ) (γεννήτριες) πετρελαίου

ΚVA	ΑΝΩΤΑΤΗ ΕΠΙΛΕΞΙΜΗ ΔΑΠΑΝΗ	ΚVA	ΑΝΩΤΑΤΗ ΕΠΙΛΕΞΙΜΗ ΔΑΠΑΝΗ
8	2.350€	16	4.000€
9	2.600€	17	4.200€
10	2.850€	18	4.500€
11	3.000€	19	4.700€
12	3.200€	20-22	5.000€
13	3.400€	23-25	5.400€
14	3.600€	26-30	6.000€
15	3.800€		

- Οι ανωτέρω τιμές δύνανται να προσαυξάνονται κατά 15% όταν τεκμηριώνεται ότι στα τεχνικά χαρακτηριστικά της γεννήτριας περιλαμβάνεται η δυνατότητα σύνδεσης με πίνακα αυτόματης μεταγωγής.
- Στις ανωτέρω τιμές των Η/Ζ δεν περιλαμβάνεται το εύλογο κόστος αγοράς και εγκατάστασης του πίνακα μεταγωγής ΔΕΗ - γεννήτρια ανεξάρτητα από την δυναμικότητα της γεννήτριας, ως εξής:
 - Πίνακες Χειροκίνητης Μεταγωγής Η/Ζ 800 ευρώ
 - Πίνακες Αυτόματης Μεταγωγής Η/Ζ 1.350 ευρώ

Πίνακας 9.1.3 Φωτοβολταϊκά συστήματα

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗΣ ΔΑΠΑΝΗΣ	ΑΝΩΤΑΤΗ ΕΠΙΛΕΞΙΜΗ ΔΑΠΑΝΗ
Φωτοβολταϊκό συνδεδεμένο με σταθερές βάσεις	1.100 €/kW
Αυτόνομο φωτοβολταϊκό με σταθερές βάσεις	2.800 €/kW
Φωτοβολταϊκό συνδεδεμένο στο δίκτυο με ιχνηλάτες (trackers)	1.250 €/kW
Αυτόνομο φωτοβολταϊκό με ιχνηλάτες (trackers)	3.100 €/kW

- Οι επιλέξιμες δαπάνες του ανωτέρω πίνακα αφορούν στην αγορά, μεταφορά και εγκατάσταση του σχετικού εξοπλισμού

9.2 Εύλογο κόστος υλοποίησης εγγείων βελτιώσεων

Πίνακας 9.2.1 Δαπάνες γεώτρησης

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗΣ ΔΑΠΑΝΗΣ	ΑΝΩΤΑΤΗ ΕΠΙΛΕΞΙΜΗ ΔΑΠΑΝΗ
Γεώτρηση χωρίς δοκιμαστική άντληση	1.500€ + 90€/μέτρο
Γεώτρηση με δοκιμαστική άντληση	2.800€ + 96,5€/μέτρο

1. Οι τιμές δεν περιλαμβάνουν το υποβρύχιο αντλητικό συγκρότημα και τον ηλεκτρικό πίνακα για τα οποία θα προσκομίζονται 3 προσφορές.
2. Οι τιμές δεν αφορούν την περίπτωση διάνοιξης πηγαδιού-φρέατος για την οποία θα προσκομίζονται 3 προσφορές.

Πίνακας 9.2.2 Δεξαμενές που απαιτούν εκσκαφές ή επιχώσεις φυσικού εδάφους και χρησιμεύουν για την αποθήκευση νερού βροχής

ΧΩΡΙΤΙΚΟΤΗΤΑ V (m ³)	ΑΝΩΤΑΤΗ ΕΠΙΛΕΞΙΜΗ ΔΑΠΑΝΗ
50	1.700€
100	2.600€
150	3.300€
200	3.900€
300	5.000€
400	6.000€
500	6.900€
750	8.800€
1.000	10.500€
1.250	12.000€
1.500	13.400€
1.750	14.800€
2.000	16.000€
2.500	18.300€
3.000	20.500€
3.500	22.500€
4.000	24.400€
4.500	26.200€
5.000	28.000€
6.000	31.300€
7.000	34.300€
8.000	37.200€
9.000	40.000€
10.000	42.700€
11.000	45.200€
12.000	47.700€
13.000	50.100€
14.000	52.400€
15.000	54.600€
16.000	56.800€
17.000	58.900€
18.000	61.000€
19.000	63.100€
20.000 και άνω	3,25 €/m ³

1. Οι τιμές αφορούν χωμάτινες δεξαμενές και περιλαμβάνουν εκσκαφές σε εδάφη γαιώδη-ημιβραχώδη, φόρτωση και απομάκρυνση αποβλήτων εκσκαφών, εξυγιαντικές στρώσεις με φυσικά αμμοχάλικα, κατασκευή επιστρώματος μεμβράνης από διαβαθμισμένο θραυστό υλικό, στεγανοποίηση με μεμβράνη πολυαιθυλενίου, γεώφασμα προστασίας στεγανοποιητικής μεμβράνης.
2. Για τις τιμωμένες δεξαμενές νερού έως 500 m³, η ανώτατη επιλέξιμη δαπάνη ανέρχεται στα 105 €/m³.
3. Για διαφορετικού τύπου δεξαμενές (π.χ. μεταλλικές) που απαιτούν εκσκαφές ή επιχώσεις φυσικού εδάφους θα προσκομίζονται 3 προσφορές.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 5

(Το παράρτημα αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα της ΥΑ 4950/25-09-2020)

ΑΝΩΤΑΤΗ ΕΠΙΛΕΞΙΜΗ ΔΑΠΑΝΗ ΑΝΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

Α. Εξοπλισμός
Η δαπάνη αγοράς, μεταφοράς και εγκατάστασης φωτοβολταϊκού συστήματος δεν μπορεί να υπερβαίνει τα 10.000 ευρώ.
Β. Γενικές δαπάνες
1) Η δαπάνη σύνταξης και υποβολής της αίτησης στήριξης δεν μπορεί να υπερβαίνει τα 1.500 ευρώ.
2) Η δαπάνη τεχνικής στήριξης στο πλαίσιο της Δράσης 4.1.2 δεν μπορεί να υπερβαίνει τα 1.500 ευρώ.
3) Η δαπάνη για την εκπόνηση μελέτης δυναμικής εξοικονόμησης κατανάλωσης ύδατος δεν μπορεί να υπερβαίνει τα 2.000 ευρώ.
4) Η δαπάνη για την εκπόνηση μελετών εγκατάστασης και εφαρμογής δικτύου ολοκληρωμένων λύσεων (π.χ. γεωργία ακριβείας) δεν μπορεί να υπερβαίνει τα 500 ευρώ.
5) Η δαπάνη για την τοποθέτηση της επεξηγηματικής πινακίδας δεν μπορεί να υπερβαίνει τα 150 ευρώ.
Γ. Αμοιβές εργατών γης
Οι επιλέξιμες δαπάνες για αμοιβές εργατών γης δεν μπορούν, ανά μικτό ημερομίσθιο, να υπερβαίνουν το ποσό των 34,03 ευρώ ή το ημερομίσθιο ανειδίκευτου εργάτη σύμφωνα με την Εθνική Γενική Συλλογική Σύμβαση Εργασίας (Ε.Γ.Σ.Σ.Ε.), όπως ισχύει κάθε φορά.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 6

(Το παράρτημα αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα της ΥΑ 4950/25-09-2020)

ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ, ΚΑΤΑΒΟΛΗΣ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΚΑΙ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ**Α. Αίτηση Προκαταβολής - Φάκελος αίτησης και Δικαιολογητικά**

Οι δικαιούχοι της δράσης 4.1.2 του υπομέτρου 4.1, έχουν δικαίωμα να υποβάλλουν φάκελο προκαταβολής σύμφωνα με το άρθρο 26 της ΥΑ, η μορφή και τα περιεχόμενα του οποίου είναι σύμφωνα με τυποποιημένα υποδείγματα. Ο φάκελος προκαταβολής πρέπει να περιέχει τα ακόλουθα:

1. **Αίτηση προκαταβολής**, συμπληρωμένη όπως εκτυπώνεται μετά την ηλεκτρονική της υποβολή στο ΠΣΚΕ, υπογεγραμμένη, με θεώρηση για το γνήσιο της υπογραφής από τον δικαιούχο. Η αίτηση υπογράφεται, χωρίς θεώρηση για το γνήσιο της υπογραφής, και από τον συντάκτη του φακέλου της προκαταβολής. Η αίτηση επέχει θέση υπεύθυνης δήλωσης του άρθρου 8 του Ν. 1599/1986 (ΦΕΚ 75 Α'). Συνεπώς, πρέπει να εμφανίζει ταυτότητα περιεχομένου με τα απαιτούμενα δικαιολογητικά.
2. **Πρωτότυπη εγγυητική επιστολή** η οποία είναι συμπληρωμένη σύμφωνα με υπόδειγμα εγκυκλίου του ΟΠΕΚΕΠΕ και έχει εκδοθεί α) από τράπεζα ή άλλο χρηματοπιστωτικό οργανισμό που έχει από το νόμο το δικαίωμα έκδοσης εγγυητικών επιστολών, β) υπέρ του Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε., γ) με διάρκεια αορίστου χρόνου και δ) για ποσό ίσο με το 100% του ποσού της αιτούμενης προκαταβολής.
3. **Γενικά νομιμοποιητικά δικαιολογητικά δικαιούχου**
Στοιχεία τραπεζικού λογαριασμού πίστωσης της προκαταβολής, τα οποία υποβάλλονται με βεβαίωση της τράπεζας για το άνοιγμα τραπεζικού λογαριασμού για τους σκοπούς της προκαταβολής στην οποία εμφανίζονται με ευκρίνεια ο αριθμός του λογαριασμού σε μορφή IBAN και τα στοιχεία του δικαιούχου του λογαριασμού. Σημειώνεται πως για την αίτηση προκαταβολής ο δικαιούχος πρέπει να ανοίξει τραπεζικό λογαριασμό ο οποίος θα χρησιμοποιείται αποκλειστικά για τη διαχείριση της προκαταβολής και για την εξόφληση δαπανών για την υλοποίηση του επενδυτικού σχεδίου. Ο δικαιούχος αναλαμβάνει την υποχρέωση με την πρώτη αίτηση πληρωμής να καταβάλει τους τόκους που θα δημιουργηθούν από τη διαχείριση της προκαταβολής, με κατάθεση στον τραπεζικό λογαριασμό υπέρ Ε.Λ.Ε.Γ.Ε.Π. που τηρεί ο Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε. προκειμένου να αποδεσμευτεί η εγγυητική επιστολή. Ο λογαριασμός πίστωσης της προκαταβολής δύναται να είναι άτοκος.
4. **Δικαιολογητικά φερεγγυότητας δικαιούχου νομικού προσώπου ή συλλογικού σχήματος**
 - 4.1. **Πιστοποιητικό μη πτώχευσης** και μη υποβολής αίτησης για πτώχευση.
 - 4.2. **Πιστοποιητικό μη θέσης σε αναγκαστική διαχείριση** και μη υποβολής αίτησης για θέση σε αναγκαστική διαχείριση.

Β. Αίτηση Πληρωμής - Φάκελος αίτησης και Δικαιολογητικά

Οι δικαιούχοι της δράσης 4.1.2 του υπομέτρου 4.1, για την καταβολή της αναλογούσας δημόσιας οικονομικής στήριξης του επενδυτικού σχεδίου, πρέπει να υποβάλουν φάκελο πληρωμής η μορφή και τα περιεχόμενα του οποίου είναι σύμφωνα με τα τυποποιημένα υποδείγματα. Ο φάκελος πληρωμής πρέπει να περιέχει τα ακόλουθα:

1. **Αίτηση πληρωμής**, συμπληρωμένη όπως εκτυπώνεται μετά την ηλεκτρονική της υποβολή στο ΠΣΚΕ, υπογεγραμμένη από το συντάκτη του αιτήματος πληρωμής και από το δικαιούχο με θεώρηση του γνήσιου της υπογραφής. Η αίτηση επέχει θέση υπεύθυνης δήλωσης του άρθρου 8 του Ν. 1599/1986 (ΦΕΚ 75 Α'). Συνεπώς, πρέπει να εμφανίζει ταυτότητα περιεχομένου με τα απαιτούμενα δικαιολογητικά.
2. **Αριθμημένος κατάλογος υποβαλλόμενων παραστατικών**. Έπεται ότι τα δικαιολογητικά του φυσικού φακέλου πρέπει να φέρουν την αντίστοιχη αρίθμηση.

3. Γενικά νομιμοποιητικά δικαιολογητικά δικαιούχου.

- 3.1. Στοιχεία δηλούμενου λογαριασμού πίστωσης της πληρωμής, τα οποία υποβάλλονται με φωτοαντίγραφο της 1ης σελίδας του τραπεζικού βιβλιαρίου ή σχετική βεβαίωση της τράπεζας ή αντίγραφο κίνησης λογαριασμού (extrait) ή σχετική εκτύπωση μέσω του web-banking της τράπεζας, όπου εμφανίζονται με ευκρίνεια ο αριθμός του λογαριασμού σε μορφή IBAN και τα στοιχεία του δικαιούχου του λογαριασμού.
- 3.2. Βεβαίωση μόνιμης κατοικίας για τα φυσικά πρόσωπα.
- 3.3. Βεβαίωση μεταβολών του καταστατικού στο ΓΕΜΗ (απαιτείται μόνο για τα νομικά πρόσωπα του εμπορικού δικαίου) ή από το κατάλληλο μητρώο εγγραφής (απαιτείται μόνο για τα συλλογικά σχήματα).
- 3.4. Αντίγραφο του τελευταίου ισχύοντος καταστατικού εφόσον έχει τροποποιηθεί σε σχέση με αυτό που προσκομίστηκε με την αίτηση στήριξης (απαιτείται για τα νομικά πρόσωπα του εμπορικού δικαίου και για τα συλλογικά σχήματα).

4. Δικαιολογητικά φερεγγυότητας δικαιούχου νομικού προσώπου ή συλλογικού σχήματος.

- 4.1. Πιστοποιητικό μη πτώχευσης και μη υποβολής αίτησης για πτώχευση,
- 4.2. Πιστοποιητικό μη θέσης σε αναγκαστική διαχείριση και μη υποβολής αίτησης για θέση σε αναγκαστική διαχείριση.

5. Δικαιολογητικά πιστοποίησης του φυσικού αντικειμένου.

- 5.1. Γεωργικές κατασκευές (όπως αντλιοστάσιο, δεξαμενές που απαιτούν εκσκαφές ή επιχώσεις φυσικού εδάφους).

5.1.1. **Αντίγραφο της εγκεκριμένης άδειας δόμησης**, συνοδευόμενο από τα εγκεκριμένα αρχιτεκτονικά σχέδια. Στην περίπτωση που δεν προβλέπεται η έκδοση οικοδομικής άδειας για κάποια κατασκευή, θα πρέπει να προσκομίζεται άδεια εργασιών μικρής κλίμακας σύμφωνα με το Άρθρο 29 του νόμου 4495/2017 (ΦΕΚ 167 Α΄) «Έλεγχος και προστασία του Δομημένου Περιβάλλοντος και άλλες διατάξεις», όπως ισχύει κάθε φορά ή έγγραφη γνωστοποίηση στις Υπηρεσίες Δόμησης (ΥΔΟΜ) ή βεβαίωση απαλλαγής από τις ΥΔΟΜ, σύμφωνα με το άρθρο 48 του νόμου 4178/2013 (ΦΕΚ 174 Α΄) «Αντιμετώπιση της αυθαίρετης δόμησης, περιβαλλοντικό ισοζύγιο και άλλες διατάξεις», όπως ισχύει κάθε φορά. Εφόσον η αίτηση πληρωμής αφορά σε μέρος των οικοδομικών εργασιών, τότε προσκομίζεται η άδεια δόμησης χωρίς θεώρηση από την ΥΔΟΜ, συνοδευόμενη επίσης από πλήρη σειρά θεωρημένων αρχιτεκτονικών σχεδίων. Στην περίπτωση αυτή, η θεωρημένη άδεια δόμησης, προσκομίζεται με την αίτηση πληρωμής η οποία συμπεριλαμβάνει τις εργασίες ολοκλήρωσης της κατασκευής, χωρίς να απαιτείται εκ νέου η προσκόμιση των αρχιτεκτονικών σχεδίων εκτός εάν έχουν τροποποιηθεί. Η άδεια δόμησης πρέπει να εκδίδεται στο όνομα του δικαιούχου της στήριξης.

5.1.2. **Αναλυτική επιμέτρηση** υπογεγραμμένη και σφραγισμένη από τον επιβλέποντα μηχανικό στην οποία καταγράφονται όλα τα ποσοτικά στοιχεία των εργασιών που έχουν ήδη εκτελεστεί για κάθε διακριτό τμήμα των εγκαταστάσεων και αφορούν στο εγκεκριμένο φυσικό αντικείμενο του έργου. Δεν καταγράφονται εργασίες οι οποίες δεν έχουν εκτελεστεί, ακόμα και στην περίπτωση που αυτές έχουν προτιμολογηθεί.

5.1.3. **Άδεια χρήσης ύδατος από την αρμόδια υπηρεσία** στο όνομα του δικαιούχου της στήριξης, όπου απαιτείται,.

5.2. Γεωτρήσεις και Πηγάδια - Φρέατα

5.2.1. **Άδεια εκτέλεσης έργου αξιοποίησης υδατικών πόρων από την αρμόδια υπηρεσία** αποκλειστικά μόνο στο όνομα του δικαιούχου της στήριξης.

5.2.2. **Άδεια χρήσης ύδατος από την αρμόδια υπηρεσία** αποκλειστικά **μόνο** στο όνομα του δικαιούχου της στήριξης, με την τελευταία αίτηση πληρωμής.

5.2.3. Στην περίπτωση αντικατάστασης αρδευτικής υποδομής (γεώτρησης ή πηγαδιού / φρέατος) που έχει καταστραφεί, είναι μη λειτουργική και δεν επιδέχεται επισκευής (π.χ. καθαρισμό), προσκομίζεται επιπλέον των ανωτέρω, το πιστοποιητικό εγγραφής στο Ε.Μ.Σ.Υ. του ανενεργού σημείου υδροληψίας.

5.3. Αρδευτικά συστήματα

5.3.1. **Άδεια χρήσης ύδατος από την αρμόδια υπηρεσία** στο όνομα του δικαιούχου της στήριξης. Ειδικότερα:

5.3.1.1. Όταν πρόκειται για υδροληψία από περισσότερα του ενός φυσικά ή νομικά πρόσωπα, δικαιούχους ή μη επενδυτικού σχεδίου, τότε υποβάλλονται η κοινή άδεια χρήσης ύδατος μαζί με το ιδιωτικό συμφωνητικό που συντάχθηκε μεταξύ τους, εφόσον υποβλήθηκε για τη χορήγησή της. Στην περίπτωση που για την έκδοση της κοινής άδειας χρήσης ύδατος δεν είχε υποβληθεί ιδιωτικό συμφωνητικό τότε αυτό συντάσσεται για τις ανάγκες του επενδυτικού σχεδίου και προσκομίζεται με το αίτημα πληρωμής. Στο ιδιωτικό συμφωνητικό αναγράφονται αναλυτικά τα στοιχεία των συνδικαιούχων και για κάθε συνδικαιούχο αναγράφονται ο επιμερισμός της απολήψιμης ποσότητας ύδατος και η χρονική διάρκεια του κύκλου χρήσης.

5.3.1.2. Όταν η άδεια χρήσης ύδατος έχει χορηγηθεί σε ΤΟΕΒ ή σε Δήμο/Δημοτική επιχείρηση, τότε αυτή υποβάλλεται συνοδευόμενη από βεβαίωση του ΤΟΕΒ ή του Δήμου/Δημοτικής επιχείρησης προς τον δικαιούχο για την επιτρεπόμενη χρήση (ποσότητα, καλλιέργεια, έκταση).

5.3.2. **Φωτοτυπία του δελτίου αποστολής** προς το δικαιούχο ή άλλου ισοδύναμου εγγράφου διακίνησης ή/και βεβαίωση του πωλητή με τα πλήρη στοιχεία του εξοπλισμού: είδος - τύπος - δυναμικότητα (εφόσον αυτή αναφέρεται στην ατομική απόφαση έγκρισης) και ότι είναι καινούριος. Στην περίπτωση που προσκομίζεται βεβαίωση του πωλητή για τα στοιχεία αυτά, εκτός των ανωτέρω στοιχείων θα αναφέρεται και ο αριθμός του παραστατικού δαπάνης (τιμολόγιο).

5.3.3. **Δήλωση Συμμόρφωσης ΕΚ** του κατασκευαστή (CE) όπου απαιτείται.

5.4. Μηχανήματα και λοιπός εξοπλισμός (όπως υδραντλίες, γεννήτριες, πλαστικές και μεταλλικές δεξαμενές της υποκατηγορίας 1.1.2, μηχανολογικός εξοπλισμός επαναχρησιμοποίησης υδάτων, εξοπλισμός γεωργίας ακριβείας, συμπεριλαμβανομένου του εξοπλισμού που ενσωματώνεται σε κτίρια και κατασκευές).

5.4.1. **Φωτοτυπία του δελτίου αποστολής** προς τον δικαιούχο ή άλλου ισοδύναμου εγγράφου διακίνησης ή/και βεβαίωση του πωλητή με τα πλήρη στοιχεία του εξοπλισμού: είδος - τύπος - δυναμικότητα (εφόσον αυτή αναφέρεται στην ατομική απόφαση έγκρισης) - αριθμός σειράς, εφόσον υπάρχει, και ότι είναι καινούριος και απαλλαγμένος βαρών. Στην περίπτωση που προσκομίζεται βεβαίωση του πωλητή για τα στοιχεία αυτά, εκτός των ανωτέρω στοιχείων θα αναφέρεται και ο αριθμός του παραστατικού δαπάνης (τιμολόγιο). Στις περιπτώσεις που ένα μηχάνημα αποτελείται από περισσότερα τμήματα τα οποία έχουν ξεχωριστούς αριθμούς σειράς, τότε αναγράφονται οι αριθμοί σειράς των βασικών τμημάτων του μηχανήματος. Στις περιπτώσεις που το επενδυτικό αγαθό πωλείται ως σετ, οι αριθμοί σειράς των διακριτών μερών αναγράφονται στο έγγραφο διακίνησης ή/και βεβαίωση του πωλητή όπου υπάρχει η αναλυτική περιγραφή ανά κωδικό.

5.4.2. **Δήλωση Συμμόρφωσης ΕΚ** του κατασκευαστή (CE) όπου απαιτείται.

- 5.4.3. Για το μηχανολογικό και λοιπό εξοπλισμό επαναχρησιμοποίησης υδάτων, υποβάλλεται επιπλέον **άδεια επαναχρησιμοποίησης επεξεργασμένων υγρών αποβλήτων για άρδευση ή βεβαίωση απαλλαγής από την αρμόδια υπηρεσία**, στο όνομα του δικαιούχου της στήριξης.
- 5.4.4. Για τον εξοπλισμό εφαρμογής γεωργίας ακριβείας, υποβάλλεται επιπλέον **μελέτη εφαρμογής**.
- 5.5. Λογισμικό (εφαρμογή σε ολοκληρωμένες λύσεις άρδευσης)
- 5.5.1. **Άδεια χρήσης λογισμικού** στο όνομα του δικαιούχου καθώς και σχετικές βεβαιώσεις του οίκου κατασκευής ή του προμηθευτή. Το λογισμικό μπορεί να παραδίδεται στον δικαιούχο εγκατεστημένο στον υπολογιστή του ή/και σε μορφή ψηφιακών αποθηκευτικών μέσων ή/και ως δικαίωμα πρόσβασης και αντιγραφής / χρήσης μέσω διαδικτύου, και για το οποίο ο δικαιούχος πρέπει να είναι νόμιμος κάτοχος ή αδειοδοτημένος χρήστης.

6. Δικαιολογητικά πιστοποίησης του οικονομικού αντικειμένου

6.1. **Γενικά δικαιολογητικά πιστοποίησης του οικονομικού αντικειμένου.** Τα οριζόμενα στην παρούσα παράγραφο ισχύουν για την πιστοποίηση του οικονομικού αντικειμένου του συνόλου των επενδυτικών δαπανών και για το σκοπό αυτό, εκτός κι αν διαφορετικά ορίζεται κατά περίπτωση, ο δικαιούχος προσκομίζει τα εξής δικαιολογητικά:

6.1.1. **Φωτοαντίγραφα των σφραγισμένων, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο 6.2.2, πρωτότυπων φορολογικών στοιχείων** (παραστατικά δαπάνης) όπως, ενδεικτικά, τιμολόγια πώλησης, τιμολόγια έργου, δελτία παροχής υπηρεσιών, παραστατικά διακίνησης και λοιπά δικαιολογητικά όπως αυτά ορίζονται σε κάθε περίπτωση. Τα ηλεκτρονικά τιμολόγια πρέπει επίσης να είναι εκτυπωμένα και σφραγισμένα, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο 6.2.2.

6.1.2. **Φωτοαντίγραφα των σφραγισμένων, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο 6.2.2, πρωτότυπων δικαιολογητικών** με τα οποία αποδεικνύεται η εξόφλησή των παραστατικών δαπάνης. Όλα τα παραστατικά δαπανών, ανεξαρτήτως του αν έχουν εκδοθεί με την ένδειξη «εξοφλήθη» ή «επί πιστώσει», πρέπει να συνοδεύονται από εξοφλητική απόδειξη ή από βεβαίωση είσπραξης του πωλητή, στην οποία αναγράφεται ο αριθμός των παραστατικών τα οποία αυτή αφορά και η οποία θα φέρει την σφραγίδα και την υπογραφή του πωλητή. Στα δικαιολογητικά εξόφλησης τα οποία αφορούν παραστατικά δαπάνης άνω των πεντακοσίων ευρώ πρέπει να αναγράφονται τα στοιχεία των τραπεζικών μέσων εξόφλησης τα οποία συνυποβάλλονται. Σε περίπτωση τμηματικής εξόφλησης, το άθροισμα των ποσών των τμηματικών καταβολών, οι οποίες αναφέρονται επί της εξοφλητικής απόδειξης πρέπει να μην υπολείπονται του συνολικού πληρωτέου ποσού, το οποίο αναφέρεται στα παραστατικά δαπάνης, συμπεριλαμβανομένου του ΦΠΑ. Τα δικαιολογητικά εξόφλησης είναι δυνατόν να περιλαμβάνουν και την πληρωμή ποσών προκαταβολών (δηλαδή τμηματικές πληρωμές σε προγενέστερο χρόνο από την έκδοση των σχετικών τιμολογίων) που γίνεται για εμπορικούς λόγους. Οι προκαταβολές αυτές γίνονται δεκτές και συνυπολογίζονται στην εξόφληση του συνολικού ποσού της επενδυτικής δαπάνης. Στην περίπτωση που οι προκαταβολές πραγματοποιήθηκαν σε χρόνο προγενέστερο της ηλεκτρονικής υποβολής της αίτησης στήριξης γίνονται δεκτές με την προϋπόθεση ότι α) πραγματοποιήθηκαν μετά την ημερομηνία δημοσίευσης της Πρόσκλησης και β) δεν υπερβαίνουν το 15% της συνολικής δαπάνης του επενδυτικού αγαθού, μη συμπεριλαμβανομένου του ΦΠΑ. Η παρούσα παράγραφος έχει εφαρμογή και στις περιπτώσεις των αποδείξεων λιανικής πώλησης καθώς και στις περιπτώσεις των αγορών από το εξωτερικό.

Τα δικαιολογητικά εξόφλησης είναι δυνατόν να περιλαμβάνουν και βεβαιώσεις του αρμόδιου Οικονομικού Εφόρου περί απαλλαγής του δικαιούχου από την καταβολή του αναλογούντος ΦΠΑ σύμφωνα με την υπ. αριθμ. Π.2869/2389/ΠΟΛ. 137/04-05-1987 (ΦΕΚ 236 Β') απόφαση του Υπουργείου Οικονομικών. Τα ανωτέρω ποσά απαλλαγής από την καταβολή ΦΠΑ συνυπολογίζονται στην εξόφληση των παραστατικών πώλησης τα οποία έχουν εκδοθεί από την προμηθεύτρια επιχείρηση (τιμολόγιο πώλησης ή τιμολόγιο πώλησης-δελτίο αποστολής), στα οποία έχει χρεώσει τον αναλογούντα ΦΠΑ, αλλά δεν θα τον εισπράξει, αναγράφοντας σ' αυτά την ένδειξη «Δεν εισπράττεται ΦΠΑ-Υπόχρεος για την καταβολή του είναι ο αγοραστής με την προσωρινή δήλωση βάσει της απόφασης Π.2869/2389/04-05-1987».

6.1.3. **Ιδιωτικά συμφωνητικά** τα οποία συνάπτει ο δικαιούχος με προμηθευτές του σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία. Τα ιδιωτικά συμφωνητικά τα οποία προσκομίζει ο δικαιούχος πρέπει να είναι θεωρημένα από την αρμόδια Δ.Ο.Υ. ή να έχουν περιληφθεί σε τριμηνιαία κατάσταση συμφωνητικών ή τα στοιχεία τους να έχουν γνωστοποιηθεί στην αρμόδια Δ.Ο.Υ. σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία. Οι περιπτώσεις όπου το ιδιωτικό συμφωνητικό απαιτείται ως επιπλέον δικαιολογητικό πιστοποίησης του οικονομικού αντικειμένου είναι οι εξής:

- α. Ανάθεση εργολαβιών ή υπεργολαβιών τεχνικών έργων άνω των 6.000 ευρώ, κατατεθειμένο στην αρμόδια Δ.Ο.Υ. πριν από την έναρξη των εργασιών όπως αναλυτικά ορίζεται στο 6.3
- β. Απασχόληση και αμοιβή εργατών γης από τον δικαιούχο όπως αναλυτικά ορίζεται στο 6.3.
- γ. Ανάθεση σε σύμβουλο – μελετητή της εκπόνησης μελέτης για τους σκοπούς της υποβολής ή/και της παραλαβής των επενδύσεων του σχεδίου.
- δ. Ανάθεση στον συντάκτη – γεωτεχνικό των εργασιών τόσο για τη σύνταξη του φακέλου υποψηφιότητας όσο και για την παροχή τεχνικής στήριξης στον δικαιούχο.

Τα σχετικά παραστατικά δαπάνης (Απόδειξη Παροχής Υπηρεσιών - ΑΠΥ, Τιμολόγιο Παροχής Υπηρεσιών, τιμολόγια έργου, κ.λπ.) τα οποία τιμολογούν τα παραπάνω υποβληθέντα ιδιωτικά συμφωνητικά πρέπει να εκδίδονται υποχρεωτικά από τον συμβαλλόμενο προμηθευτή.

6.2 Συμπληρωματικά, για τα γενικά δικαιολογητικά πιστοποίησης του οικονομικού αντικειμένου της παραγράφου 6.1 προβλέπονται τα εξής:

- 6.2.1 Όλα τα παραστατικά δαπανών και τα σχετικά δικαιολογητικά εξόφλησης για να γίνονται δεκτά, πρέπει να έχουν ημερομηνία έκδοσης ίδια ή μεταγενέστερη της ημερομηνίας ηλεκτρονικής υποβολής της αίτησης στήριξης, με την επιφύλαξη της ανωτέρω παρ. 6.1.2, με εξαίρεση τις γενικές δαπάνες οι οποίες μπορεί να έχουν πραγματοποιηθεί έως και 24 μήνες πριν από την ηλεκτρονική υποβολή της αίτησης στήριξης.
- 6.2.2 Για όσα δικαιολογητικά προβλέπεται η υποβολή σφραγισμένου φωτοαντιγράφου, τίθεται επί του πρωτοτύπου από την αρμόδια ΔΑΟΚ η σφραγίδα «Έγινε χρήση για την Πρόσκληση <<αρ. πρωτ. πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος>>» πριν να παραχθούν τα φωτοαντίγραφα.
- 6.2.3 Σε περιπτώσεις απώλειας πρωτότυπων παραστατικών δαπανών ζητείται συμπληρωματικά η προσκόμιση των παρακάτω:
 - α. Υπεύθυνη Δήλωση του δικαιούχου. Σε αυτή δηλώνεται η απώλεια του πρωτότυπου παραστατικού καθώς και τα πλήρη στοιχεία του (εκδότης, τύπος, αριθμός και ημερομηνία έκδοσης παραστατικού). Δηλώνεται επίσης ότι το παραστατικό δεν θα

κατατεθεί ούτε έχει κατατεθεί σε άλλη Υπηρεσία για λήψη επιδότησης και ότι θα προσκομισθεί για σφράγιση στην περίπτωση ανεύρεσης.

β. Φωτοτυπία του στελέχους του παραστατικού από το αρχείο που διατηρεί ο προμηθευτής ο οποίος βεβαιώνει επ' αυτού ότι αποτελεί ακριβές αντίγραφο του παραστατικού που τηρείται στο αρχείο του.

- 6.2.4 Σε περίπτωση κατά την οποία η προμήθεια επενδυτικών αγαθών γίνεται απευθείας από το εξωτερικό, απαιτείται να υποβληθούν α) τα τιμολόγια πώλησης που έχουν εκδοθεί από τους οίκους του εξωτερικού και η επίσημη μετάφραση τους, β) τα εκάστοτε προβλεπόμενα από την ισχύουσα νομοθεσία φορολογικά και εμπορικά έγγραφα κατά περίπτωση σύμφωνα με το είδος του διακανονισμού και της διακίνησης (π.χ. δελτία αποστολής, ΑΠΥ μεταφορικών, φορτωτικές, ναύλος μεταφοράς, ασφάλιστρα μεταφοράς, B/L, CMR, κ.λπ.), γ) αντίγραφο αποδεικτικών εξόφλησης των παραστατικών από τη μεσολαβούσα τράπεζα και εφόσον απαιτείται εκτελωνισμός (χώρες εκτός Ε.Ε.), αντίγραφο της σχετικής άδειας εκτελωνισμού. Σημειώνεται ότι για τιμολόγια και λοιπά έγγραφα που έχουν εκδοθεί στην Αγγλική γλώσσα δεν απαιτείται μετάφραση, εκτός αν αυτό ζητηθεί κατά την διάρκεια του διοικητικού ελέγχου.
- 6.2.5 Σε περίπτωση κατά την οποία η αγορά των επενδυτικών αγαθών πραγματοποιείται επί τόπου από το δικαιούχο εντός χώρας της Ε.Ε. και η μεταφορά τους γίνεται με ίδια μέσα, απαιτείται η προσκόμιση τιμολογίου πώλησης του οίκου του εξωτερικού και αντίγραφο του σχετικού αποδεικτικού εξόφλησης. Για ποσά τιμολογίων άνω των πεντακοσίων ευρώ απαιτείται και η προσκόμιση των σχετικών τραπεζικών παραστατικών. Οι καταθέσεις μετρητών από το δικαιούχο απ' ευθείας στον λογαριασμό του προμηθευτή εξωτερικού γίνονται δεκτές για ύψος συναλλαγής εντός του επιτρεπόμενου ορίου μετρητών των 10.000 ευρώ για τις χώρες της Ε.Ε. σύμφωνα με τον ΚΑΝ. 1889/2005, όπως αυτός ισχύει κάθε φορά.
- 6.2.6 Οι αποδείξεις λιανικής πώλησης συνοδεύονται απαραίτητως από δικαιολογητικό διακίνησης στο οποίο αναγράφονται αναλυτικά τα πλήρη στοιχεία των συναλασσόμενων (ονοματεπώνυμο/επωνυμία, ΑΦΜ, Δ.Ο.Υ., ταχυδρομική διεύθυνση εκδότη και πελάτη) καθώς και η πλήρης περιγραφή του προϊόντος (είδος, τύπος, δυναμικότητα και σειριακός αριθμός). Επίσης το δικαιολογητικό διακίνησης συσχετίζεται με την απόδειξη λιανικής πώλησης αναγράφοντας τον αριθμό και την ημερομηνία έκδοσης της απόδειξης. Δεν γίνονται δεκτές αποδείξεις λιανικής πώλησης των οποίων η αξία υπερβαίνει τα πεντακόσια ευρώ.
- 6.2.7 Η καταβολή της στήριξης για την αμοιβή του συντάκτη γεωτεχνικού, τόσο για τη σύνταξη του φακέλου υποψηφιότητας όσο και για την παροχή τεχνικής στήριξης στο δικαιούχο, θα γίνεται κατόπιν της προσκόμισης α) του ιδιωτικού συμφωνητικού ανάθεσης των συγκεκριμένων εργασιών, β) των αντίστοιχων αποδείξεων παροχής υπηρεσιών και γ) των δικαιολογητικών εξόφλησής τους.
- 6.2.8 Η αίτηση για την καταβολή της στήριξης που αφορά στη δαπάνη τεχνικής στήριξης μπορεί να γίνεται σε κάθε δόση πληρωμής με την προϋπόθεση ότι το αιτούμενο ποσό δεν υπερβαίνει το ένα τρίτο (1/3) της συγκεκριμένης συνολικής επιλέξιμης δαπάνης (όπως αυτή αναφέρεται στην οριστική απόφαση έγκρισης). Συνεπάγεται ότι στην περίπτωση που η αίτηση αφορά σε τελική αίτηση πληρωμής είναι επιλέξιμο το σύνολο της υπολειπόμενης επιλέξιμης δαπάνης.
- 6.2.9 Στην περίπτωση κατά την οποία η σύνταξη του φακέλου υποψηφιότητας ή/και η παροχή τεχνικής στήριξης γίνεται από μελετητή-γεωτεχνικό ο οποίος δεσμεύεται με σχέση εργασίας με μια εταιρεία είναι δυνατόν ο συμβαλλόμενος στο συμφωνητικό με τον

υποψήφιο δικαιούχο και ο εκδότης των σχετικών ΑΠΥ να είναι η εταιρεία αυτή με την προϋπόθεση ότι τεκμηριώνεται η προαναφερθείσα σχέση εργασίας. Η τεκμηρίωση της σχέσης εξαρτημένης εργασίας που μπορεί να αφορά μισθωτούς αλλά και συνεργάτες ελεύθερους επαγγελματίες ή /και εταίρους εταιρειών γίνεται με βεβαίωση απασχόλησης από την εταιρεία-εργοδότη. Οι περιπτώσεις μη εξαρτημένης εργασίας, δηλαδή παροχής υπηρεσιών τρίτων προς την εταιρεία η οποία συμβάλλεται με τον υποψήφιο δικαιούχο αποκλείονται.

- 6.2.10 Η καταβολή της στήριξης για εκπόνηση και παράδοση μελετών, εκτός της παραπάνω περίπτωσης 6.2.7, γίνεται με την προσκόμιση α) του ιδιωτικού συμφωνητικού ανάθεσης των συγκεκριμένων μελετών στο οποίο αναφέρονται οι όροι της ανάθεσης και τα παραδοτέα της μελέτης και β) των αντίστοιχων αποδείξεων παροχής υπηρεσιών και των σχετικών δικαιολογητικών εξόφλησης. Τα παραδοτέα της μελέτης πρέπει να βρίσκονται στην εκμετάλλευση και να είναι διαθέσιμα κατά την παραλαβή των σχετικών επενδύσεων.
- 6.2.11 Τα έξοδα έκδοσης άδειας δόμησης, μελέτης και επίβλεψης του έργου τεκμηριώνονται με την Απόδειξη Παροχής Υπηρεσιών ή το Τιμολόγιο Παροχής Υπηρεσιών του μηχανικού καθώς και το διπλότυπο της τράπεζας (απόδειξη είσπραξης), στο οποίο αναγράφεται ο επιμερισμός του κόστους και των εισφορών που υπολογίζονται ως ποσοστό του κόστους της άδειας δόμησης. Επισημαίνεται ότι οι εισφορές υπέρ τρίτων που καταβάλλουν οι μηχανικοί για την έκδοση της άδειας δόμησης δεν περιλαμβάνονται στις επιλέξιμες δαπάνες. Για τις δαπάνες της παραγράφου αυτής δεν απαιτείται η υποβολή ιδιωτικού συμφωνητικού ανάθεσης των συγκεκριμένων εργασιών.
- 6.2.12 Όταν το συνολικό ποσό των παραστατικών που αφορούν στην πιστοποίηση του οικονομικού αντικειμένου έργων γεωργικών κτιρίων και κατασκευών υπερβαίνει τον εγκεκριμένο προϋπολογισμό της επένδυσης, ο δικαιούχος δύναται να εξαιρέσει από την υποβολή παραστατικά συνολικού ποσού ίσου με το ποσό της υπέρβασης της υλοποίησης με την προϋπόθεση ότι αυτά δεν αφορούν σε αμοιβές προσωπικού και ασφαλιστικές εισφορές.
- 6.2.13 Οι παρακρατούμενοι φόροι που υπολογίζονται επί των τιμολογίων παροχής υπηρεσιών ορισμένων ελευθέρων επαγγελματιών όπως και επί των τιμολογίων έργου των εργολάβων, αποδίδονται στο Δημόσιο από τον λήπτη της υπηρεσίας. Το τμήμα αυτό της αξίας των παραστατικών παροχής υπηρεσιών είναι επιλέξιμο για στήριξη με την προϋπόθεση ότι προσκομίζεται η δήλωση απόδοσης φόρου από τον δικαιούχο.

Παράδειγμα κατανόησης: Η παρακράτηση φόρου 20% για αμοιβές έχει εφαρμογή για ΑΠΥ ανεξαρτήτως ποσού. Ο παρακρατούμενος φόρος υπολογίζεται στην καθαρή αξία της ΑΠΥ, π.χ. για αμοιβή 1.000€ έχουμε

$$1.000€ \times 20\% \text{ παρακρατούμενος φόρος} = 200€$$

$$1.000€ \times 24\% \text{ ΦΠΑ} = 240€.$$

Ο μελετητής εισπράττει $1.000€ - 200€ + 240€ = 1.040€$ και ο δικαιούχος αποδίδει στην εφορία 200€ με την δήλωση απόδοσης φόρου.

Στο παραπάνω παράδειγμα το συνολικό επιλέξιμο ποσό για στήριξη είναι 1.000€ καθώς ο παρακρατούμενος φόρος 20% είναι προκαταβολή του φόρου εισοδήματος του μελετητή σύμφωνα με την αμοιβή που έχει λάβει.

6.3 Ειδικά δικαιολογητικά πιστοποίησης του οικονομικού αντικειμένου έργων γεωργικών κτιρίων και κατασκευών, επιπλέον των γενικών δικαιολογητικών της παραγράφου 6.1., κατά τον τρόπο ανάθεσης /εκτέλεσης του έργου.

- 6.3.1 Αυτεπιστασία έργου (χωρίς ανάθεση σε εργολάβο):

- α. Οι δαπάνες υλικών πιστοποιούνται με τα σχετικά τιμολόγια αγοράς και τα παραστατικά εξόφλησης τα οποία έχουν εκδοθεί στην επωνυμία του δικαιούχου.
- β. Για τις περιπτώσεις απασχόλησης και αμοιβής εργατών γης από το δικαιούχο, προσκομίζονται: i) ιδιωτικό συμφωνητικό για κάθε εργάτη, θεωρημένο για το γνήσιο της υπογραφής των συμβαλλομένων. Το ιδιωτικό συμφωνητικό, περιλαμβάνει οπωσδήποτε τα στοιχεία των συμβαλλομένων (συμπεριλαμβανομένου και του ΑΜΚΑ του εργάτη), την ακριβή περιγραφή της εργασίας, τον τόπο και τον χρόνο απασχόλησης και την αξία της συναλλαγής και ii) αντίτυπο καταβολής του εργόσημου για τον εργοδότη, συμπληρωμένο με τα στοιχεία του εργαζόμενου, την ημερομηνία πληρωμής και την υπογραφή του (όπως προβλέπεται στην εγκύκλιο του ΟΓΑ με αρ.9/2011).
- γ. Για τις περιπτώσεις απασχόλησης και αμοιβής εργατοτεχνικού προσωπικού από το δικαιούχο, προσκομίζονται: i) κατάσταση ημερομισθίων εργατοτεχνικού προσωπικού υπογεγραμμένη από τους εργαζόμενους και τον εργοδότη, ii) Αναλυτική περιοδική δήλωση οικοδομοτεχνικού έργου (ΑΠΔ) όπου ως κύριος του έργου (κωδικός 4 ΑΠΔ) αναγράφεται ο δικαιούχος και iii) αντίγραφα παραστατικών πληρωμής εισφορών του ΕΦΚΑ για το συνολικό ποσό των εισφορών της ΑΠΔ οικοδομοτεχνικού έργου (κωδικός 46 ΑΠΔ).

6.3.2 Ανάθεση εκτέλεσης του έργου σε εργολάβο:

- α. Προσκομίζεται το σχετικό ιδιωτικό συμφωνητικό έργου το οποίο: i) έχει κατατεθεί, στην αρμόδια Δ.Ο.Υ., σύμφωνα με την ισχύουσα φορολογική νομοθεσία, ii) αφορά σε ολοκληρωμένο έργο ή σε ολοκληρωμένη διακριτή φάση του έργου, iii) περιγράφει αναλυτικά τις εργασίες που έχει συμφωνηθεί να γίνουν και τα υλικά που τυχόν θα χρησιμοποιηθούν και προσδιορίζει το κόστος ανά μέρος του έργου ή/και ανά διακριτή φάση καθώς και το συνολικό τίμημα, iv) ορίζει το χρονοδιάγραμμα του έργου (έναρξη, ενδιάμεσες παραδόσεις, ολοκλήρωση) και τον τρόπο εξόφλησης του εργολάβου (προκαταβολή, μερικές καταβολές, εξόφληση).
- β. Προσκομίζονται φωτοαντίγραφα των σφραγισμένων πρωτότυπων τιμολογίων έργου (παραστατικά δαπάνης) τα οποία αναφέρουν τα στοιχεία του σχετικού ιδιωτικού συμφωνητικού και έχουν εκδοθεί σύμφωνα με την ισχύουσα φορολογική νομοθεσία καθώς και τα σχετικά δικαιολογητικά με τα οποία αποδεικνύεται η εξόφληση των τιμολογίων έργου, συμπεριλαμβανομένων και των παρακρατούμενων φόρων.
- γ. Ανάλογα με τον τρόπο ανάθεσης του έργου από τον δικαιούχο στον εργολάβο, μπορεί να ορίζεται ότι το τίμημα το οποίο προβλέπεται στο ιδιωτικό συμφωνητικό, εκτός από την αμοιβή του εργολάβου περιλαμβάνει ή δεν περιλαμβάνει την αγορά των υλικών, την αμοιβή του εργατοτεχνικού προσωπικού, τις ασφαλιστικές εισφορές του προσωπικού και τις εργοδοτικές εισφορές. Σε αυτές τις περιπτώσεις:
 1. Όταν στο συμφωνηθέν τίμημα δεν περιλαμβάνονται οι δαπάνες αγοράς υλικών αυτές είναι επιλέξιμες και είναι δυνατόν να ενισχυθούν ανεξάρτητα από το τίμημα του εργολαβικού συμφωνητικού και για τον σκοπό αυτό εφαρμόζονται τα οριζόμενα στις παραγράφους 6.1 και 6.2.
 2. Όταν στο συμφωνηθέν τίμημα δεν περιλαμβάνονται οι δαπάνες του εργατοτεχνικού προσωπικού, αυτές είναι επιλέξιμες και είναι δυνατόν να ενισχυθούν ανεξάρτητα από το τίμημα του εργολαβικού συμφωνητικού και για τον σκοπό αυτό εφαρμόζονται τα οριζόμενα στις περιπτώσεις (β) και (γ) της παραγράφου 6.3.1.

3. Όταν στο συμφωνηθέν τίμημα περιλαμβάνονται τα υλικά και οι αμοιβές του εργατοτεχνικού προσωπικού, επιλέξιμη προς στήριξη είναι μόνο η δαπάνη που πιστοποιείται με το τιμολόγιο έργου χωρίς να απαιτείται η προσκόμιση παραστατικών δαπάνης και διακίνησης και δικαιολογητικών εξόφλησης για την αγορά των υλικών, τις αμοιβές του προσωπικού και τις ασφαλιστικές εισφορές. Επιλέξιμες δαπάνες προς ενίσχυση ανεξάρτητα από το τίμημα του εργολαβικού συμφωνητικού είναι το ποσό των εργοδοτικών εισφορών που έχει καταβληθεί από τον δικαιούχο στον ΕΦΚΑ. Για τον σκοπό αυτό προσκομίζεται η αναλυτική περιοδική δήλωση οικοδομοτεχνικού έργου (ΑΠΔ) όπου ως κύριος του έργου (κωδικός 4 ΑΠΔ) αναγράφεται ο δικαιούχος και τα αντίγραφα των παραστατικών πληρωμής εισφορών του ΕΦΚΑ με τα οποία έχουν καταβληθεί από τον δικαιούχο οι εργοδοτικές εισφορές της ΑΠΔ οικοδομοτεχνικού έργου (κωδικός 45 ΑΠΔ).
4. Όταν στο συμφωνητικό αναφέρεται ρητώς ότι στο συμφωνηθέν τίμημα δεν συμπεριλαμβάνονται οι ασφαλιστικές εισφορές του εργατοτεχνικού προσωπικού, οι σχετικές δαπάνες είναι επιλέξιμες και είναι δυνατόν να ενισχυθούν ανεξάρτητα από το τίμημα του εργολαβικού συμφωνητικού. Για τον σκοπό αυτό προσκομίζεται η αναλυτική περιοδική δήλωση οικοδομοτεχνικού έργου (ΑΠΔ) όπου ως κύριος του έργου (κωδικός 4 ΑΠΔ) αναγράφεται ο δικαιούχος και τα αντίγραφα των παραστατικών πληρωμής εισφορών του ΕΦΚΑ με τα οποία έχουν καταβληθεί από τον δικαιούχο οι συνολικές εισφορές της ΑΠΔ οικοδομοτεχνικού έργου (κωδικός 46 ΑΠΔ).

7 Δικαιολογητικά νόμιμης λειτουργίας εκμετάλλευσης και παραγωγικής ικανότητας κατά την ολοκλήρωση.

- 7.1 Οι δικαιούχοι της Δράσης 4.1.2 του υπομέτρου 4.1, κατά την υποβολή της τελικής αίτησης πληρωμής, πρέπει να υποβάλλουν, κατά περίπτωση, δικαιολογητικά που αφορούν στη νόμιμη λειτουργία της εκμετάλλευσης (άδεια χρήσης νερού, άδεια εγκατάστασης, άδεια φύτευσης, άδεια λειτουργίας, άδεια παραγωγής και εμπορίας πολλαπλασιαστικού υλικού, μελισσοκομικό βιβλιάριο κ.λπ.).
- 7.2 Στην περίπτωση όπου υπάρχει διαφοροποίηση στην υλοποίηση από το εγκεκριμένο επενδυτικό σχέδιο και χωρίς η διαφοροποίηση αυτή να έχει αποτελέσει αντικείμενο εγκεκριμένης τροποποίησης, υποβάλλεται τεχνική έκθεση του επιβλέποντος η οποία συνοδεύεται από τα κατά περίπτωση δικαιολογητικά, με την οποία τεκμηριώνεται η ορθή υλοποίηση του φυσικού αντικείμενου. Σε όλες τις περιπτώσεις η υλοποίηση κατά παρέκκλιση του εγκεκριμένου επενδυτικού σχεδίου γίνεται με ευθύνη του δικαιούχου.